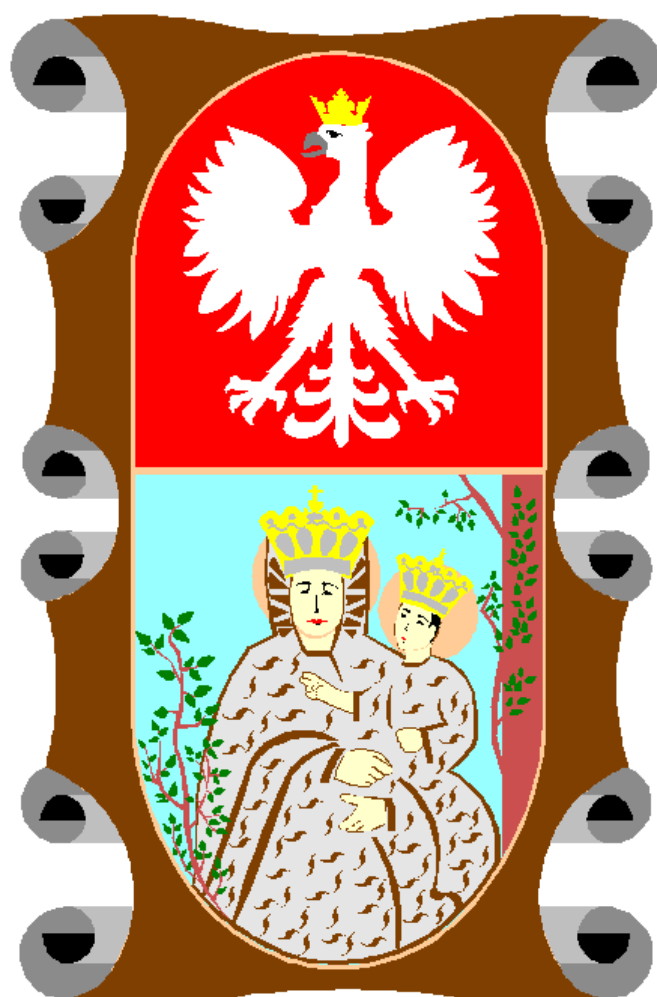

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

GMINY KRYPNO

NA LATA 2016-2023

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Spis treści

I.	WSTĘP	3
II.	OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	5
III.	AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU	6
1.	<i>Położenie geograficzne i środowisko naturalne.....</i>	6
2.	<i>Demografia i struktura zatrudnienia.....</i>	16
3.	<i>Gospodarka.....</i>	29
4.	<i>Sfera społeczna i bezpieczeństwo.....</i>	33
5.	<i>Infrastruktura techniczna</i>	43
6.	<i>Finanse.....</i>	49
7.	<i>Ochrona zdrowia.....</i>	53
8.	<i>Turystyka i ośrodki sportowo-rekreacyjne.....</i>	55
9.	<i>Oświata i kultura.....</i>	62
IV.	ANALIZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJOWYCH (SWOT) GMINY	74
V.	ANALIZA KLUCZOWYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.....	85
VI.	OKREŚLENIE MISJI, WIZJI ORAZ CELÓW STRATEGICZNYCH GMINY	90
VII.	PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE O ZNACZENIU STRATEGICZNYM DLA ROZWOJU GMINY.....	92
VIII.	PLAN FINANSOWY GMINY NA LATA 2016-2023.....	95
IX.	REALIZACJA PRIORYTETOWYCH ZADAŃ I PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH W LATACH 2016- 2023	98
X.	POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA.....	117
XI.	OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	121
XII.	SYSTEM WDRAŻANIA.....	123
XIII.	SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	125
	SPIS WYKRESÓW.....	128
	SPIS TABEL	129

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

I. WSTĘP

Głównym celem funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego (JST) jest zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej. Cel ten może zostać osiągnięty poprzez system planowania rozwoju gminy. Rozwój JST to długotrwały proces zmian. Mają one charakter celowy, czyli są ukierunkowane na zamierzoną poprawę stanu istniejącego. Rozwój lokalny odnosi się do dwóch podstawowych pojęć: terytorium oraz zmiany (rozwój). Terytorium rozumie się jako przestrzeń, obszar wydzielony administracyjnie; wspólnotę mieszkańców, żyjącą na wymienionej przestrzeni; wszelkiego typu związki o charakterze społeczno – gospodarczym i technologicznym, a także stosowane systemy wymiany informacji i zarządzania JST. Rozwój lokalny obejmuje zmiany w obrębie każdego z wymienionych wyżej i powiązanych ze sobą elementów. Narzędziem, które takie zmiany pozwoli wdrożyć jest Plan Rozwoju Lokalnego.

Plan Rozwoju Lokalnego (PRL) jest dokumentem o charakterze strategicznym, który wspomaga proces zarządzania na poziomie lokalnym. Jest zbiorem celów strategicznych, celów szczegółowych i zadań realizacyjnych przeznaczonych do wprowadzenia w życie w celu poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej Wspólnoty Lokalnej. Posiadanie przez Gminę Planu Rozwoju Lokalnego pozwala podjąć systemowe działania, które polegają na formułowaniu zbioru perspektywicznych celów rozwojowych i ich modyfikacji w zależności od zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, a także na określaniu niezbędnych zasobów ludzkich, rzeczowych, finansowych i naturalnych, niezbędnych do realizacji przyjętych celów.

Plan Rozwoju Lokalnego jest opracowaniem, które w sposób kompleksowy diagnozuje aktualną sytuację gminy, pokazuje słabe i mocne strony regionu oraz wskazuje możliwości i zagrożenia. Nadrzędnym celem Planu jest pokazanie kilkuletniej perspektywy priorytetów rozwoju gminy oraz wskazanie instrumentów pozwalających te priorytety zrealizować. To kluczowe narzędzie wspierające proces zarządzania gminą. Ukierunkowuje zmiany w jednostce samorządu terytorialnego, by poprawić jakość środowiska przestrzennego i poziom życia mieszkańców, wskazuje cele i kierunki zaangażowania środków z funduszy strukturalnych oraz własnych gminy.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krypno przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną gminy, określa problemy, formułuje cele i zawiera opis strategii zmierzającej do osiągnięcia rozwoju społecznego i gospodarczego. Szacuje spodziewane efekty planowanych działań i ich wpływ na przebieg procesów rozwojowych oraz wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych gminy. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krypno określający

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

problemy i wytyczający cele ma służyć wykorzystaniu szans gminy, jak również uświadomić mieszkańcom rolę poszczególnych instytucji w jego wdrażaniu.

Opracowanie Planu Rozwoju Lokalnego dla Gminy Krypno ma duże znaczenie zarówno dla władz samorządowych, jak i społeczności lokalnej, gdyż pozwala na szczegółowe określenie zamierzeń Gminy zmierzających do zaspokojenia najważniejszych potrzeb mieszkańców Gminy i określenie możliwości źródeł finansowania tych inwestycji. Potrzeba opracowania aktualizacji Planu Rozwoju Lokalnego wynika z braku obowiązującego dokumentu planistycznego, z wprowadzenia nowych zadań i projektów, z konieczności doprowadzenia do spójności z unijną zasadą programowania, to jest dostosowania Planu do okresu programowania pomocy strukturalnej UE.

PRL ma charakter otwarty. Dynamicznie zmieniająca się sytuacja społeczno-gospodarcza Polski, a także Europy może spowodować konieczność korekty i ciągłego uaktualniania celów i zadań, a także sposobów ich finansowania. PRL będzie służył zapewnieniu koncentracji środków finansowych na strategicznych celach gminy oraz będzie wpływał na efektywność ich wykorzystania. Poprzez strategiczne działania oraz długofalowe programowanie i konsekwentną realizację programu powinny zostać rozwiązane podstawowe problemy rozwoju Gminy Krypno.

Plan Rozwoju Lokalnego odpowiada trosce lokalnego samorządu o rozwój gminy w szybko zmieniającym się i coraz bardziej konkurencyjnym otoczeniu. Planowanie strategiczne znacznie zwiększa prawdopodobieństwo sukcesu i umożliwia racjonalne gospodarowanie zasobami i potencjałem gminy.

II. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Niniejszy Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krypno będzie realizowany na całym obszarze Gminy w latach 2016 - 2023. Jego zadaniem jest określenie priorytetowych zadań inwestycyjnych na lata 2016-2023 oraz źródeł ich finansowania z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych źródeł w okresie programowania 2014 – 2020.

W niniejszym opracowaniu będą określone warunki racjonalnego inwestowania w gminie, przedstawione najbardziej uzasadnione projekty inwestycyjne przewidziane do realizacji na kolejny okres programowania Unii Europejskiej 2014-2020, projekty których realizacja będzie miała szczególny wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

III. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU

1. Położenie geograficzne i środowisko naturalne

Gmina Krypno położona jest w północno-wschodniej Polsce w województwie podlaskim, w powiecie monieckim, na północny zachód od Białegostoku. W jej bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się gmina Dobrzyniewo Kościelne, Knyszyn, Mońki, Trzcianne i Tykocin. Siedzibą władz gminnych jest wieś Krypno Kościelne.

Gmina Krypno jest gminą wiejską i znajduje się w przedziale gmin najmniejszych poniżej 5000 mieszkańców. Jej powierzchnia wynosi 112 km², a stan ludności 4031 osób. Znaczną część jej terenu stanowią grunty rolne (86%). Pozostałą część obszaru gminy stanowią grunty leśne (9%), grunty zabudowane i zurbanizowane (3%) i nieużytki (1,4%). W gminie Krypno znajduje się 15 miejscowości w ramach 16 sołectw.

Rysunek 1 Mapa województwa podlaskiego

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Rysunek 2 Mapa powiatu monieckiego

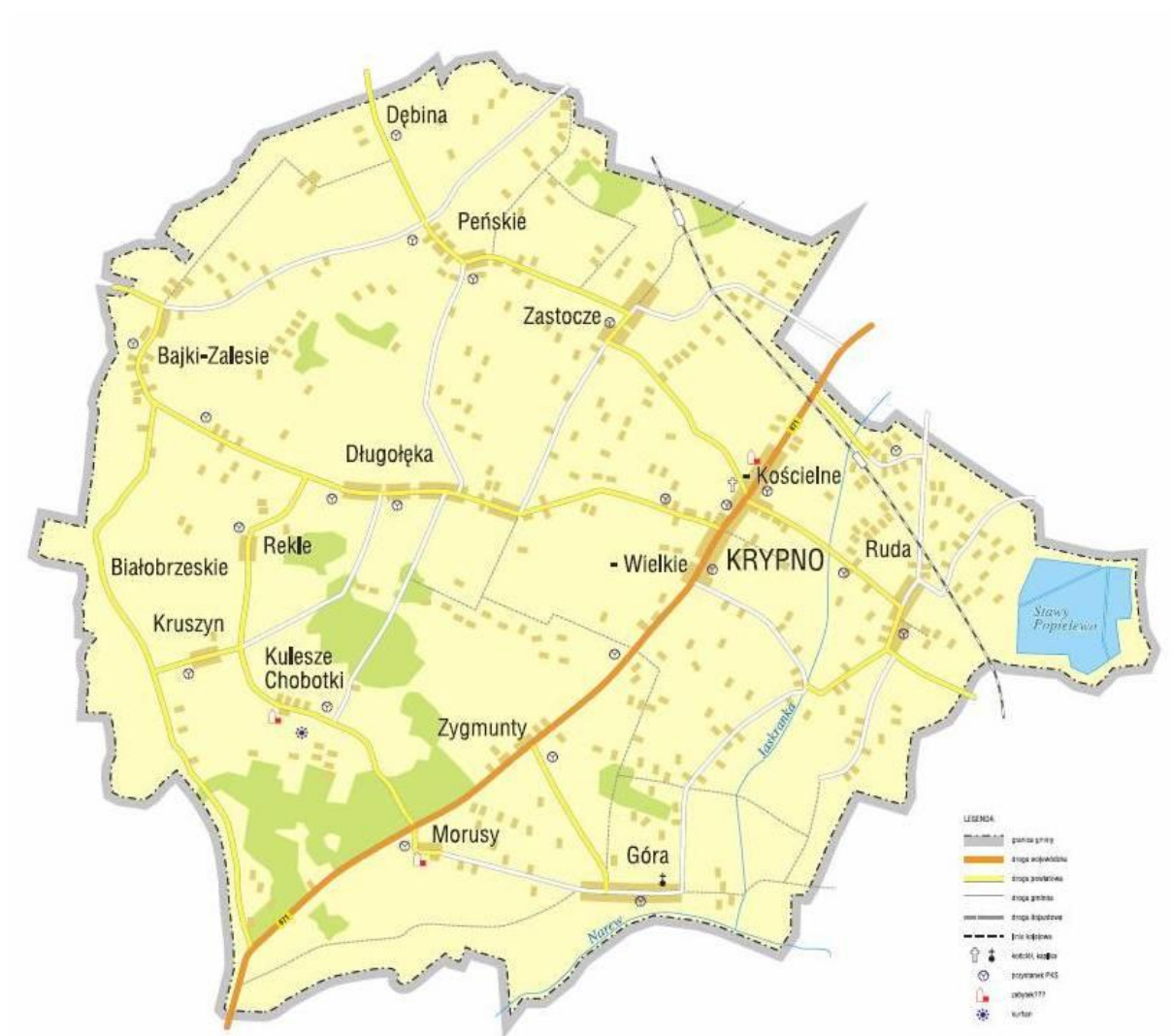

Tabela 1 Miejscowości i sołectwa Gminy Krypno

L.p.	Nazwa miejscowości	Nazwa sołectwa
1.	Krypno Kościelne	Krypno Kościelne
2.	Krypno Wielkie	Krypno Wielkie
3.	Ruda	Ruda
4.	Góra	Góra
5.	Morusy	Morusy
6.	Kulesze Chobotki	Kulesze-Chobotki
7.	Kruszyn	Kruszyn
8.	Białobrzeskie	
9.	Rekle	Rekle
10.	Bajki Zalesie	Bajki Zalesie
11.	Długołęka	Długołęka I
		Długołęka „Centrum”
		Długołęka II
12.	Dębina	Dębina
13.	Peńskie	Peńskie
14.	Zastocze	Zastocze
15.	Zygmunt	Zygmunt

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Rysunek 3 Mapa gminy Krypno

Rzeźba terenu

Gmina Krypno znajduje się w makroregionie Nizina Północnopodlaska w mezoregionie Kotlina Biebrzańska. Pod względem tektonicznym gmina znajduje się w obrębie Wyniesienia Mazursko-Suwalskiego wchodzącego w skład krystalicznej prekambryjskiej platformy wschodnio-europejskiej. Teren gminy jest obszarem płaskim o mało zróżnicowanej rzeźbie terenu, nie występują na nim znaczące deniwelacje. Najwyższe wzniesienie znajduje się ok. 1,5 km na północny

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

wschód od wsi Długołęka (146,6 m n.p.m.), najniższym terenem jest dolina Narwi na północny-wschód od siedliska Zapałowie (107,1 m n.p.m.). Znaczne obszary zajmują płaskie równiny torfowiskowe, związane z dolinami rzek Nereśl, Jaskranka, Kulikówka i Narew. Płaską rzeźbę terenu ukształtowało zlodowacenie Środkowopolskie, erozja wietrzna i woda oraz wykorzystanie gospodarcze terenu, głównie pod produkcję rolniczą.

Na terenie gminy występują osady zlodowaceń od podlaskiego, poprzez krakowskie, po środkowopolskie.

Osady czwartorzędowe reprezentowane są przez gliny zwałowe, iły, piaski i żwiry. Bezpośrednio na powierzchni terenu występują piaszczysto-żwirowe osady wodnolodowcowe, gliny zwałowe, utwory lodowcowe i moren czołowych związane ze zlodowaceniem środkowopolskim.

Doliny rzeczne i zagłębienia bezodpływowe są wypełnione osadami holoceniowymi: piaski, mady rzeczne, namuły i torfy.

Na terenie gminy brak jest udokumentowanych zasobów złóż surowców mineralnych w kategoriach geologicznych.

Warunki klimatyczne

Obszar naszego kraju leży w zasięgu umiarkowanej strefy klimatycznej, która cechuje się dużą zmiennością cyrkulacji powietrza - z wyraźną przewagą wiatru z kierunków zachodnich. Region Podlaski, pomimo niewielkiej odległości od morza Bałtyckiego, pozostaje pod znacznym wpływem rozciągającego się na wschód bloku kontynentalnego Eurazji. Z tego też względu obszar ten ma najsurowsze warunki klimatyczne w całej nizinnej części kraju.

Zima rozpoczyna się tu najwcześniej w Polsce (poza górami), bo już w trzeciej dekadzie listopada i trwa do pierwszej dekady kwietnia. Średnia miesięczna temperatura powietrza waha się w tym okresie od $-6,7^{\circ}\text{C}$ do $-2,7^{\circ}\text{C}$. Surowość warunków klimatycznych przejawia się również w wyjątkowo licznych pojawianiu się dni mroźnych z temperaturą maksymalną powietrza poniżej zera stopni Celsjusza. Średnio dni tych jest około 70, podczas gdy w środkowej Polsce - około 40.

Silne oddziaływanie mas powietrza z kontynentu sprawia, że wiosna rozpoczyna się znacznie później (połowa kwietnia), niż w innych regionach Polski i trwa około dwóch miesięcy. Wcześniejszy początek chłodniejszych pór roku oraz późniejsze ich zakończenie wpływa na długość okresu wegetacyjnego (średnia dobową temperatura powietrza co najmniej $5,0^{\circ}\text{C}$). Rozpoczyna się on średnio w połowie kwietnia, kończy zaś w początkach trzeciej dekady października, trwa zatem

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

około 190 dni. Jest to o ponad miesiąc krócej, niż na obszarach np. Niziny Śląskiej. Ważną cechą termiczną okresu wegetacyjnego jest liczba dni z przymrozkami, kiedy minimalna temperatura powietrza spada poniżej zera stopni Celsjusza.

Pierwsze jesienne przymrozki obserwuje się już pod koniec września, wiosną natomiast mogą jeszcze występować do połowy maja. Długość okresu bezprzymrozkowego jest na Podlasiu krótsza o około 30 dni, niż w Polsce środkowej.

Obszar gminy Krypno pod względem klimatycznym należy do dzielnicy klimatu dość surowego. Średnia roczna temperatura wynosi ok. 7 °C. Czas trwania zimy wynosi od 105 do 112 dni a lata od 80 do 90 dni. Liczba dni ze śniegiem wynosi od 85 do 100. Średni roczny opad wynosi 580 mm, z tego 60% opadów przypada na okres od kwietnia do września. Znaczna część opadów atmosferycznych spada w postaci śniegu. Pokrywa śnieżna pojawia się zazwyczaj już w listopadzie i znika w marcu. Dość wczesny początek chłodniejszych dni i późne ich zakończenie sprawia, że okres wegetacyjny w gminie trwa ok. 192 dni w roku.

Wielkość opadów atmosferycznych kształtowana jest przez poziome przemieszczanie się mas powietrza (głównie polarnego morskiego, z kierunku zachodniego) oraz ukształtowanie terenu. Średnia roczna suma opadów z wielolecia 1971 - 1996 wynosi 551 mm, a w poszczególnych latach wahała się od 442 do 743 mm. Najobfitsze opady notowane są w lecie - suma miesięczna około 80 mm, a najmniejsze zimą - poniżej 30 mm. Przeważa zatem opad okresu letniego, co charakterystyczne jest dla obszarów o cechach klimatu kontynentalnego. W przeciętnym roku opady z okresu letniego stanowią 63 % sumy opadów rocznych, a w poszczególnych latach ich udział waha się od 46 do 81 %. W ciągu roku średnio występują 163 dni z opadem powyżej 0,1 mm. Największa ich liczba przypada na zimą, a w ciepłej porze roku jest ich mniej, co oznacza, że opady są wtedy obfitsze i mają często charakter burzowy. Opady nawalne - powyżej 10,0 mm, występują 14 dni w roku, przeważnie latem od czerwca do września.

Znaczna część opadów atmosferycznych spada w postaci śniegu. Pierwsza pokrywa śnieżna może pojawić się na terenie powiatu już w trzeciej dekadzie listopada, a zanika średnio pod koniec pierwszej dekady kwietnia. Utrzymuje się ona zatem około 130 dni, tj. ponad miesiąc dłużej, niż w centrum kraju. Pokrywa śnieżna odgrywa dużą rolę w bilansie cieplnym i stosunkach wilgotnościowych podłoża oraz przylegającej do niego warstwy powietrza atmosferycznego. Dzięki niewielkiej zdolności przewodzenia ciepła chroni ona przed przemarzaniem warstwę gleby, na której zalega, a w okresie roztopów stanowi źródło znacznych ilości wody.

Zasoby wodne

a) Wody powierzchniowe

Teren gminy Krypno charakteryzuje się dość dobrze rozwiniętą siecią hydrograficzną którą tworzą:

- ✓ rzeka Narew - na tym odcinku nie odpowiadająca normie
- ✓ rzeka Jaskranka - II klasa czystości
- ✓ rzeka Nereśl - III klasa czystości
- ✓ rzeka Kulikówka – II klasa czystości.

Charakterystyczne dla gminy Krypno jest to, że jej granice wyznaczone są przez 3 rzeki. Północno-zachodnią granicę stanowi rzeka Nereśl przepływająca z Jeziora Zygmunta Augusta, będąca największym prawobrzeżnym dopływem Narwi na terenie gminy. Rzeka Narew stanowi południową granicę gminy. Ma ona charakter typowej rzeki nizinnej o małym spadku i szerokiej zabagnionej dolinie. Natomiast wschodnią granicę wyznacza rzeka Kulikówka przepływająca przez Stawy Popielewo. Podobny przebieg ma rzeka Jaskranka, również prawobrzeżny dopływ Narwi, przepływająca przez Stawy Gorczyńska pod Knyszynem. Wszystkie rzeki zostały uregulowane i posiadają zabudowę hydrotechniczną, co z jednej strony pozbawia rzeki walorów przyrodniczych, ale z drugiej zapewnia im odpowiednią ilość wody. Cennymi zbiornikami wodnymi pod względem turystycznym są Stawy Popielewo oraz Stawy Gorczyńska, a także rozlewiska pod Tykocinem. Na terenie gminy znajdują się również liczne zagłębienia bezodpływowe, okresowo wypełnione wodą.

Rzeki i zbiorniki wodne zajmują 35 ha, co stanowi 0,31% obszaru gminy, podczas gdy średnia dla województwa podlaskiego wynosi 1,37%.

Wody rzek są wykorzystywane głównie do nawadniania zmeliorowanych łąk i częściowo do celów rekreacyjnych.

Badania przeprowadzone na obszarze województwa podlaskiego, przez WIOŚ w Białymstoku, pozwalają stwierdzić, że jakość wód podziemnych należy określić jako dobry. W ujęciu statystycznym w 2007 roku, w 69,5% zbadanych otworów jakość wód zaliczano do wód o dobrym stanie jakościowym (I, II, III klasa), a 30,5% do wód niezadowolającej i złej jakości (IV i V klasy). Na terenie powiatu monieckiego ocenę jakości wód prowadzi się w 4 punktach pomiarowych.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Z przeprowadzonych badań wynika, że jakość wód podziemnych na terenie powiatu jest dobra i nie ulega negatywnym zmianom (Ib – wody wysokiej jakości).

Większość zasobów wód podziemnych nadaje się do bezpośredniego wykorzystania na cele konsumpcyjne – po zastosowaniu prostych metod uzdatniania (usuwania naturalnych pierwiastków żelaza i manganu) i na cele gospodarcze.

b) Wody podziemne

Wody podziemne o znaczeniu użytkowym występują głównie w piaszczysto – żwirowych przewarstwieniach utworów czwartorzędowych.

Pod względem hydrogeologicznym gmina Krypno znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 217 „Pradolina Biebrzy”. Powierzchnia zbiornika rozciąga się wzdłuż zlewni rzeki Biebrzy, Wissy, Ełku i dolnej Jęgrzni oraz Kanału Augustowskiego i wynosi około 1295 km². Zbiornik utworzył się w obrębie wachlarza usypanego stożka sandrowego na przedpolu lodowca. Kształt i miąższość zasypu jest nieregularna i waha się od kilku do kilkunastu metrów. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne zbiornika kształtują się w wysokości około 200 tys m³/dobę, przy średniej głębokości ujęcia od 45 do 50 m. Na przeważającej części obszaru brak jest dostatecznie wykształconej warstwy izolacyjnej z uwagi na zaleganie w podłożu osadów torfowych i piaszczystych charakteryzujących się dużą infiltracją. Z tego względu zbiornik narażony jest na zanieczyszczenie wód podziemnych. Ujęcie należy do II klasy czystości.

Na terenie gminy występują płytko zalegające wody gruntowe. Głębokość poziomu tych wód jest zróżnicowana i uwarunkowana budową geologiczną. Przeważają tereny z wodą gruntową na głębokości 0-1m. Obszary suche z wodą występującą głębiej 3-8m stanowią niewielki procent. Na terenie gminy brak jest udokumentowanych pokładów wód leczniczych i termalnych.

Lasy

W 2014 roku lasy o powierzchni 1110 ha stanowią 9,9% obszaru gminy Krypno. W zdecydowanej większości są to lasy gospodarcze, zaś ich główną funkcją jest produkcja drewna na potrzeby gospodarki narodowej i osób fizycznych.

Lasy są najbardziej naturalną formacją przyrodniczą związaną z krajobrazem oraz niezbędnym czynnikiem równowagi środowiska przyrodniczego. Szczególną rolę w ochronie ekosystemów leśnych ich biocenoz oraz zachodzących naturalnych procesów przyrodniczych, odgrywają tereny chronione i rezerваты leśne.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Lasy mają istotne znaczenie gospodarcze i są kluczowym elementem bezpieczeństwa ekologicznego oraz mają szczególne znaczenie w ochronie środowiska naturalnego.

Stan zdrowotny lasów na terenie gminy Krypno jest zadowalający. W pobliżu obszarów leśnych nie znajdują się zakłady przemysłowe, dlatego nie wyodrębniono stref zagrożenia przemysłowego. Typy siedliskowe lasów w części są sprzeczne z zasadami hodowlanymi dla Krainy Mazursko-Podlaskiej, Dzielnicy Wysoczyzny Białostockiej. Wśród typów siedliskowych dominują bory świerkowe, bory mieszane z przewagą świerku oraz lasy olchowe (olsza czarna). Dominującym gatunkiem jest sosna świerk i olsza czarna.

Warunki glebowe

W podziale przestrzennym województwa na regiony glebowo-rolnicze, gmina należy do regionu Nadnarwiańskiego, charakteryzującego się dominacją użytków zielonych o słabej i bardzo słabej jakości. Dominują grunty orne o niskiej klasie bonitacyjnej:

- klasa III	- 342ha
- klasa IV	- 1650ha
- klasa V	- 941ha
- klasa VI	- 915ha

Zagrożenia środowiskowe

a) Zagrożenie powodziowe

W Gminie Krypno zagrożenie powodziowe występuje wzdłuż istniejących rzek (Narew, Nareśl, Kulikówka, Jaskranka), w partiach niższego terenu i jest powodowane okresowym wzbieraniem wód. W dolinach rzek, w okresie roztopów i spływów wiosennych może dochodzić do zalewania piwnic i parterów budynków mieszkalnych.

W celu zmniejszania rozmiarów powodzi należy w ramach bieżącej konserwacji rzek utrzymywać parametry koryt pozwalające na uzyskanie optymalnej przepustowości.

b) Zagrożenie pożarami

Na terenie Krypna występują dość zwarte kompleksy leśne w południowo- wschodniej jej części, co wzmaga zagrożenie pożarami na tym terenie. W przypadku powstania pożaru tereny leśne potęgują zagrożenie rozprzestrzeniania się ognia.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Zagrożenie pożarami wywołują także szlaki komunikacyjne i siedliska ludzkie. Poważne zagrożenie stwarzają także sami mieszkańcy, np. poprzez nielegalne wypalanie traw.

c) Zagrożenie wywołane gwałtownymi zjawiskami atmosferycznymi

Rodzaj czynnika wywołującego zagrożenie ze strony gwałtownych zjawisk atmosferycznych, w dużej mierze zależy od pory roku. Gwałtowne i obfite opady deszczu oraz gradu stanowią zagrożenie szczególnie w porze letniej. Opady deszczu mogą wówczas powodować wezbrania cieków wodnych, a w wyniku tego podtopienia i powodzie. Natomiast gwałtowne opady gradu niosą za sobą przede wszystkim zniszczenia upraw polowych. W okresie zimowym zagrożenie stwarzają gwałtowne opady śniegu, co może spowodować głównie utrudnienia komunikacyjne, a także zniszczenia roślin uprawnych i lasów.

Poza opadami atmosferycznymi zagrożenie stwarzają również towarzyszące im wiatry i burze. Silne wiatry mogą stać się przyczyną znacznych zniszczeń drzewostanów na terenach leśnych. Ponadto na skutek wystąpienia gwałtownych burz i wiatrów może dojść do uszkodzenia linii energetycznych, napowietrzanych linii telekomunikacyjnych, uszkodzeń budynków oraz utrudnień w ruchu komunikacyjnym wywołanych m.in. możliwością zalegania na drogach połamanych konarów drzew, a w skrajnych wypadkach także całych drzew wyrwanych przez wiatr.

d) Awarie urządzeń i instalacji

Instalacje energetyczne, ciepłownicze, wodociągowe, kanalizacyjne mogą ulec uszkodzeniu w wyniku różnych czynników. Awarie tych urządzeń mogą utrudnić funkcjonowanie gospodarstw domowych, zakłócić, a nawet przerwać działalność zakładów pracy oraz utrudniać komunikację i prowadzenie działań ratowniczych.

Awarii mogą także ulec instalacje przemysłowe zlokalizowane na terenie gminy. W celu zapobieżenia tego typu zdarzeniom w zakładach produkcyjnych realizowane są inwestycje ograniczające możliwość wystąpienia poważnej awarii.

Zakłady zlokalizowane w sąsiednich gminach nie stwarzają istotnego zagrożenia dla Gminy Krypno.

W gminie Krypno nie występuje bezpośrednie zagrożenie wywołane skażeniem promieniotwórczym, awarie chemiczno-ekologiczne w transporcie TSP (toksycznych środków przemysłowych) czy awarie radiologiczne.

Obszary przyrodnicze i obiekty chronione prawnie

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Gmina Krypno leży na terenach posiadających zachowane w znacznym stopniu środowisko przyrodnicze, o wysokich walorach unikalnych w skali Europy. Wchodzi w skład makroregionu funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”. Od zachodu graniczy z Biebrzańskim Parkiem Narodowym. Południowa część gminy obejmuje zasięgiem Dolinę Narwi – wieloprzestrzenny element ekosystemu przyrodniczego o znaczeniu ponadregionalnym wchodzący w skład krajowego Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych.

Obszar gminy charakteryzuje się dużym stopniem naturalności szaty roślinnej oraz wysoką bioróżnorodnością.

a) Krainy przyrodnicze

Gmina Krypno leży na terenie Krainy Mazursko-podlaskiej, w dzielnicy Wysoczyzny Białostockiej w:

- Mezuregionie Kotliny Biebrzańskiej (część południowo-zachodnia gminy),
- Mezuregionie Wzniesień Sokółsko-Białostockich (część północno-wschodnia gminy).

Niewielki, wschodni odcinek terenu gminy obejmuje zasięgiem Mezuregion Puszczy Knyszyńskiej.

b) Obszary podlegające ochronie prawnej

Na terenie gminy Krypno ochronie prawnej podlegają:

1. Obszar krajobrazu chronionego „Dolina Narwi” utworzony uchwałą Nr XII/84/86 W.R.N. w Białymstoku z dnia 29 kwietnia 1986r. (Dz. Urz. W.B. Nr 12, poz. 128), zmieniony rozporządzeniem Nr 6/98 Wojewody Białostockiego z dnia 20 maja 1998r. (Dz. Urz. W.B. Nr 10, poz. 50).
2. Obszar otuliny Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej utworzony uchwałą Nr XXVI/172/88 W.R.N. w Białymstoku z dnia 24 maja 1988r. (Dz.Urz. W.B. Nr 9, poz. 94), zmieniony rozporządzeniem Nr 3/98 Wojewody Białostockiego z dnia 20 maja 1998r. (Dz.Urz. W.B. Nr 10, poz. 47), oraz uznane zarządzeniami Wojewody inne obiekty przyrodnicze i pomniki przyrody.

Gmina sąsiaduje też bezpośrednio z terenem Biebrzańskiego Parku Narodowego.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

2. Demografia i struktura zatrudnienia

Według danych na dzień 31.12.2014 roku obszar gminy Krypno zamieszkiwało 4031 osób. Ludność Gminy stanowi 0,34% ludności województwa podlaskiego i odpowiednio 9,64% powiatu monieckiego. Powierzchnia gminy wynosi 112 km² i stanowi 8,10% powierzchni powiatu monieckiego i 0,55% powierzchni województwa podlaskiego. Gmina Krypno jest gminą wiejską i jest jedną z najmniejszych gmin w całym województwie.

Tabela 2 Ludność gminy Krypno

cecha \ lata	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania 31 XII	4170	4130	4103	4095	4086	4039	4118	4110	4091	4069	4031
w tym:											
liczba mężczyzn	2100	2100	2057	2061	2048	2017	2058	2058	2043	2036	2021
liczba kobiet	2070	2055	2046	2034	2038	2022	2060	2052	2048	2033	2010
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	1043	1001	974	944	919	863	882	860	824	793	757
Ludność w wieku produkcyjnym	2250	2270	2287	2327	2361	2388	2481	2498	2501	2521	2521
Ludność w wieku poprodukcyjnym	877	859	842	824	806	788	755	752	766	755	753
Małżeństwa	20	26	25	21	20	21	24	19	22	14	18
Urodzenia żywe	48	40	39	39	47	23	26	38	39	34	35
Zgony	54	58	63	53	59	51	63	45	42	56	47
Przyrost naturalny	-6	-18	-24	-14	-12	-28	-37	-7	-3	-22	-12
Saldo migracji	-24	-16	-7	-3	18	-13	3	-3	-18	-1	-12

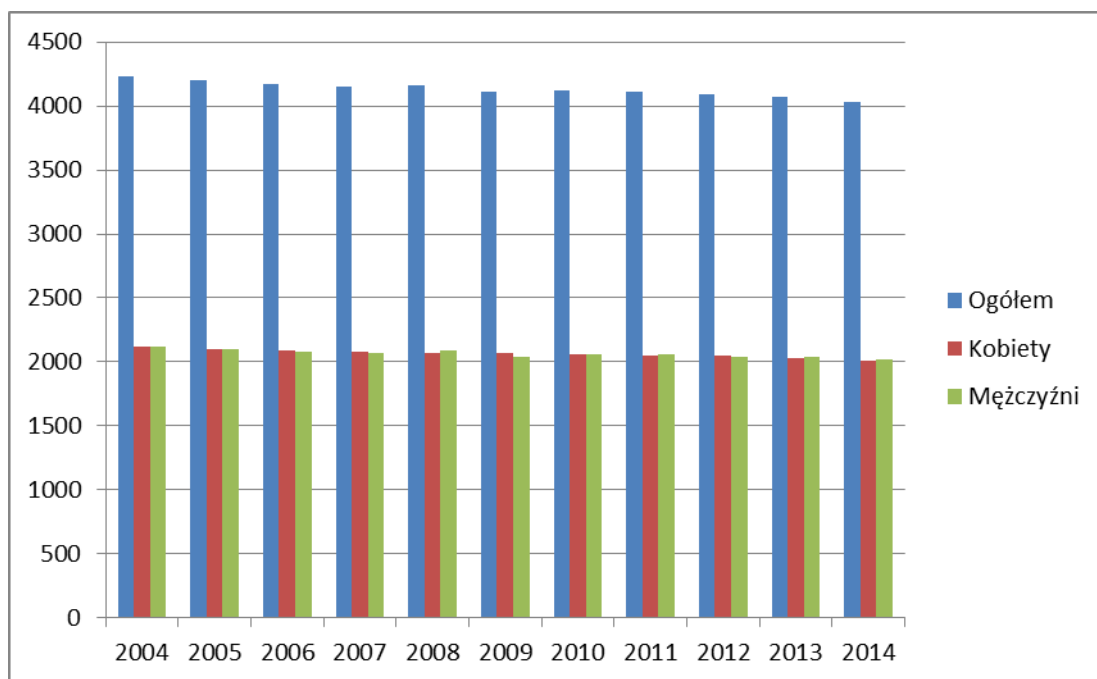
Źródło: Główny Urząd Statystyczny

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Liczba mieszkańców gminy Krypno systematycznie maleje. Stan ludności w gminie zmalał o blisko 5% w odniesieniu do 2004 roku. W 2004 roku gmina liczyła 4236 mieszkańców, zaś w 2014 roku 4031 osób. Powodem tego zjawiska jest ujemny przyrost naturalny oraz migracja mieszkańców gminy.

Zmiany w liczbie mieszkańców gminy Krypno na przestrzeni lat 2004-2014 przedstawia poniższy wykres:

Wykres 1 Zmiany w liczbie mieszkańców gminy Krypno

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 3 Struktura demograficzna gminy Krypno

	Gmina Krypno		Powiat moniecki		Województwo podlaskie	
	2014	2004	2014	2004	2014	2004
Urodzenia żywe	35	48	327	394	11029	10692
Zgony	47	54	487	471	11850	11728
Przyrost naturalny	-12	-6	-160	-77	-821	-1036
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-3,0	-1,4	-3,8	-1,7	-0,7	-0,9
Saldo migracji	-12	-24	-160	-188	-2249	-1655
Saldo migracji na 1000 osób	-3,0	-5,7	-3,8	-4,4	-1,9	-1,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Wskaźnik gęstości zaludnienia dla gminy Krypno wynosił w 2014 r. 36 osób na 1 km², podczas gdy średnia gęstość zaludnienia w województwie podlaskim wynosi 59 osób na 1 km², podczas gdy w powiecie monieckim wyniósł 30 osób na 1 km². Zatem gęstość zaludnienia w gminie Krypno jest zbliżona do gęstości zaludnienia w innych gminach wiejskich w powiecie monieckim, w których średnia gęstość zaludnienia wynosi 30 osób na 1 km². Małe skupienie mieszkańców jest czynnikiem niekorzystnym, gdyż nie ułatwia wyposażenia w obiekty infrastruktury społecznej i technicznej. Nie wpływa tym samym na podnoszenie jakości życia mieszkańców gminy.

Tabela 4 Porównanie struktury demograficznej

	Gmina Krypno	Powiat moniecki	Województwo podlaskie
Powierzchnia (km ²)	112	1 382	20 187
Liczba mieszkańców	4 031	41 817	1 191 918
Gęstość zaludnienia (os./km ²)	36	30	59

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Gmina Krypno składa się z 16 sołectw: Krypno Kościelne, Krypno Wielkie, Ruda, Góra, Morusy, Kulesze-Chobotki, Rekle, Bajki Zalesie, Długoleś I, Długoleś „Centrum”. Długoleś II, Dębina, Peńskie, Zastocze, Kruszyn, Zygmunty.

Stan liczby ludności dla poszczególnych sołectw gminy Krypno był ostatnio mierzony w 2009 roku.

Tabela 5 Liczba ludności w poszczególnych sołectwach gminy Krypno

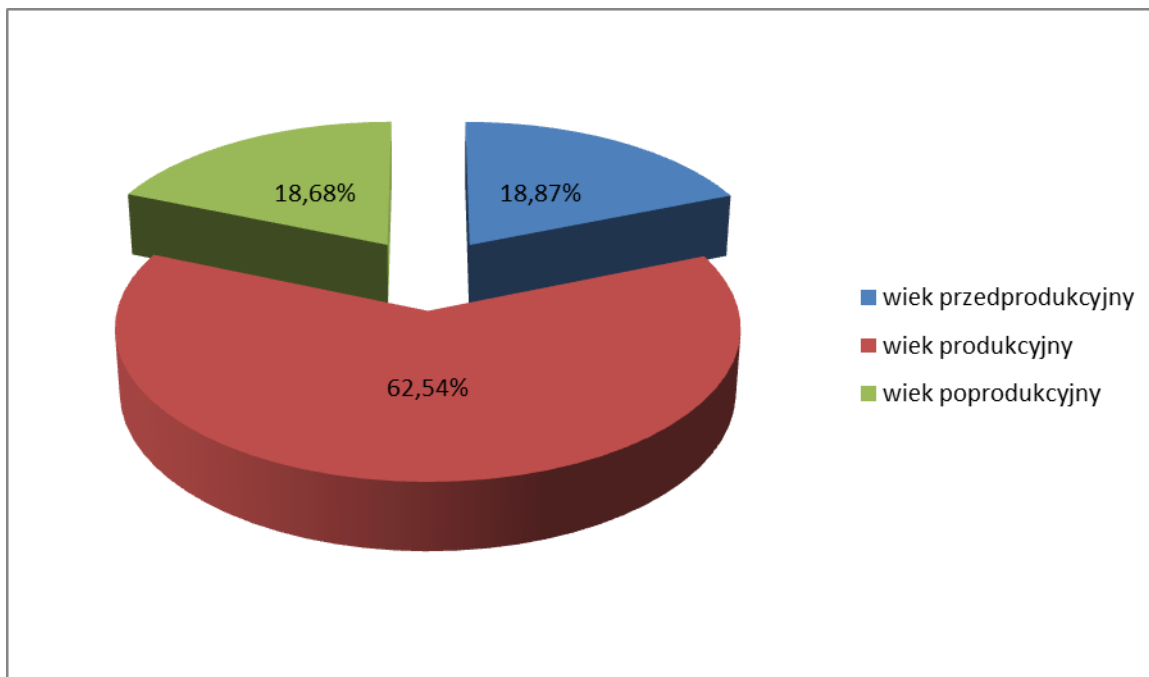
L.p.	Nazwa miejscowości	Liczba ludności	Nazwa sołectwa
1.	Krypno Kościelne	974	Krypno Kościelne
2.	Krypno Wielkie		Krypno Wielkie
3.	Ruda	638	Ruda
4.	Góra	451	Góra
5.	Morusy	39	Morusy
6.	Kulesze Chobotki	99	Kulesze-Chobotki
7.	Kruszyn	161	Kruszyn
8.	Białobrzeskie	9	
9.	Rekle	60	Rekle
10.	Bajki Zalesie	301	Bajki Zalesie
11.	Długoleś	725	Długoleś I
			Długoleś „Centrum”
			Długoleś II
12.	Dębina	69	Dębina
13.	Peńskie	263	Peńskie
14.	Zastocze	367	Zastocze
15.	Zygmunty	71	Zygmunty

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Według danych statystycznych aktualnych na stan 31 grudnia 2014 na terenie Gminy zamieszkiwało 757 osób w wieku przedprodukcyjnym, 2521 osób w wieku produkcyjnym oraz 753 osób w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 2 Struktura ludności wg grup ekonomicznych wieku w gminie Krypno

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W porównaniu do pozostałych obszarów wiejskich województwa podlaskiego, obszar gminy Krypno charakteryzuje się korzystną strukturą wiekową, tj. większym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz mniejszym udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym. Jednak niekorzystny trend przyrostu naturalnego oraz ujemne saldo migracji mogą zmienić ten dotychczas korzystny bilans. Porównanie struktury demograficznej wg ekonomicznych grup wieku na przestrzeni lat 2004-2014 wykazuje spadek liczby mieszkańców w dwóch grupach wiekowych, a mianowicie w grupie osób w wieku produkcyjnym i w grupie osób w wieku poprodukcyjnym. Grupa w wieku produkcyjnym wykazuje widoczny wzrost. W gminie Krypno nie występuje niekorzystne zjawisko „starzenia się gminy”, które jest typowe dla gmin wiejskich województwa podlaskiego.

W gminie Krypno na 100 mężczyzn przypada 99 kobiet co jest wskaźnikiem niższym od średniego wskaźnika feminizacji obliczonego dla pow. monieckiego, który wynosi 101 oraz dla gmin województwa podlaskiego wynoszącego 102. Nadreprezentacja mężczyzn w gminie występuje

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

zarówno w strukturze demograficznej ludności gminy wg płci, jak i ekonomicznych grup wiekowych. W 2014 r. nadreprezentacja mężczyzn względem kobiet w grupie ludności w wieku produkcyjnym wyniosła 259 osób. Może to przełożyć się na problem z zawarciem związku małżeńskiego przez mężczyzn. Dłuższe utrzymywanie się takiej tendencji może w przyszłości utrudniać rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

Poziom wykształcenia

Najnowsze dane dotyczące wykształcenia mieszkańców gminy Krypno pochodzi z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku. Wykształcenie mieszkańców gminy Krypno jest typowe dla gmin wiejskich. Przeważa w niej wykształcenie podstawowe stanowiące 28% osób w wieku 13 lat i więcej. Drugą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (20%), zaś trzecią osoby z wykształceniem średnim (18%). Wykształcenie wyższe posiada 7,4% ludności, gimnazjalne 6% ludności, podstawowe nieukończone 4,9%. Brak ustalonego wykształcenia jest aż u 14% ludności w wieku 13 lat i więcej.

Tabela 6 Ludność w wieku 13 lat i więcej według płci i poziomu wykształcenia w 2011 r.

Wyszczególnienie	Gmina Krypno					
	ogółem	mężczyźni	kobiety	wskaźniki precyzji w %		
				ogółem	mężczyźni	kobiety
O g ó ł e m	3500	1745	1755	1,72	2,40	2,42
wyższe	260	123	137	11,80	16,10	13,44
dypłom ukończenia kolegium i policealne	70	17	53	19,91	33,47	20,52
średnie	622	302	320	6,09	8,27	7,64
zasadnicze zawodowe	703	463	240	5,30	5,84	8,44
gimnazjalne	202	118	84	10,43	13,95	14,76
podstawowe	980	459	520	4,53	6,43	5,29
podstawowe nieukończone i bez	171	29	141	11,17	23,27	11,77
nieustalony	492	232	260	9,03	11,20	11,00

Źródło: Dane opracowane na podstawie wyników NSP 2011

Tabela 7 Ludność w wieku 13 lat i więcej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2011 r.

Wyszczególnienie	Gmina Krypno													
	ogółem	poniżej 24 lat	25-34	35-44	45-54	55-64	powyżej 65 lat	wskaźniki precyzji w %						
								ogółem	poniżej 24 lat	25-34	35-44	45-54	55-64	powyżej 65 lat
O g ó ł e m	3500	669	632	514	571	436	678	1,72	5,57	7,21	6,57	5,90	7,26	4,63
wyższe	260	29	133	33	#	31	#	11,80	28,30	15,19	26,27	#	27,06	#
dypłom ukończenia kolegium, policealne i średnie	692	146	190	90	147	73	44	5,99	13,18	12,39	14,66	14,01	17,77	24,70
zasadnicze zawodowe	703	54	87	159	221	126	56	5,30	20,03	16,42	12,58	9,34	12,74	18,76
gimnazjalne, podstawowe, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	1353	350	70	130	95	153	555	3,76	8,16	19,55	13,75	14,45	12,60	5,38
nieustalony	492	89	152	101	#	53	#	9,03	18,29	14,88	16,11	#	22,81	#

Źródło: Dane opracowane na podstawie wyników NSP 2011

Porównując przedziały wiekowe ludności w gminie Krypno w wieku 13 lat i więcej, najwięcej osób z wykształceniem wyższym posiadają osoby w przedziale wiekowym 25-34 lat. Podobnie wygląda sytuacja w przypadku osób z dyplomem ukończenia kolegium (policealne i średnie). Najwięcej osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym znajduje się w przedziale wiekowym 45-54 lat, zaś z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym oraz podstawowym nieukończonym oraz bez wykształcenia szkolnego przypada na osoby w wieku 65 lat i więcej.

Ludność niepełnosprawna

Wśród mieszkańców Gminy Krypno dość liczną grupę stanowią osoby niepełnosprawne. Według danych z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r. grupa ta stanowi prawie 15% populacji Gminy. Rozróżnia się przy tym niepełnosprawność prawną i biologiczną.

Najwięcej niepełnosprawnych osób w 2011 r. znajdowało się w wieku poprodukcyjnym 364 osoby. Drugą liczną grupę stanowiły niepełnosprawni w wieku produkcyjnym – 233 osób.

Prawie 47% niepełnosprawnych ma wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne. Ponad 15% niepełnosprawnych (95 osób) posiada wykształcenie podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego. Aż 70% osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym była bierna zawodowo.

Tabela 8 Osoby niepełnosprawne według kategorii niepełnosprawności w 2011 r.

Wyszczególnienie	Gmina Krypno					
	ogółem	niepełnosprawni prawnie	niepełnosprawni tylko biologicznie	wskaźniki precyzji w %		
				ogółem	niepełnosprawni prawnie	niepełnosprawni tylko biologicznie
O g ó ł e m	615	289	326	5,74	8,52	8,20

Źródło: Dane opracowane na podstawie wyników NSP 2011

Tabela 9 Osoby niepełnosprawne według ekonomicznych grup wieku w 2011 r.

Wyszczególnienie	Gmina Krypno	
	ogółem	wskaźniki precyzji w %
O g ó ł e m	615	5,74
Wg ekonomicznych grup wieku:		
przedprodukcyjny	18	35,60
produkcyjny	233	10,14
poprodukcyjny	364	7,10

Źródło: Dane opracowane na podstawie wyników NSP 2011

Tabela 10 Osoby niepełnosprawne w wieku 15 lat i więcej według płci i kategorii niepełnosprawności oraz aktywności ekonomicznej w 2011 r.

Wyszczególnienie	Gmina Krypno								
	Ogółem			Niepełnosprawni prawnie			Niepełnosprawni tylko biologicznie		
	O	M	K	O	M	K	O	M	K
O g ó ł e m	602	262	340	281	127	154	321	136	185
Wg aktywności ekonomicznej:									
aktywni zawodowo	172	118	54	57	37	20	115	81	34
bierni zawodowo	430	144	286	224	90	135	206	55	151

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

	wskaźniki precyzji w %								
O g ó ł e m	5,84	8,67	6,97	8,74	12,39	10,73	8,32	12,76	10,03
Wg aktywności ekonomicznej:									
aktywni zawodowo	12,47	13,97	19,81	20,06	26,24	31,84	15,59	17,09	25,87
bierni zawodowo	6,58	11,44	7,86	9,75	14,43	11,67	9,67	19,25	11,17

Źródło: Dane opracowane na podstawie wyników NSP 2011

Tabela 11 Osoby niepełnosprawne w wieku 15 lat i więcej według kategorii niepełnosprawności oraz poziomu wykształcenia w 2011 r.

Wyszczególnienie	Gmina Krypno					
	ogółem	Niepełnospra- wni prawnie	Niepełnospra- wni tylko biologicznie	wskaźniki precyzji w %		
				ogółem	Niepełnospra- wni prawnie	Niepełnospra- wni tylko biologicznie
O g ó ł e m	602	281	321	5,84	8,74	8,32
Wg poziomu wykształcenia:						
wyższe, dyplom ukończenia kolegium, policealne i średnie	96	61	35	16,54	18,66	31,10
zasadnicze zawodowe	122	50	72	13,16	21,31	17,77
gimnazjalne, podstawowe	289	131	158	8,91	13,07	12,17
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	95	40	55	15,67	24,93	20,79

Źródło: Dane opracowane na podstawie wyników NSP 2011

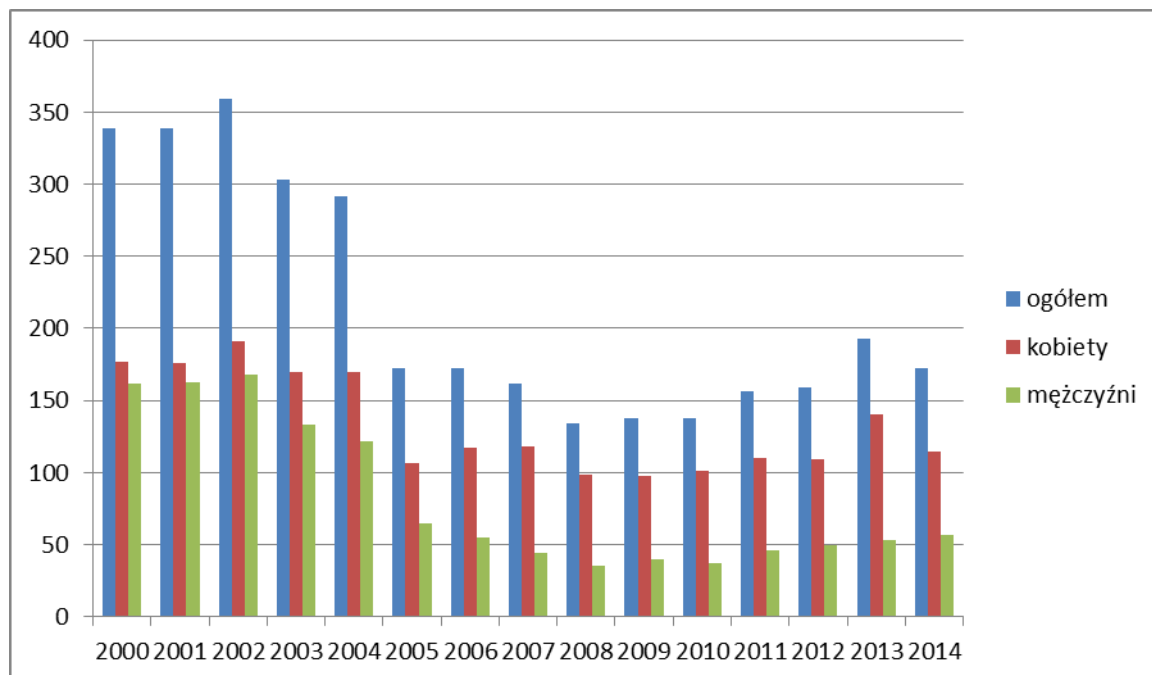
Zatrudnienie w gminie Krypno

Na wielkość zatrudnienia wpływają następujące czynniki:

- ✓ Cechy demograficzne ludności – udział ludności w wieku produkcyjnym, poziom wykształcenia ludności,
- ✓ Poziom rozwoju gospodarczego obszaru gminy,
- ✓ Poziom aktywności zawodowej ludności w wieku produkcyjnym,
- ✓ Stan zdrowotny ludności w wieku produkcyjnym.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Wykres 3 Poziom zatrudnienia w gminie Krypno

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Według danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 roku w gminie Krypno pracowały 172 osoby (w tym 115 kobiet). Poziom zatrudnienia w gminie jest niestabilny, przeważnie z tendencją malejącą. Najmniej korzystną sytuację w ostatnich latach odnotowano w 2008 roku, kiedy to zatrudnienie znalazły 134 osoby (w tym 99 kobiet). Najwięcej zatrudnionych w gminie było w 2002 roku – 359 osoby (w tym 191 kobiet). Największe zatrudnienie co roku notuje się w sektorze Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi. W pozostałych sektorach zatrudnienie znajdują nieliczne osoby i w większości dane są objęte tajemnicą statystyczną.

Tabela 12 Pracujący według sektorów ekonomicznych w gminie Krypno w latach 2010-2014

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pracujący		Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ oraz pozostałe usługi ^b
	ogółem	w tym kobiety				
2010	138	101	8	#	#	126

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

2011	156	110	7	#	#	126
2012	159	109	#	#	#	123
2013	193	140	6	#	#	150
2014	172	115	#	#	–	143

Znak # - oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej,

Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło

Jak wynika z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2011 roku, w gminie Krypno pracą na rachunek własny w rolnictwie (wyłącznie lub głównie, a dodatkowo z pozostałych źródeł) zajmowało się 644 osoby w tym 251 kobiet i 393 mężczyzn. Najwięcej osób pracujących na rachunek własny w rolnictwie jest w wieku od 40 do 49 lat.

Tabela 13 Ludność w wieku 15 lat i więcej utrzymująca się z pracy na rachunek własny w rolnictwie według płci, wieku i poziomu wykształcenia w 2011 r.

Wyszczególnienie	Gmina Krypno	
	Praca na rachunek własny w rolnictwie (wyłącznie lub głównie, a dodatkowo z pozostałych źródeł)	Praca na rachunek własny w rolnictwie (wyłącznie lub głównie, a dodatkowo z pozostałych źródeł)
		wskaźniki precyzji w %
Ogółem	644	5,99
Mężczyźni	393	6,05
Kobiety	251	7,65
W wieku:		
poniżej 29 lat	58	22,23
30-39	142	12,79
40-49	251	9,85
50-59	165	12,74
60 lat i więcej	28	27,83
Poziom wykształcenia:		
wyższe	23	35,36
dypłom ukończenia kolegium, policealne i średnie	155	11,96
zasadnicze zawodowe	297	8,87
gimnazjalne, podstawowe, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	169	11,05

Źródło: Dane opracowane na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Stan i struktura bezrobocia w gminie Krypno

W grudniu 2014 roku na obszarze gminy Krypno zarejestrowanych było 149 bezrobotnych w tym 65 kobiet. Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby w wieku 25-34 lata stanowiąc 34% ogółu bezrobotnych w gminie. Niepokojącym aspektem struktury bezrobocia w gminie jest to, że blisko 69% bezrobotnych stanowią osoby w wieku produkcyjnym mobilnym (wiek 18-44 lat). Długotrwale bezrobotni w gminie Krypno stanowią ponad połowę wszystkich bezrobotnych. Dane dotyczące bezrobocia nie uwzględniają bezrobocia ukrytego w rolnictwie, które tworzy specyfikę gminy. Sytuacja ta wskazuje na to iż jednym z najważniejszych celów wspólnoty mieszkańców gminy Krypno oraz jej organów powinno być wspieranie procesu powstawania nowych miejsc pracy.

Według danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku w 2014 roku wskaźniki aktywności ekonomicznej mieszkańców gminy Krypno przedstawiają się następująco:

Tabela 14 Aktywność ekonomiczna mieszkańców gminy Krypno w 2014 r.

Bezrobotni			Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)			Pracujący			Pracujący na 1000 ludności
O	M	K	O	M	K	O	M	K	43
149	84	65	5,9	6,0	5,7	172	57	115	

O – ogółem; M – mężczyźni; K – kobiety

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Bezrobocie jest ważnym problemem w gminie, jednak z wyjątkiem 2011 roku, liczba bezrobotnych w gminie spada. Większym problemem gminy jest starzenie się ludności. Długotrwale bezrobotni w gminie Krypno stanowią 56% bezrobotnych.

Tabela 15 Liczba osób bezrobotnych w gminie Krypno w podziale na płeć, wiek i wykształcenie w latach 2011-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	164	128	151	174	149
Płeć					
Kobiety	69	51	59	71	65
Mężczyźni	95	77	92	103	84
Wiek					

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

18-24	54	56	60	61	35
25-34	35	43	45	52	50
35-44	20	19	20	27	18
45-54	28	19	26	35	25
55-59	13	23	15	19	13
pow. 60 lat	2	16	3	6	8
Wykształcenie					
wyższe	8	10	8	12	11
policealne i śr. zawod.	35	41	43	45	32
średnie ogólne	12	14	17	16	10
zasad. zawod.	41	43	41	52	46
gimnazjalne i poniżej	56	51	60	74	51
Długotrwale bezrobotni	57	80	72	94	83

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W polityce rozwoju przestrzennego poszczególnych sfer życia należy brać pod uwagę potrzeby różnych grup wiekowych ludności, tym szczególnie osób niepełnosprawnych, których liczbę szacuje się na 15% ogółu ludności.

Aby zapewnić mieszkańcom miasta i gminy odpowiednio wysoki standard życia należy przede wszystkim:

- ✓ tworzyć warunki do wzrostu ilości miejsc pracy na terenie gminy, szczególnie w urządzeniach obsługi wsi i turystyki, biorąc pod uwagę nieprzekraczalność „bezpiecznego” wskaźnika bezrobocia (ok. 10% ludności w wieku produkcyjnym),

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

- ✓ podjąć kroki w celu likwidacji barier komunikacyjnych, przestrzennych i technicznych dla osób niepełnosprawnych,
- ✓ mieć na uwadze walkę z patologią społeczną (pijaństwo, narkomania, nikotyzm),
- ✓ dążyć do stworzenia warunków do podniesienia standardu zamieszkiwania tj. wzrostu jakości budowanych mieszkań, ich wyposażenia oraz remontu mieszkań zaniedbanych,
- ✓ sprzyjać podnoszeniu poziomu wykształcenia ludności, rozwojowi kultury, sportu, ochrony zdrowia i opieki społecznej.

3. Gospodarka

Na terenie gminy Krypno dominują mikroprzedsiębiorstwa prowadzone przez osoby fizyczne. W powiecie gmina zajmuje 3, zaś w województwie 55 miejsce pod względem liczby podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON przypadających na 10 000 mieszkańców.

Tabela 16 Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Krypno

Jednostka terytorialna	ogółem			
	2011	2012	2013	2014
Podregion - suwalski	18892	19388	19612	19897
Podregion - suwalski - gminy miejsko-wiejskie	0	2501	2516	2566
Powiat moniecki	2209	2280	2308	2335
Powiat moniecki - gminy miejsko-wiejskie	0	1609	1617	1644
Krypno	203	204	215	219

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Największy udział w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych przypada podmiotom zatrudniającym od 0 do 9 pracowników (213 podmiotów z 219 to mikroprzedsiębiorstwa). W gminie Krypno w roku 2014 funkcjonowało 5 przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 pracowników i jedno przedsiębiorstwo duże zatrudniające powyżej 250 pracowników.

Tabela 17 Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Krypno wg rodzajów działalności PKD 2007

Gmina Krypno	Liczba podmiotów gospodarczych			
	2011	2012	2013	2014
ogółem	203	204	215	219
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	23	23	22	17
przemysł i budownictwo	51	54	62	67
pozostała działalność	129	127	131	135

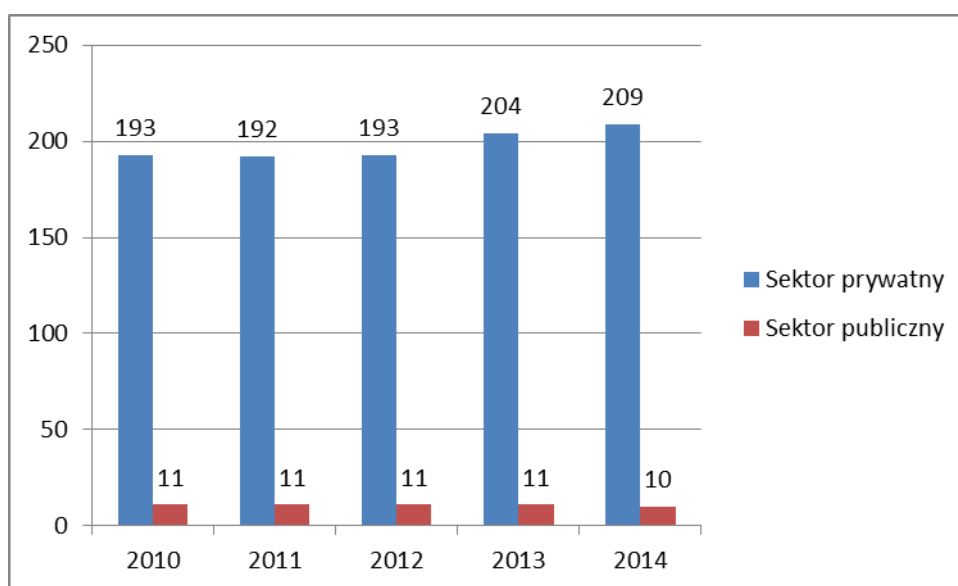
Źródło: Bank Danych Lokalnych

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Według rodzaju działalności PKD 2007 najczęściej podmiotów działa w branży niezwiązanej z przemysłem i budownictwem oraz rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem. Głównie jest to działalność usługowa i handlowa.

W strukturze własności dominuje sektor prywatny. Podmioty należące do sektora publicznego stanowią jedynie 5% podmiotów ogółem.

Wykres 4 Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Krypno wg struktury własności

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Do zakładów o największym znaczeniu na terenie gminy należy Przedsiębiorstwo Produkcyjno-handlowo-usługowe „Lewand” (usługi, produkcja i handel w zakresie obróbki drewna) oraz przedsiębiorstwo przemysłu zbożowo – młynarskiego Janusz Kozłowski.

Na terenie gminy w ciągu ostatnich lat, rozwija się budownictwo. Szczególną rolę tu odgrywają inwestorzy indywidualni w budownictwie mieszkaniowym.

Rolnictwo

Specjalnością Gminy Krypno jest rolnictwo, a w szczególności hodowla bydła mlecznego, trzody chlewnej oraz drobiu.

Gmina Krypno należy do V rejonu agrarnego, w którym dominuje uprawa zbóż, ziemniaków, roślin przemysłowych oraz hodowla trzody chlewnej, bydła oraz drobiu.

Rolnictwo jest dominującym działem gospodarki gminy, jednak jakość gleb nie sprzyja wysokiej produktywności – większość gruntów ornych to gleby niskich klas bonitacyjnych. Pomimo

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

tych niesprzyjających warunków przyrodniczych, gmina zajmuje czołową lokatę w województwie pod względem produkcji zwierzęcej.

Na 629 gospodarstw domowych z dochodami z różnych źródeł przypada 621 gospodarstw domowych, w których jednym ze źródeł dochodów jest działalność rolnicza. Wśród gospodarstw rolnych, 433 gospodarstwa posiadają ciągniki rolnicze, gdzie łączna ich ilość wynosi 810 sztuk (ok. 1,87 ciągnika przypada na jedno gospodarstwo). Powierzchnia gospodarstw rolnych wynosi 8744,14 ha, co stanowi ok. 77,6 % powierzchni całej gminy.

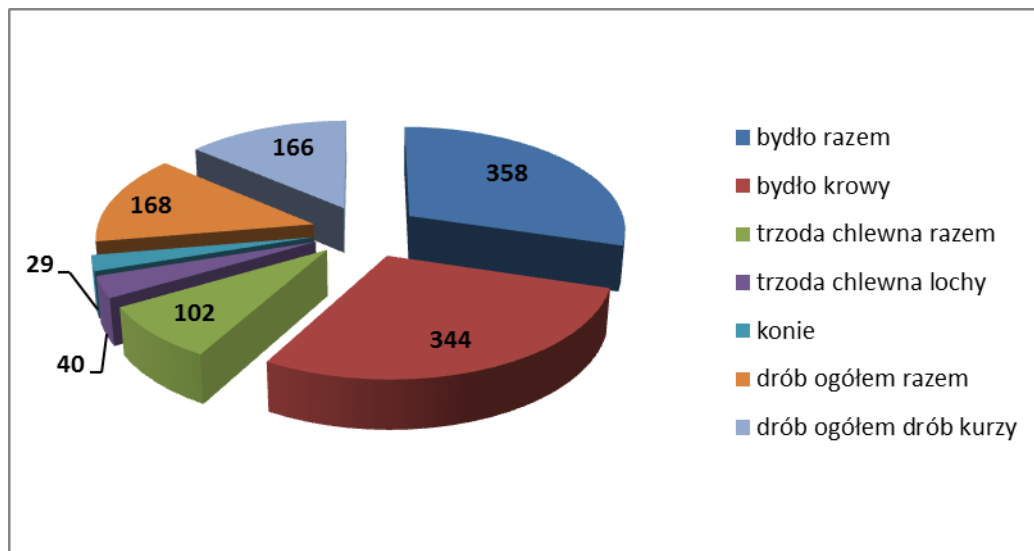
Tabela 18 Struktura użytków rolnych w gminie Krypno

	Powierzchnia użytków rolnych	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska
	ha	ha	ha	ha	ha
Krypno	8986	4118	17	3218	1633

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Największą powierzchnię stanowią użytki zielone (łąki i pastwiska) – 54 % powierzchni oraz grunty orne – 45,8 % powierzchni. Świadczy to o specjalizacji gospodarstw w hodowli bydła, głównie krów mlecznych.

Wykres 5 Liczba gospodarstw domowych z określonym pogłowiem zwierząt

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W hodowli dominuje drób, bydło oraz trzoda chlewna.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Tabela 19 Liczba sztuk zwierząt gospodarskich

Zwierzęta gospodarskie (w sztukach)						
bydło razem	bydło krowy	trzoda chlewna razem	trzoda chlewna lochy	konie	drób ogółem razem	drób ogółem drób kurzy
8372	4712	1265	148	102	413395	379250

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Podstawę zasiewów stanowią zboża. Produkcja rolna na obszarze gminy charakteryzuje się pewnymi negatywnymi zjawiskami, mogącymi mieć ujemne skutki w przyszłości. Najważniejsze z nich to:

- ✓ jednorodność upraw (dominacja zbóż kosztem roślin motylkowych, paszowych i przemysłowych),
- ✓ niewielka stosunkowo powierzchnia uprawy ziemniaków,
- ✓ niewłaściwie stosowany płodozmian.

Tabela 20 Powierzchnia zasiewów wg rodzajów

Zboża - rodzaje	Powierzchnia w ha
ogółem	3316,60
zboża razem	3316,60
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	2742,34
pszenica ozima	27,83
pszenica jara	57,79
żyto	448,09
jęczmień ozimy	18,32
jęczmień jary	79,54
owies	268,18
pszenżyto ozime	558,70
pszenżyto jare	67,57
mieszanki zbożowe ozime	44,51
mieszanki zbożowe jare	1171,81
kukurydza na ziarno	30,44
ziemniaki	69,92
uprawy przemysłowe	4,53
buraki cukrowe	4,53

Źródło: Bank Danych Lokalnych

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Wśród zasiewów dominują mieszanki zbożowe jare (ok. 35,33% zasiewów ogółem) oraz pszenżyto ozime (ok. 17% zasiewów ogółem).

4. Sfera społeczna i bezpieczeństwo

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Realizacją zadań pomocy społecznej zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Kadre Ośrodka stanowi kierownik i 3 pracowników socjalnych. Oprócz zadań z pomocy społecznej ośrodek prowadzi świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, dodatki mieszkaniowe i Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Współpracuje z innymi jednostkami organizacyjnymi samorządu, administracją rządową, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, urzędami pracy, służbą zdrowia, ubezpieczeniami społecznymi, sądami, stowarzyszeniami, kościołem, fundacjami i innymi podmiotami. Zadania realizowane są na bazie środków zadań zleconych przekazywanych przez Wojewodę i zadań własnych – środków z budżetu gminy i dotacji celowych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krypnie jest gminną jednostką organizacyjną realizującą zadania gminy z zakresu pomocy społecznej.

W Gminie Krypno, w 2014 roku, liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej wynosiła 99. Zmiany w liczbie takich gospodarstw oraz liczbę osób korzystających z pomocy w tych gospodarstwach na przełomie lat obrazuje tabela nr 21.

Tabela 21 Liczba gospodarstw domowych oraz osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Krypno

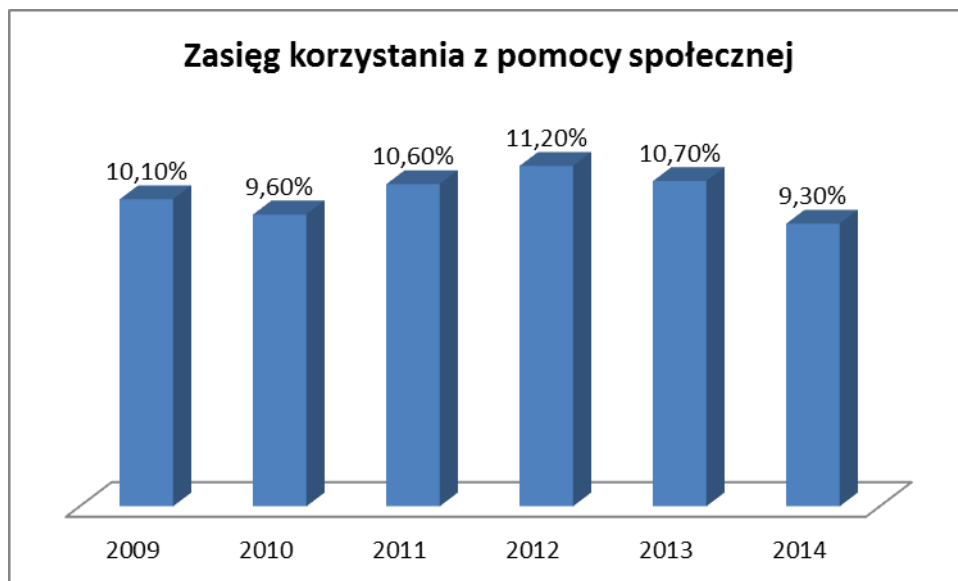
Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba gospodarstw	87	89	104	111	106	99
Liczba osób w gos. dom.	410	397	436	461	436	378

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Zasięg korzystania z pomocy społecznej to udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem. Kształtowanie się tego wskaźnika na przełomie lat 2009-2014 przedstawia wykres nr 3.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Wykres 6 Zasięg korzystania z pomocy społecznej w Gminie Krypno w latach 2009-2014

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Zasiłek rodzinny to zasiłek, mający na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem dziecka. Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest m.in. od spełnienia kryterium dochodowego. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł. W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł. Podział na rodziny oraz dzieci otrzymujące zasiłek rodzinny w Gminie Krypno zamieszczony jest w tabeli poniżej.

Tabela 22 Zasiłki rodzinne w Gminie Krypno

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	290	268	255	232	215	196
Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny ogółem	725	662	616	556	501	453
Dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	642	582	534	485	445	401
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	71,5%	66,0%	62,1%	56,9%	54,8%	50,6%

Źródło: Bank Danych Lokalnych

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Zauważalną negatywną tendencją w gminie jest wzrost liczby rodzin, które korzystają z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. Liczba rodzin żyjących w ubóstwie wzrosła o 32%. W przeciągu ostatnich czterech lat.

Tabela 23 Powody uzyskania pomocy społecznej w gminie Krypno

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				
	2010	2011	2012	2013	2014
Ubóstwo	69	75	82	79	91
Sieroctwo	0	0	0	0	0
Bezdomność	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	37	44	41	41	41
w tym: wielodzietność	36	44	41	41	41
Bezrobocie	42	47	48	48	51
Niepełnosprawność	33	31	35	34	33
Długotrwała lub ciężka choroba	18	9	12	9	10
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:					
rodziny niepełne	14	19	19	18	7
rodziny wielodzietne	13	18	18	17	7
	0	0	1	2	2
Przemoc w rodzinie	0	0	0	1	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0
Alkoholizm	2	1	1	1	3
Narkomania	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	3	2	1	1
Uchodźcy	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	1	2	3	3	2
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	1	0	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krypnie

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Udzielanie pomocy finansowej na przełomie ostatnich lat przedstawia tabela nr 24.

Tabela 24 Udzielona pomoc finansowa w gminie Krypno w latach 2010-2014 r.

Formy pomocy:	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Zasiłki stałe:	5	5	7	5	7
- wydatkowana kwota	12 514,00	16 852,00	22 007,00	23 879,00	25 436,00
Zasiłki okresowe:	56	58	81	57	60
- wydatkowana kwota	110 900,00	117 582,00	116 839,00	166 672,00	174 006,00
Zasiłki celowe:	40	38	32	32	25
- wydatkowana kwota	18 073,00	20 913,00	18 581,00	15 895,00	12 988,00

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krypnie

Tabela 25 Udzielone świadczenia niepieniężne

Formy pomocy	2010	2011	2012	2013	2014
Składki na ubezpieczenie zdrowotne:	4	3	6	4	5
- wydatkowana kwota	2 097,00	1 045,00	1 586,00	1 717,00	1 749,00
Sprawienie pogrzebu:	2	1	2	0	1
- wydatkowana kwota	5 600,00	972,00	5 670,00	0	3 500,00
Posiłek:	156	164	151	175	154
- wydatkowana kwota	52 760,00	55 013,00	57 525,00	59 067,00	54 833,00
Ubranie:	0	0	0	0	0
- wydatkowana kwota					
Praca socjalna					
– ilość rodzin	77	98	78	100	73
- osób w rodzinie	311	383	256	427	245
Odpłatność za domy pomocy społecznej:	2	2	3	4	5
- ilość osób	14 560,00	33 841,00	56 363,00	74 592,00	117 965,00
- wydatkowana kwota					

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krypnie

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Tabela 26 Fundusz alimentacyjny w gminie Krypno (od października 2008 r.)

	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba rodzin	19	22	20	17	15
Kwota	138 990,00	161 232,00	191 307,00	204 580,00	195 038,00

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krypnie

Świadczenia rodzinne

Z danych otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że liczba rodzin, którym udzielane są świadczenia rodzinne spada, jednak zmienia się ciężar gatunkowy powodów przyznania świadczenia. Udzielanie świadczeń rodzinnych z przysługującymi dodatkami na przełomie ostatnich lat w gminie Krypno przedstawia tabela nr 27.

Tabela 27 Udzielane świadczenia rodzinne w gminie Krypno w latach 2010-2014

Wyszczególnienie w latach	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba rodzin ogółem	326	344	332	272	249
Zasiłki rodzinne ogółem:	7946	7390	6673	6015	5436
w tym dodatki z tytułu - urodzenia dziecka	18	29	14	16	18
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	67	61	60	61	16
- samotnego wychowania dziecka	195	181	130	137	101
- wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2307	2116	1854	1593	1431
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	341	321	241	203	216
- rozpoczęcia roku szkolnego					
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	530	507	436	412	366
	1572	1480	1317	1067	973
- samotnego wychowania dziecka w rodzinie i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na wskutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	0	0	0	0	0

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Zasiłki pielęgnacyjne	883	884	893	862	866
Świadczenia pielęgnacyjne	319	733	873	502	180
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	23	37	36	27	28
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	100	166	168	202	78
Specjalny zasiłek opiekuńczy	-	-	-	-	8
Zasiłek dla opiekuna	-	-	-	-	271
Wydatkowana kwota	1 473 041	1 640 967	1 604 527	1 392 571	1 306 928

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krypnie

Dodatki mieszkaniowe

W gminie Krypno przyznawane są także dodatki mieszkaniowe. Kształtowanie się tego rodzaju wsparcia przedstawia tabela nr 28.

Tabela 28 Dodatki mieszkaniowe w gminie Krypno

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ilość rodzin, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w poszczególnych latach	6	6	6	7	8	7
Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych	7 796,00	5 883,00	9 733,00	11 051,00	12 780,00	9 258,00

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krypnie

Przeciwdziałanie alkoholizmowi

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że organy samorządu terytorialnego są zobowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożywania tych napojów. Realizacja tych działań prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Środki na realizację tych zadań pochodzą z opłat wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Poniższa tabela przedstawia uzyskane i wydatkowane środki związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi.

Tabela 29 Uzyskane i wydatkowane środki związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi w gminie Krypno

	2010	2011	2012	2013	2014
Kwota za wydane zezwolenia na sprzedaż alkoholu	53 284,00	60 018,00	50 775,00	52 225,00	55 959,00
Wydatkowane środki na działania związane z profilaktyką	45 367,00	59 022,00	55 455,00	52 200,00	54 588,00

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krypie

Gmina Krypno wspiera także dzieci i uczniów przy zakupie podręczników.

Tabela 30 Pomoc finansowa dzieciom i uczniom na zakup podręczników

	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba uczniów	68	71	70	66	49
Wydatkowana kwota	14 144,00	15 487,00	12 980,00	16 353,00	12 482,00

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krypie

W latach poprzednich pomoc społeczna usytuowana była na obrzeżach systemu społeczno-gospodarczego i koncentrowała się głównie na tych, którzy „nie mieścili się” w nim. Obecnie przeznaczona jest także dla tych, którzy nie radzą sobie w zmieniającej się szybko rzeczywistości, a jej funkcja w systemie polityki społecznej jest nowa. Pomoc społeczna nie pełni już roli „uzupełnienia” systemu, lecz stanowi jego istotny i trwały element.

Stale wzrasta zakres działań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej, zwiększa się liczba spraw i ich „ciężar gatunkowy” oraz stopień trudności. Tym negatywnym trendom sprzyjają takie czynniki jak: redukcje zatrudnienia, deficyt nowych miejsc pracy, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia itp.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

W związku z tym, stale rośnie liczba osób oczekujących pomocy, zwłaszcza materialnej, podczas gdy środki finansowe, jakimi dysponuje ośrodek pomocy społecznej są coraz bardziej niewystarczające w stosunku do potrzeb.

Poza zmianami „ilościowymi” rozszerzeniu się zadań pomocy społecznej towarzyszą też zasadnicze zmiany „jakościowe” problemów, które w znacznym stopniu dotyczą osoby i rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.

Do niedawna byli to przede wszystkim ludzie starzy, a także osoby niepełnosprawne, rodziny wielodzietne i rodziny osób uzależnionych od alkoholu. Obecnie wśród podopiecznych przeważającą grupę stanowią osoby w tzn. wieku produkcyjnym, które z powodu bezrobocia lub zbyt niskich dochodów nie dysponują wystarczającymi środkami na utrzymanie oraz szukają wsparcia z uwagi na trudności w rozwiązywaniu innych istotnych problemów.

Na podstawie przeprowadzonej analizy przyznanych świadczeń przez ośrodek pomocy społecznej, na przełomie ostatnich czterech lat, należy stwierdzić, iż pomoc w formie wypłacanych zasiłków okresowych zwiększyła się o ponad 64%, a pomoc w formie zasiłków stałych wzrosła o 103%. Natomiast pomoc w postaci opłaty składek zdrowotnych zmalała o 20%, zaś kwota wydana na zasiłki celowe zmalała o 39% w ciągu ostatnich czterech lat. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń GOPS w Krypnie na przestrzeni lat charakteryzuje tendencja spadkowa. Należy jednak nadmienić, że przyczyną tego stanu rzeczy jest ustawodawstwo socjalne, które poprzez regulacje prawne pozornie zdejmuje z „ramion” GOPS - ów świadczeniobiorców. Część świadczeń z pomocy społecznej zostało zastąpione świadczeniami rodzinnym. Świadczenia te nadal „obsługiwane są” przez pracowników pomocy społecznej.

Bezpieczeństwo

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Krypno czuwają:

- ✓ Gmina Krypno,
- ✓ Państwowa Straż Pożarna w Mońkach,
- ✓ Policja w Mońkach,
- ✓ OSP w Zastoczu,
- ✓ OSP w Krypnie,
- ✓ OSP w Długołęce,
- ✓ OSP w Kruszynie,
- ✓ OSP w Kuleszach-Chobotkach,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

- ✓ OSP w Peńskich,
- ✓ OSP w Górze.

Gmina podnosi bezpieczeństwo na drogach dzieci i młodzieży poprzez modernizację dróg (tzw. Schetynówki). W ramach tego programu zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

1. **„Przebudowa drogi w m. Zastocze, gm. Krypno w km 0+000 do km 0+998 wraz z infrastrukturą oraz remont w km 0+000 do km 0+100 poza terenem zabudowanym.” – 2013** - budowa chodnika miała głównie za zadanie zagwarantowanie bezpieczeństwa ruchu pieszych, głównie dzieci. Również głównie ze względu na bezpieczeństwo dzieci, zbudowana została zajezdnia autobusowa z peronem. Odbudowano również zdekompletowane pionowe oznakowanie drogowe oraz stworzono oznakowanie poziome. Na istniejącym przepuście na rowie melioracyjnym przecinającym wieś zamontowano nowe, spełniające normy bezpieczeństwa bariery zabezpieczające przed wypadnięciem do ciek. Znormalizowano również łuki skrzyżowań, które umożliwiają bezpieczniejszy przejazd przez nie w wyniku poszerzenia jezdni, a zarazem wymuszają spowolnienie ruchu na nich. Poprawiono także jakość oświetlenia ulicznego na całej długości z lampami na każdym słupie elektrycznym.
2. **„Przebudowa odcinka drogi gminnej nr 104761B w Krypie Wielkim” – 2014** - Została poszerzona i odtworzona jezdnia, nie mająca ograniczeń tonażowych. Zjazd z drogi wojewódzkiej został przebudowany na pełnowymiarowe skrzyżowanie. Budowa chodnika na całej długości przebudowywanego odcinka drogi gwarantuje diametralną poprawę bezpieczeństwa ruchu pieszych, szczególnie dzieci, młodzieży, osób starszych oraz ewentualnie osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Wykonano kompleksowe oznakowanie drogowe zarówno pionowe jak i poziome. W celu uspokojenia ruchu drogowego i tym samym poprawy jego bezpieczeństwa, zastosowano urządzenia zwalniające ruch. Zostały zamontowane również ogrodzenia ochronne łańcuchowe na skrzyżowaniach oraz bariery ochronne na cieku wodnym. Zużyte i niesfunkcjonujące lampy oświetlenia ulicznego wymieniono na nowe, dodatkowo zostały zamontowane oświetlenia przy przejściu dla pieszych jak i przy skrzyżowaniu z drogą wojewódzką. Wykarczowanie drzew i zakrzewień przy drodze poprawiło znacznie widoczność i umożliwiło bezpieczne włączanie się do ruchu pojazdów mechanicznych.
3. **„Przebudowa drogi gminnej nr 104759B i odcinka drogi gminnej nr 104758B z Krypna Wielkiego do Góry – Etap I” - 2015r.** - Zjazd z drogi wojewódzkiej został podniesiony do rangi pełnowymiarowego skrzyżowania, poprzez nową stałą organizację

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

ruchu, która obejmuje znaki pionowe oraz poziome na odcinku 400 metrów w ciągu drogi wojewódzkiej oraz zainstalowanie urządzeń oświetlających je. Korpus drogi został podniesiony i wyposażony w rowy odparowujące. Zbudowano bezpieczne pobocza, odseparujące ruch pieszych od ruchu pojazdów. Dla zwiększenia poprawy bezpieczeństwa na odcinku drogi wykonano kompleksowe oznakowanie drogowe zarówno pionowe jak i poziome. W celu uspokojenia ruchu drogowego i tym samym poprawy jego bezpieczeństwa, zastosowano urządzenia zwalniające ruch oraz zamontowano bariery oraz ogrodzenia ochronne łańcuchowe na skrzyżowaniach.

Z danych otrzymanych od Komendy Państwowej Straży Pożarnej w Mońkach wynika, że Straż interweniuje najczęściej w miesiącach wiosennych i letnich. Wtedy występuje najwięcej interwencji straży do zgłoszonych zdarzeń.

Tabela 31 Liczba interwencji straży pożarnej w gminie Krypno w roku 2015

miesiąc	Ilość zdarzeń z udziałem PSP
grudzień 2014	0
styczeń 2015	3
luty 2015	0
marzec 2015	2
kwiecień 2015	1
maj 2015	0
czerwiec 2015	1
lipiec 2015	2
sierpień 2015	4
wrzesień 2015	0
październik 2015	0
listopad 2015	1

Ilość interwencji PSP od zgłoszonych zdarzeń w ostatnich dwunastu lat nie wskazuje na tendencję wzrostową lub spadkową. Występowanie zdarzeń cechuje się znaczną przypadkowością. W ciągu ostatnich 12 lat średnia liczba zdarzeń, w których interweniuje PSP w ciągu roku to 12. W bieżącym roku odnotowano 5 ofiar śmiertelnych oraz 24 rannych wskutek zdarzeń, w których interweniowała PSP.

Tabela 32 Liczba interwencji straży pożarnej w latach 2004-2015

Rok	Ilość interwencji PSP
2004	7
2005	11

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

2006	16
2007	22
2008	12
2009	11
2010	3
2011	11
2012	12
2013	14
2014	7
2015	14

Źródło: Państwowa Straż Pożarna

Tabela 33 Ilość i rodzaj zdarzeń, w których interweniowała PSP w 2015 r.

Rodzaj zdarzenia	Ilość interwencji PSP
Pożar domu mieszkalnego	41
Pożar budynku gospodarczego	3
Pożar lasów	2
Wypadki drogowe	29
Zdarzenia wskutek silnych wiatrów (zwalone drzewa, zerwane linie energetyczne, zerwane dachy)	12
Zdarzenia wskutek ulewnych deszczy, topniejącego śniegu, wylewu rzek	0

Źródło: Państwowa Straż Pożarna

Najczęściej PSP interweniowała w: Krypie Kościelnym i Krypie Wielkim – 28 zdarzeń, Górze – 19 zdarzeń, Długołęce – 15 zdarzeń, Rudzie 12 zdarzeń oraz Zastocz – 11 zdarzeń. Pozytywnym faktem jest, że w latach 2004-2015 miały miejsce jedynie 3 fałszywe alarmy. Świadczy to o pozytywnych wysokiej świadomości obywatelskiej mieszkańców gminy oraz o pozytywnych skutkach kształcenia dzieci i młodzieży w zakresie powiadomienia służb o zdarzeniach.

5. Infrastruktura techniczna

Sieć komunikacyjna

Przez teren Gminy Krypno przebiega droga wojewódzka nr 671 Korycin – Knyszyn – Tykocin – Jeżewo – Sokoły, o długości 10 km. Długość dróg powiatowych wynosi 44,09 km, zaś długość dróg gminnych to przeszło 200 km. Uporządkowano poprzez zaliczenie do kategorii dróg

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

publicznych, obejmujących ustawę z dnia 29 marca 1962 r. o drogach publicznych w zawiązaniu do obecnie obowiązujących przepisów prawnych kwestie statusu dróg gminnych. Obecnie zdecydowana większość dróg o znaczeniu lokalnym została już przekształcona na drogi gminne.

Uzupełnieniem sieci drogowej gminy jest zelektryfikowana linia kolejowa Białystok – Ełk z dwoma przystankami – na stacji Knyszyn koło wsi Ruda oraz Zastocze, przebiegająca w północno – wschodniej części gminy. Linia ta stanowi element krajowego systemu transportu kolejowego i nie przewiduje się w związku z tym jej likwidacji ani istotnego ograniczenia przewozów pasażerskich i towarowych.

Obsługa publicznego transportu lokalnego w gminie świadczona jest przez przedsiębiorstwo państwowe PKS z Białegostoku. Aktualnie utrzymywana jest obsługa linii na trasach :

- ✓ Białystok – Dobrzyniewo Duże – Kozińce – Knyszyn - Krypno,
- ✓ Mońki – Dziękonie – Czechowizna – Knyszyn – Krypno,

Ponadto po drogach na terenie gminy kursują 2 szkolne autobusy dowożące dzieci do Szkoły Podstawowej w Długołęce i Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Krypnie.

Sieć wodociągowa

Ludność gminy Krypno w wodę zaopatrywana jest z wód podziemnych, ujęcia wód powierzchniowych nie występują. Woda na terenie gminy Krypno pobierana jest z dwóch ujęć:

- ✓ ujęcie wody i Stacja Uzdatniania Wody w Rudzie pokrywające zapotrzebowanie na wodę mieszkańców Rudy, oraz częściowo Krypna Wielkiego i Krypna Kościelnego;
- ✓ ujęcie wody i Stacja Uzdatniania Wody w Długołęce zaopatrujące w wodę wsie: Rekle, Długołęka, Kruszyn, Kulesze, Bajki-Zalesie, Peńskie, Zastocze, Góra, Zygmunt, Morusy oraz częściowo Krypna Wielkiego i Krypna Kościelnego .

Ujęcia wody mają ustalone strefy ochrony bezpośredniej. Są to studnie kopane, które ujmują wodę z pierwszego poziomu wodonośnego, a tym samym nie dostarczają wody o właściwej jakości. Występują też znaczne wahania w ich wydajności ze względu na obniżanie się zwierciadła wód gruntowych, które zostało spowodowane zmniejszeniem się ilości opadów w ostatnich latach.

Na terenie Gminy Krypno, w zachodniej jej części, znajduje się zbiornik wód podziemnych pradoliny Biebrzy. Zaliczany jest on do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – GZWP-217. Powierzchnia ogólna zbiornika wynosi ok. 1295 km², powierzchnia obszaru wysokiej ochrony stanowi

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

900 km², natomiast szacunkowe zasoby dyspozycyjne kształtują się na poziomie 200 000 m³/d. Zbiornik „Pradolina Biebrzy” charakteryzuje się dochodzącą do 50 m miąższością utworów wodonośnych a także i wysoką zasobnością, która jest wynikiem dużej odnawialności zasobów oraz drenującego charakteru w stosunku do otaczających obszarów wysoczyznowych.

Na terenie Gminy Krypno znajdują się także dwie stacje uzdatniania wody: zmodernizowana w 2010 r. Stacja Uzdatniania Wody w Długołęce i wybudowana w 2013 r. Stacja Uzdatniania Wody w Rudzie, a także pompownia wody w Krypnie Wielkim wybudowana w 2011 r. Umożliwiło to przejście na układ dwustopniowy, a w efekcie zaopatrzenie w wodę wszystkich miejscowości na terenie Gminy Krypno zgodnie z obowiązującymi normami. Na terenie Gminy Krypno długość czynnej sieci wodociągowej wynosiła 101,1 km, przy 1042 przyłączach prowadzących do budynków mieszkalnych.

Tabela 34 Sieć wodociągowa w gminie Krypno

Wyszczególnienie	Jednostka	Lata			
		2011	2012	2013	2014
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	94,8	98,3	101,1	101,1
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	984	999	1016	1042
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	175,3	189,9	221,7	236,6
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	3503	3494	3483	3462
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m3	42,6	46,3	54,5	58,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Sieć kanalizacyjna

Na terenie gminy Krypno w roku 2014 długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 44,8 km, przy 574 podłączeniach do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej stanowiła 47% ogółu mieszkańców. Długość sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na jednostkę powierzchni wynosi 0,39 km/km², w powiecie monieckim wskaźnik ten jest niższy i wynosi 0,13 km/km². W 2011 r. wybudowano kanalizację w Bajkach Zalesiu o długości 5,389 km oraz 0,98 km wybudowane w 2013 r. w Kruszynie. W powiecie monieckim sieć kanalizacyjną w latach 2011-2014 rozbudowano o 9,6 km, natomiast liczba przyłączy zwiększyła się o 303 sztuki.

Tabela 35 Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Krypno

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Lata			
		2011	2012	2013	2014

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	43,6	44,6	44,8	44,8
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	43,6	44,6	44,8	44,8
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	491	504	554	574
ścieki odprowadzone	dm ³	44	55	49,0	54,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na terenie Gminy Krypno wyznaczona jest uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr VIII/48/2015 z 30.III.2015 r. aglomeracja Krypno Kościelne. W skład aglomeracji Krypno Kościelne wchodzi 10 następujących miejscowości: Bajki Zalesie, Długołęka, Góra, Kruszyn, Krypno Kościelne, Krypno Wielkie, Peńskie, Ruda, Zastocze i Zygmunt. Łączna długość istniejącej sieci kanalizacyjnej w obecnej aglomeracji Krypno Kościelne wynosi 44,8 km w tym kanalizacja grawitacyjna 23,5km. Planuje się budowę nowej sieci kanalizacyjnej w miejscowości Rekle.

Stopień skanalizowania aglomeracji

RLM podłączonych do kanalizacji/RLM aglomeracji x 100%

$2328/2414 \times 100\% = 96,43\%$.

2328- Liczba osób na terenie zwartej zabudowy miejscowości posiadającej kanalizację sanitarną podłączonych do kanalizacji (stan na dzień 30.09.2014r.).

2414- Liczba osób na terenie zwartej zabudowy miejscowości posiadającej kanalizację sanitarną (stan na dzień 30.09.2014r.).

Oczyszczalnie ścieków

Gmina Krypno posiada dwie pracujące oczyszczalnie ścieków.

1. Jedna z nich zlokalizowana jest na terenie Krypna Wielkiego. Jest to oczyszczalnia typu SBR BIOGEST.

Do oczyszczalni odprowadzane są ścieki z 9 miejscowości aglomeracji Krypno Kościelne tj. Bajki Zalesie, Długołęka, Góra, Krypno Kościelne, Krypno Wielkie, Peńskie, Ruda, Zastocze i Zygmunt.

Przepustowość czyszczalni ścieków wynosi $Q_{dmax} = 550 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{hmax} = 34 \text{ m}^3/\text{h}$, a wartość RLM 3400.

Przy oczyszczalni znajduje się punkt zlewny nieczystości płynnych.

2. W 2013 roku oddano do użytku nową oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną na terenie miejscowości Kruszyn oraz powiązaną z nią 0,98 km siecią kanalizacyjną.

Zarówno oczyszczalnia ścieków jak i sieć kanalizacyjna przeznaczone są do obsługi miejscowości Kruszyn. Zastosowano oczyszczalnię ścieków typu M-BOŚ 150 opartą o metodę osadu czynnego. Przepustowość czyszczalni ścieków wynosi $Q_{dmax} = 25 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{hmax} = 3,12 \text{ m}^3/\text{h}$, a wartość RLM 166.

Oczyszczalnie przydomowe

W przypadku zabudowy kolonijnej budowa kanalizacji nie ma ekonomicznego uzasadnienia z powodu odległości do gospodarstw. Dlatego też najlepszym rozwiązaniem jest budowa naturalnych przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na terenie gminy Krypno funkcjonuje 142 przydomowe oczyszczalnie ścieków:

- ✓ Bajki Zalesie- 6
- ✓ Białobrzeskie - 2
- ✓ Dębina – 6
- ✓ Długoleś - 13
- ✓ Góra - 31
- ✓ Kruszyn - 1
- ✓ Krypno Kościelne - 2
- ✓ Krypno Wielkie - 17
- ✓ Kulesze Chobotki - 8
- ✓ Morusy - 5
- ✓ Peńskie – 9
- ✓ Rekle - 1
- ✓ Ruda - 32
- ✓ Zastocze – 9.

Gospodarowanie odpadami

W związku z funkcjonowaniem nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi Gmina Krypno zorganizowała przetarg na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych położonych na jej terenie. Firmą wyłonioną w przetargu z którą podpisano umowę na odbiór i zagospodarowanie odpadów od początku roku 2015 do końca roku 2016 jest firma MPO Spółka z o.o., ul. 42 Pułku Piechoty 48, 15-950 Białystok.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Rada Gminy Krypno Uchwałą z dnia 30 września 2013r. ustaliła szczegółowy sposób i zakres świadczenia w/w usług. Ustalono, iż odpady komunalne będą odbierane z następującą częstotliwością:

a) Zmieszane odpady komunalne:

- ✓ w okresie od kwietnia do października- dwa razy w miesiącu;
- ✓ w okresie od listopada do marca- jeden raz w miesiącu.

b) Selektywnie zebrane odpady komunalne:

- ✓ odbierane z częstotliwością jeden raz w miesiącu.

Selektywna zbiórka odpadów komunalnych odbywa się w systemie workowym:

- ✓ worek żółty- tworzywa sztuczne i metale;
- ✓ worek zielony- szkło;
- ✓ worek niebieski- papier.

Na terenie Gminy Krypno funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, do którego właściciele nieruchomości w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą dostarczyć następujące frakcje odpadów komunalnych: przeterminowane leki, chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady zielone oraz odpady budowlano-remontowe (z remontu prowadzonego we własnym zakresie). PSZOK znajduje się w Krypcie Kościelnym 25A i jest czynny od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-16.00 oraz w każdą sobotę w godz. 8.00-14.00.

Gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objęto 928 nieruchomości zamieszkałych. Deklaracja o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami nie została złożona przez 1 właściciela nieruchomości, wobec którego wszczęto postępowanie i wydano decyzję określającą wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Na terenie Gminy Krypno nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Wszystkie odpady zgodnie z zawartą umową przetargową na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych przekazywane były do Centrum Innowacyjnej Gospodarki Odpadów Komunalnych w Studziankach. Natomiast z nieruchomości niezamieszkałych zgodnie z zawartą umową z przedsiębiorcą, odebrane odpady przekazywane były do Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Hryniewiczach.

Na terenie Gminy Krypno do końca 2012 r. funkcjonowało jedno, zalegalizowane składowisko odpadów komunalnych stałych, zlokalizowane we wsi Zastocze, w odległości ok. 5 km od wsi

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

gminnej. Właścicielem i zarządcą składowiska był Wójt Gminy Krypno. W 2015 r. składowisko zrehabilitowano dzięki współfinansowaniu z Unii Europejskiej.

6. Finanse

Gmina Krypno samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową na podstawie budżetu Gminy.

Na dochody Gminy składają się:

- podatki, opłaty i inne wpływy określone w odrębnych ustawach jako dochody Gminy,
- dochody z majątku Gminy,
- subwencja ogólna z budżetu państwa.

Dochodami mogą być:

- dotacje celowe na realizację zadań zleconych oraz na dofinansowanie zadań własnych,
- wpływy z samoopodatkowania mieszkańców,
- spadki, zapisy i darowizny,
- inne dochody.

Za prawidłową gospodarkę finansową Gminy odpowiada Wójt. Kontrolę gospodarki finansowej Gminy sprawuje Regionalna Izba Obrachunkowa.

Budżet Gminy jest rocznym planem jej dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów Gminy, a także przychodów i wydatków zakładów budżetowych oraz funduszy celowych.

Dochody w 2014 ukształtowały się na wysokości 13 081 388,94 zł, z tego:

- ✓ bieżące 12 377 526,35;
- ✓ majątkowe 703 862,59.

Wydatki osiągnęły wartość 12 926 961,06 zł, z tego:

- ✓ bieżące 11 628 275,95 zł;
- ✓ majątkowe 1 298 685,11 zł.

Do dyspozycji sołectw wyodrębniono w budżecie na rok 2014 kwotę 165 088, 53 zł. Podział na poszczególne sołectwa przedstawia tabela nr 1.

Tabela 36 Kwoty przyznane poszczególnym sołectwom w roku 2014

SOŁECTWA	KWOTA
1. sołectwa Dębina	7 826,33 zł

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

2.	sołectwa Długoleś I kwota	14 005, 02 zł
3.	sołectwa Długoleś II kwota	11 739, 50 zł
4.	sołectwa Długoleś „Centrum”	12 563,32 zł
5.	sołectwa Góra	18 447,78 zł
6.	sołectwa Krypno Wielkie	23 273,04 zł
7.	sołectwa Kulesze Chobotki	8 561,89 zł
8.	sołectwa Morusy	6 973,09 zł
9.	sołectwa Peńskie	13 740,21 zł
10.	sołectwa Ruda	23 832,06 zł
11.	sołectwa Zastocze	15 946,89 zł
12.	sołectwa Zygmunt	8 179, 40 zł
SUMA		165 088,53 zł

Źródło: Budżet gminy Krypno na rok 2014.

Budżet Gminy Krypno w roku 2014 zamknął się nadwyżką finansową w wysokości 154427,88 zł. Została ona przeznaczona na spłatę zaciągniętych w poprzednich latach kredytów i pożyczek.

Analiza lat 2012, 2013 i 2014 wskazuje, że głównymi dochodami gminy były dochody transferowe – subwencje i dotacje z budżetu państwa. Potwierdza to trend zaobserwowany w jednostkach samorządu terytorialnego, gdzie dochody transferowe stanowią istotną część dochodów ogółem. W gminie Krypno dochody transferowe (część oświatowa, wyrównawcza i równoważąca subwencji ogólnej oraz dotacje z budżetu państwa) stanowią ok 45% dochodów ogółem. Wpływy od osób fizycznych oraz od osób prawnych (m.in. z podatku dochodowego czy podatków lokalnych) stanowią ok. 19% dochodów ogółem. Ważną część dochodów stanowią także dochody związane z gospodarką komunalną i ochroną środowiska.

Tabela 37 Porównanie dochodów ogółem w gminach powiatu monieckiego w latach 2011-2014 (w zł)

Powiat moniecki				
GMINY	2011	2012	2013	2014
Goniądz	16 293 950,48	17 086 582,19	17 182 418,49	19 997 828,26
Jasionówka	7 780 696,51	8 130 671,15	8 588 726,47	9 012 716,20
Jaświły	13 821 144,90	18 381 842,50	15 722 434,44	16 432 287,91
Knyszyn	11 907 920,15	13 767 990,63	14 637 516,86	18 111 927,48
Krypno	15 436 291,78	13 289 647,99	14 245 817,02	13 081 388,94

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Mońki	34 273 068,08	34 158 168,42	37 385 492,24	40 501 662,46
Trzcianne	13 132 607,14	12 921 478,93	14 285 264,33	17 114 205,91

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Największe dochody ogółem odnotowano w roku 2011, po czym ich wielkość sukcesywnie spadała. W roku 2013 nastąpił niewielki wzrost wartości dochodów, jednak w roku 2014 nastąpił ponowny spadek.

Po stronie wydatków dominującą pozycję zajmują wydatki związane z oświatą i wychowaniem – stanowią ok. 33,5 % wydatków ogółem. W tej pozycji największe są koszty przeznaczone na funkcjonowanie szkół podstawowych i gimnazjów. Drugą pod względem wielkości kategorią wydatków są wydatki związane z pomocą społeczną, w tym wydatki na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. Podobny rząd wielkości charakteryzuje wydatki związane z gospodarką komunalną i ochroną środowiska (ok. 19% wydatków ogółem). Istotne znaczenie mają też wydatki na administrację publiczną oraz kulturę i ochronę dziedzictwa kulturowego.

Tabela 38 Porównanie wydatków gmin powiatu monieckiego w latach 2011-2014 (w zł)

Powiat moniecki				
GMINY	2011	2012	2013	2014
Goniądz	16 798 641,01	16 164 025,02	17 387 718,75	20 733 607,77
Jasionówka	8 917 317,89	8 229 218,01	8 154 601,99	8 889 650,56
Jaświły	14 267 603,58	20 993 954,76	15 284 634,99	15 941 295,43
Knyszyn	12 966 171,49	13 752 593,93	17 757 003,71	16 116 741,23
Krypno	16 652 752,28	14 379 953,32	15 073 517,85	12 926 961,06
Mońki	33 585 414,32	34 526 175,74	41 276 483,59	39 134 849,08
Trzcianne	13 858 885,73	11 842 793,96	13 644 657,69	19 123 818,35

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na tle innych gmin powiatu monieckiego, wielkość wydatków gminy Krypno kształtuje się na umiarkowanym poziomie. W 2014 roku jedynie gmina Jasionówka miała niższe wydatki ogółem. Jednak sytuacja ta zmieniała się w poszczególnych latach, gdyż wydatki ogółem gminy Krypno w roku 2011, pod względem wielkości, znajdowały się na trzecim miejscu (większe wydatki ogółem występowały jedynie w gminie Mońki i Goniądz).

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Dodatkowo, porównując dochody i wydatki ogółem w latach 2011-2013 co roku występował deficyt budżetowy. Sytuacja uległa zmianie w 2014 roku, gdzie odnotowano nadwyżkę finansową w wysokości ok. 154 428 zł.

Gmina Krypno była też aktywnym beneficjentem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

W perspektywie finansowej 2007-2013 Gmina Krypno była Beneficjentem następujących projektów:

- ✓ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich - Oś. 3, dz. 321 - „Przebudowa (modernizacja) stacji uzdatniania wody w Długolęce wraz z budową pompowni wody w Krypnie Wielkim oraz budowa sieci kanalizacji sanitarnej we wsiach: Peńskie i Bajki Zalesie.” (do 23.09.2011) - Koszt całkowity projektu - 4 689 200,28 zł; Dofinansowanie - 2 872 110,00 zł;
- ✓ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Odnowa wsi - „Budowa świetlicy wiejskiej we wsi Kruszyn wraz z zagospodarowaniem terenu” (do 30.09.2010 r.) - Koszt całkowity projektu – 649 749,29 zł, Dofinansowanie – 319 058,00 zł;
- ✓ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich - Dział. 413 małe projekty - „Remont świetlicy wiejskiej w Górze” (do 30.11.2010) - Koszt całkowity projektu - 62.908,43 zł, Dofinansowanie – 24 999,00 zł;
- ✓ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Odnowa wsi - „Dostawa wyposażenia do świetlicy wiejskiej we wsi Kruszyn” (do 30.12.2010) - Koszt całkowity projektu – 55 741,36 zł, Dofinansowanie – 34 297,00 zł;
- ✓ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – Dział. 413 małe projekty - „Wyposażenie świetlicy wiejskiej we wsi Peńskie” (do 29.04.2011) - Koszt całkowity projektu - 17.204,25 zł; dofinansowanie – 10 120,00 zł;
- ✓ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich - „Budowa 104 sztuk naturalnych przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Krypno” (do 29.09.2011) - Koszt całkowity projektu – 1 415 952,84 zł, Dofinansowanie – 863 744,00 zł;
- ✓ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Odnowa wsi - „Budowa świetlicy wiejskiej w Zastoczu wraz z zagospodarowaniem terenu” (do 29.08.2012) - Koszt całkowity projektu – 1 210 277,54 zł, Dofinansowanie – 491 800,46 zł;
- ✓ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Odnowa wsi - „Budowa naturalnych przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Krypno” (do 25.07.2013 r.) - Koszt całkowity projektu- 306 412,33 zł, dofinansowanie – 186 836,00 zł;

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

- ✓ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich - Dział. 413 małe projekty - „Wypożyczenie świetlicy wiejskiej we wsi Zastocze” (do 28.02.2013) - Koszt całkowity projektu - 38 967,35 zł;
Dofinansowanie – 25 000,00 zł;
- ✓ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich - Dział. 413 małe projekty - „Dobre, bo nasze – Spotkania z folklorem i tradycją w Gminie Krypno” (do 30.08.2013) - Koszt całkowity projektu – 25 967,35 zł; Dofinansowanie – 17 752,08 zł ;
- ✓ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich - Dział. 413 małe projekty „Wypożyczenie Gminnego Ośrodka Kultury w Krypnie” (do 28.06.2013) - Koszt całkowity projektu – 25 414,43 zł;
Dofinansowanie – 17 162,42 zł;
- ✓ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich - Dział. 413 małe projekty - „Wykonanie oświetlenia placu publicznego w Krypnie Kościelnym” - Koszt całkowity projektu - 14 000,00 zł,
Dofinansowanie – 4 966,50 zł;
- ✓ Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego - „Wykorzystanie energii słonecznej poprzez montaż instalacji solarnych w budynkach mieszkalnych i w budynkach użyteczności publicznej w Gminie Krypno”;
- ✓ Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego - „Budowa infrastruktury z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Krypno”.

Gmina głównie korzystała z funduszy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

7. *Ochrona zdrowia*

Podstawowa publiczna opieka zdrowotna jest zabezpieczona przez Gminny Ośrodek Zdrowia w Krypnie, który merytorycznie podlega pod Zakład Opieki Zdrowotnej w Mońkach. W Ośrodku pracuje trzech lekarzy: 2 lekarzy rodzinnych i stomatolog oraz średni personel medyczny i rejestratorki. Jeden z lekarzy rodzinnych posiada specjalizację chorób wewnętrznych. W skład średniego personelu medycznego wchodzi położna i trzy pielęgniarki: zabiegowa, środowiskowa i środowiskowa szkolna. Od kilku lat lekarze specjaliści nie mają dyżurów w Ośrodku Zdrowia w Krypnie. Lecznictwo szpitalne, pogotowie ratunkowe, laboratorium i inspekcja sanitarna znajdują się w Mońkach.

Zadaniem personelu GOZ jest nie tylko leczenie ale przede wszystkim zapobieganie wszelkim chorobom i uzależnieniom cywilizacyjnym, społecznym a także wszelkim nałogom.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Profilaktykę prowadzi się na terenie Ośrodka jak również wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Prowadzone są zajęcia poświęcone programom zdrowotnym ogólnokrajowym jak i lokalnym. Organizowane spotkania z rodzicami mają na celu poszerzenie wiadomości na temat chorób dzieci i młodzieży oraz postępowania w razie nasilenia się objawów.

Osoby starsze, samotne czy niedołążne objęte są opieką pielęgniarско – lekarską. Kobiety ciężarne i nowonarodzone dzieci podlegają również opiece położnej.

Podstawowym celem Gminnego Ośrodka Zdrowia w Krypie jest:

- ✓ udzielanie ambulatoryjnych świadczeń zapobiegawczo - leczniczych w rodzaju podstawowej opieki zdrowotnej służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia,
 - ✓ propagowanie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia,
 - ✓ udzielanie świadczeń i objęcie opieką kobiety ciężarnej, położnicy i noworodka.
- Świadczenia zdrowotne udzielane są w:
- ✓ gabinetach lekarskich poradni ogólnej,
 - ✓ poradni dla dzieci,
 - ✓ gabinecie pielęgniarści środowiskowo – rodzinnej,
 - ✓ gabinecie położnej środowiskowo – rodzinnej,
 - ✓ gabinecie zabiegowym pielęgniarści POZ.

Świadczenia gwarantowane przez lekarza POZ obejmują:

- ✓ poradę lekarską udzielaną w warunkach ambulatoryjnych,
- ✓ poradę lekarską udzielaną w domu świadczeniobiorcy, w przypadkach uzasadnionych jego stanem zdrowia,
- ✓ świadczenia w ramach profilaktyki chorób układu krążenia,
- ✓ poradę patronażową,
- ✓ świadczenia medycznej diagnostyki laboratoryjnej, diagnostyki obrazowej i nie obrazowej,
- ✓ badania bilansowe, w tym badanie przesiewowe,
- ✓ szczepienia ochronne realizowane zgodnie z zasadami określonymi w przepisach o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Świadczenia pielęgniarści POZ obejmują:

- ✓ wizytę realizowaną w warunkach ambulatoryjnych,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

- ✓ wizytę realizowaną w domu świadczeniobiorcy,
- ✓ wizytę patronażową,
- ✓ testy przesiewowe mające na celu monitorowanie rozwoju dziecka oraz wykrywanie odchyleń od normy rozwojowej,
- ✓ świadczenia lecznicze realizowane są na podstawie zlecenia lekarskiego są udzielane zgodnie z terminami określonymi w treści zlecenia lub skierowania,
- ✓ świadczenia realizowane w domu świadczeniobiorcy odbywają się zgodnie z ustalonym dla świadczeniobiorcy indywidualnym planem opieki.

Świadczenia położnej POZ obejmują:

- ✓ wizytę realizowaną w warunkach ambulatoryjnych,
- ✓ wizytę realizowaną w domu świadczeniobiorcy,
- ✓ wizytę patronażową,
- ✓ wizytę profilaktyczną,
- ✓ świadczenia lecznicze realizowane są na podstawie zlecenia lekarskiego są udzielane zgodnie z terminami określonymi w treści zlecenia lub skierowania.

Pracownicy Ośrodka współpracują z innymi instytucjami takimi jak: GOPS, Policja, Urząd Gminy, Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna i innymi.

8. Turystyka i ośrodki sportowo-rekreacyjne

Atrakcje przyrodnicze i historyczne

Gmina Krypno leży na terenach posiadających zachowane w znacznym stopniu środowisko przyrodnicze, o wysokich walorach, unikatowych w skali Europy. Wchodzi w skład makroregionu „Zielonych Płuc Polski”. Od zachodu graniczy z Biebrzańskim Parkiem Narodowym. Południowa część obejmuje swoim zasięgiem Dolinę Narwi, którą zalicza się do Krajowego Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych. Wschodni odcinek terenu gminy obejmuje zasięgiem Puszczę Knyszyńską.

Kresowy charakter całego Podlasia sprawił, że ta część Polski znalazła się poza głównym nurtem rozwoju architektury, urbanistyki i gospodarki. Miejscowe zabytki są najczęściej powtórzeniem wzorów wypracowanych w innych częściach Polski lub za granicą. Według materiałów służby konserwatorskiej w 1992 r. na terenie gminy było 71 zabytkowych zespołów obiektów architektury. Niewątpliwie najważniejszym walorem kulturowym gminy, istotnym również z punktu

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

widzenia turystyki, jest Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia wraz z cmentarzem przykościelnym, kapliczkami na cmentarzu i ogrodzeniem. Krypno jest znanym na Podlasiu miejscem pielgrzymek z cudownym Obrazem Matki Boskiej z Dzieciątkiem zwanego też obrazem Matki Boskiej Pocieszenia. Obraz ten jest polską kopią cudownego obrazu Matki Boskiej Śnieżnej z kościoła Santa Maria Maggiore w Rzymie. Każdego roku pielgrzymuje tu kilkadziesiąt tysięcy wiernych z całej Polski. W ostatnich latach Sanktuarium Matki Boskiej Pocieszenia odwiedza ok. 10-11 tys. pielgrzymów rocznie. W Domu Pielgrzyma przy Sanktuarium z noclegu korzysta ok. 350 osób rocznie.

We wsi Morusy znajduje się muzeum znanego przyrodnika Włodzimierza Puchalskiego.

Inwentaryzacja krajoznawcza Gminy Krypno, wykonana przez Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze w Białymstoku (Bujwid H.), wykazała istnienie na tym terenie prawie 150 obiektów będących cennymi zabytkami lokalnej architektury i mogących być przedmiotem zainteresowania turystów. Opisane i sfotografowane obiekty uszeregowano w następujące grupy:

Krzyże i kapliczki przydrożne	- 37 obiektów
Domy murowane	- 33 obiekty
Domy drewniane	- 22 obiekty
Kościół i kapliczki	- 16 obiektów
Drewniane stodoły	- 9 obiektów
Stare obory	- 8 obiektów
Lamusy – spichlerze	- 8 obiektów
Nietypowe studnie	- 7 obiektów
Wiatraki – młyny	- 3 obiekty
Inne	- 3 obiekty

Obiekty te występują na terenie lub w sąsiedztwie wsi:

Długołęka	- 21 obiektów
Krypno	- 19 obiektów
Zastocze	- 18 obiektów
Kulesze Chobotki	- 14 obiektów
Góra	- 13 obiektów
Rekle	- 13 obiektów
Ruda	- 13 obiektów
Bajki Zalesie	- 9 obiektów

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Morusy	- 6 obiektów
Białobrzeskie	- 5 obiektów
Dębina	- 2 obiekty

Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków

A. Zabytki architektury:

1. Krypno Kościelne, kościół parafialny p.w. Narodzenia NMP wraz z cmentarzem przykościelnym oraz ogrodzeniem i kaplicami Siedmiu Boleści Matki Bożej, nr rej.:705, decyzja z dnia 26 września 1988 r., l.dz. KL. WKZ-5340/17/88;
2. Morusy, zagroda nr 6, dom, nr rej.: 465, decyzja z dnia 28 sierpnia 1979 r., l.dz. KL. WKZ-5340/41/79;
3. Morusy, zagroda nr 6, stodoła, nr rej.:466, decyzja z dnia 28 sierpnia 1979 r., l.dz. KL. WKZ-5340/42/79 *(obiekt rozebrany przed 2003 rokiem, dokumenty przekazane do GKZ o wykreślenie z rejestru)*

B. Zabytki ruchome:

1. Krypno Kościelne, część wyposażenia kościoła parafialnego p.w. Narodzenia NMP [ołtarz główny, ołtarz boczny Przemienienia Pańskiego, ołtarz boczny Św. Katarzyny Aleksandryjskiej, ambona, tabernakulum, krucyfiks], nr rej.: B-397, decyzja z dnia 17 sierpnia 1995 r., l.dz. WKZ-5340/6/95
2. Kapliczka dworska, usytuowana we wsi Bajki Zalesie nr 1, działka nr geod. 207, nr rej.: B-233 poz.1, decyzja z dnia 3 listopada 2010 r., l.dz. RR-IM-J/4011-26/09;
3. Rzeźba - Chrystus Ukrzyżowany, usytuowana we wsi Bajki Zalesie nr 1, działka nr geod. 207, nr rej.: B-233 poz.2, decyzja z dnia 3 listopada 2010 r., l.dz. RR-IM-J/4011-26/09.

B. Zabytki archeologiczne:

1. Kulesze Chobotki, kurhan, zlokalizowany na działce nr geod. 493, nr rej.: 230/A, decyzja z dnia 22 grudnia 1977 r., l.dz. 670-1/42/77.

Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Ochrona dziedzictwa kulturowego gminy wymaga:

- ✓ remontów, modernizacji i odtwarzania obiektów zabytkowych,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

- ✓ umiejętnego zagospodarowania sąsiedztwa obiektów zabytkowych i historycznych układów urbanistycznych
- ✓ udzielania przez gminę wsparcia dla ewentualnych inwestorów, chcących (w sposób zgodny z zaleceniami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków) zagospodarować obiekty zabytkowe,
- ✓ kontynuacji rozpoznania archeologicznego na terenie gminy i uwzględniania ich wyników podczas planowania przestrzennego i działalności inwestycyjnej,
- ✓ kultywowania regionalnych form architektonicznych oraz tradycji materiałowych i konstrukcyjnych,
- ✓ dążenia do indywidualizowania przestrzennych form zabudowy i zagospodarowania przestrzeni publicznych w dostosowaniu do otaczającej zabudowy i krajobrazu.

W miejscowości Krypno należy objąć ochroną wykształcony historycznie system dominant, którego centralny punkt stanowi wieża kościoła parafialnego. W związku z powyższym, obiekty wznoszone na tym terenie winne być dostosowane gabarytami do obecnej zabudowy z dopuszczalną wysokością 2 i ½ kondygnacji oraz wysokimi dachami.

Środowisko kulturowe Gminy Krypno zostało opisane w punkcie 2.3. Na terenie gminy znajduje się ok. 150 zabytków miejscowej architektury wpisanych do ewidencji Podlaskiego Konserwatora Zabytków. Wśród nich 5 zabytków architektury wpisanych jest do rejestru i są one objęte opieką konserwatora. Obiekty sakralne są własnością wspólnoty religijnej i to ona dba o ich wygląd i stan techniczny. Są to obiekty w miarę dobrze utrzymane i pielęgnowane. Inaczej przedstawia się stan drugiej dość licznej grupy zabytków związanej z osadnictwem na tym terenie. Należą do niej domy mieszkalne, budynki gospodarcze oraz wiatraki zbudowane najczęściej w XIX i na początku XX w. Są to najczęściej obiekty drewniane. Należą one do prywatnych właścicieli, którzy ze względów finansowych nie zawsze dbają o ich właściwy stan techniczny. Część z nich została już rozebrana. Grozi to bezpowrotną utratą tych niepowtarzalnych dóbr kulturowych gminy świadczących o jej historii i kulturze.

Mimo że ruch turystyczny skupia się głównie w centrach o uznanej już atrakcyjności jak: historyczne miasta, pojezierze, wybrzeże morskie czy rejony górskie, turystyka może stać się znaczną dziedziną działalności również w mniejszych miastach i na obszarach wiejskich. Szczególnie istotnym aspektem rozwoju turystyki jest tu możliwość zróżnicowania lokalnej gospodarki sprzyjającego jej stabilizacji i ograniczenia ukrytego bezrobocia na obszarach o przeważającym zatrudnieniu w rolnictwie.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Prowadzona analiza zasobów oraz uwarunkowań wskazuje, że na obszarze gminy Krypno istnieją dobre warunki do rozwoju turystyki i wypoczynku.

Stworzenie dobrych warunków do promocji turystycznej regionu powinno polegać na:

- ✓ ułatwieniu realizacji inwestycji związanych z obsługą ruchu turystycznego,
- ✓ wytyczeniu i zagospodarowaniu tras turystycznych,
- ✓ upowszechnianiu agroturystyki,
- ✓ właściwym wykorzystaniu walorów przyrodniczych dla rozwoju ekoturystyką,
- ✓ poprawie stanu środowiska przyrodniczego obszarów najbardziej atrakcyjnych turystycznie,
- ✓ niedopuszczaniu do degradacji walorów przyrodniczych poprzez niewłaściwe ich użytkowanie,
- ✓ zagospodarowaniu turystycznemu drogi wojewódzkiej.

Oferty rozrywki

Na terenie gminy Krypno istnieje kilka ciekawych obiektów zabytkowych oraz archeologicznych. W miejscowości Krypno są również obiekty o wartości kulturowej wpisane do rejestru zabytków. Przez teren gminy przebiegają następujące szlaki turystyczne:

a) samochodowe

- ✓ Szlak Maryjny o długości 200 km: Białystok – Hodyszewo – Płonka Kościelna – Krypno – Różanystok – Święta Woda – Białystok. Trasą tą poruszają się pielgrzymki autokarowe do Sanktuarium Matki Boskiej w Archidiecezji Białostockiej;
- ✓ Szlak Królewski o długości 100 km: Białystok – Choroszcz – Tykocin – Krypno – Knyszyn – Białystok. Szlak nawiązuje do przebiegu starych traktów;
- ✓ Biebrzański Park Narodowy o długości 200 km: Białystok – Tykocin – Krypno – Knyszyn – Osowiec – Strękowa Góra – Jeżewo – Białystok. Szlak umożliwia zwiedzanie dolnego basenu BPN, siedziby parku w Osowcu oraz carski trakt;

b) piesze:

- ✓ Szlak im. Łukasza Górnickiego o długości 40 km: Tykocin – Morusy – Góra – Pogorzałki – Koziniec – Dobrzyniewo – Leńce – Jurowce – Wasilków. Szlak jest poświęcony pamięci sekretarza czterech królów polskich, starosty tykocińskiego i wasilkowskiego;

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

- ✓ Szlak Chwały Oręża Polskiego o długości 20 km: Tykocin – Tatary – Słomianka – Zajki – Strękowa Góra. Pierwotnie prowadził przez miejsca związane z walkami polskiego żołnierza, obecnie zmienił znaczenie na korzyść BPN;

c) kajakowe:

- ✓ Szlak Narwi o długości 150 km: Bondary – Narew – Ploski – Suraż – Bokiny – Kurowo – Złotoria – Góra – Tykocin – Kiermusy. Jest to popularna trasa ogólnopolskich spływów kajakowych;
- ✓ Szlak Nereśl – Narew – Jaskranka o długości 60 km: Jezioro Zygmunta Augusta – Bajki – Tykocin – Góra – Knyszyn.

d) rowerowe:

- ✓ Wschodni szlak rowerowy *Green Velo* o długości ponad 2 000 km. Jeden z odcinków szlaku wiedzie przez gminę Krypno i pozostałe gminy powiatu monieckiego, tj. gminę Jasionówka, Trzcianne, Jaświły, Knyszyn, Mońki i Goniądz.

Obiekty i imprezy sportowe

Do największych obiektów sportowych w gminie Krypno zalicza się boisko piłkarskie, boisko Orlik w Krypie Kościelnym oraz Hala Sportowo-Widowiskowa w Krypie Kościelnym. We wsiach na terenie Gminy istnieją lokalne boiska piłkarskie.

Na terenie gminy funkcjonuje tylko jeden klub sportowy: UKS Krypnianka Krypno.

Do imprez organizowanych przez Gminę należą:

- ✓ Piłkarski Turniej Wsi o Puchar Wójta Gminy Krypno organizowany w lutym,
- ✓ Siatkarski memoriał im. Śp. Kazimierza Cybulko organizowany w lipcu,
- ✓ Dzień Dziecka organizowany przez animatora na obiektach orlika oraz hali sportowej organizowany w czerwcu,
- ✓ Uczestnictwo w Europejskim Tygodniu Sportu organizowany na przełomie maja i czerwca.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Baza noclegowa i gastronomiczna

W stosunku do istniejących walorów turystycznych i wypoczynkowych tego terenu, baza noclegowa i turystyczna jest niedostatecznie rozwinięta. Niekorzystnym zjawiskiem jest również sezonowość ruchu turystycznego i wypoczynkowego, ograniczona głównie do miesięcy letnich oraz mały udział form turystyki kwalifikowanej i ekoturystyką.

Analizując dane z tabeli nr 13, z jednoczesnym zwróceniem uwagi na wysoką atrakcyjność turystyczną terenu gminy, można stwierdzić, iż istniejąca baza turystyczna nie pokryje wzrastającego zapotrzebowania na obiekty tego typu obsługi. Brak jest szczególnie miejsc dla wzrastającego ruchu pielgrzymkowego.

Ze względu na walory krajobrazowe gminy należy promować rozwój gospodarstw agroturystycznych i organizować sezonowe miejsca noclegowe (pola biwakowe) zaopatrzone w niezbędną infrastrukturę techniczną chroniącą środowisko przed degradacją.

Tabela 39 Obiekty obsługi turystyki w gminie Krypno

Wyszczególnienie	2015
Liczba zarejestrowanych gospodarstw agroturystycznych	1
Liczba obiektów noclegowych	2
Liczba miejsc noclegowych	100
Korzystający z miejsc noclegowych	400
Liczba osób odwiedzających gminę rocznie	ok.10-11 tysięcy
Liczba obiektów gastronomicznych	2
Liczba obiektów sportowych	3

Na terenie gminy zarejestrowane jest jedno gospodarstwo agroturystyczne „Ostoja w Morusach” w Morusach, zaś do obiektów noclegowych na terenie gminy poza agroturystyką w Morusach zalicza się jeszcze Dom Pielgrzyma przy Parafii pw. Narodzenia NMP w Krypnie. Jest to zaplecze noclegowe gminy, które w najmniejszym stopniu nie spełniają potrzeb odwiedzających gminę. Brak jest oficjalnych danych gminy dotyczących liczby turystów odwiedzających gminę. Jednak pewnym jest, że odwiedzająca gminę ogromna rzesza pielgrzymów, stanowi ich zdecydowaną

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

większość. Z braku dostępu do noclegu na terenie gminy, pielgrzymi zmuszeni są znaleźć nocleg w innym miejscu.

Na terenie gminy jest zdecydowanie niewystarczająca ilość lokali gastronomicznych. W Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej zarejestrowany jest jedynie jeden podmiot.

Tabela 40 Obiekty gastronomiczne w gminie Krypno

Nazwa	Adres	Kod PKD
Pizzeria Metro Marta Artemiuk	Krypno Wielkie 4, 19-111 Krypno Kościelne	56.10.B Ruchome placówki gastronomiczne

9. Oświata i kultura

Szkoły są jednostkami publicznymi, ich cele i zadania określone są w ustawie o systemie oświaty. Zapewniają możliwość bezpłatnej nauki wszystkim uczniom zgodnie z ich indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami. Sprawują opiekę nad uczniami oraz współdziałają z rodzicami. Realizują optymalne warunki rozwoju ucznia z zachowaniem zasad bezpieczeństwa oraz promocji i ochrony zdrowia. Ponadto umożliwiają uczniom podtrzymywanie tożsamości narodowej, językowej i religijnej.

Zgodnie z wykazem Kuratorium Oświaty w Białymstoku na terenie Gminy Krypno funkcjonuje jedno przedszkole samorządowe, dwie publiczne szkoły podstawowe i publiczne gimnazjum.

Tabela 41 Wykaz szkół w gminie Krypno

Nazwa	Adres	Liczba uczniów (stan na wrzesień 2015 roku)	Organ zarządzający
Przedszkole Samorządowe w Krypnie Kościelnym	19-111 Krypno Kościelne 48	58	Gmina Krypno
Szkoła Podstawowa	19-111 Krypno Kościelne 48	185	Gmina Krypno
Publiczne Gimnazjum im. Ojca Świętego Jana Pawła II	19-111 Krypno Kościelne 48	137	Gmina Krypno
Stowarzyszenie "Edukator" w Łomży Publiczna Szkoła Podstawowa w Długoleśce	Długoleśka 50 19-111 Krypno Kościelne	50	SOS PPiN "Edukator" w Łomży

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Na sesji Rady Gminy Krypno w lutym 2015 r. podjęto decyzję o zamknięciu Punktu Przedszkolnego w Górze zarządzanego przez SOS PPiN „Eduktor” w Łomży. W sierpniu 2015 roku został on oficjalnie zlikwidowany. Powodem zamknięcia był niż demograficzny i niekorzystne prognozy na przyszłe lata. Dzieci kontynuują naukę w szkole Krypnie.

Wskaźnik skolaryzacji jest jednym z podstawowych wskaźników stosowanych do badania poziomu edukacji. Stopa skolaryzacji to odsetek osób uczących się obliczany w stosunku do liczby ludności w określonym przedziale wiekowym. Przedział ten dla szkół podstawowych wynosi 7-13 lat, dla gimnazjów 13-16 lat.

Tabela 42 Wskaźnik skolaryzacji w Gminie Krypno

	Wskaźnik skolaryzacji					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Szkoły podstawowe	86,00 %	83,78 %	80,78 %	82,77 %	78,29 %	72,15 %
gimnazja	90,17 %	86,81 %	92,68 %	89,87 %	89,16 %	84,30 %

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela 43 Informacje o wynikach sprawdzianu i egzaminów uczniów w Gminie Krypno w 2015 r.

				Liczba uczniów z wynikiem			Liczba szkół z wynikiem		
	Liczebność	średnia	odchylenie standardowe	Nis.	Śred.	Wys.	Nis.	Śred.	Wys.
	Sprawdzian VI klasa								
	31	58%	19%	11	17	3	1	1	0
	Egzamin gimnazjalny								
Język polski	42	56%	15%	14	24	4	1	0	0
Historia i Wiedza o społeczeństwie	42	62%	18%	12	21	9	0	1	0
matematyka	42	48%	23%	11	21	10	0	1	0
Przedmioty przyrodnicze	42	47%	20%	14	19	9	0	1	0
język angielski poziom podstawowy	21	74%	20%	2	14	5	0	0	1
Język angielski poziom rozszerzony	21	48%	24%	3	16	2	-	-	-

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Język niemiecki poziom podstawowy	12	41%	9%	6	6	0	1	0	0
Język niemiecki poziom rozszerzony	9	49%	16%	2	7	0	-	-	-

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

Wyniki sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych w Gminie Krypno są niższe od średniej całego województwa podlaskiego. Średnia liczba punktów procentowych uzyskanych przez uczniów podczas Sprawdzianu szóstoklasisty to 58% przy odchyleniu standardowym 19%, podczas gdy średnia wyliczona dla województwa wyniosła 67% przy odchyleniu 19%. W przypadku egzaminu gimnazjalnego wyniki były również niższe od średniej wyliczonej dla całego województwa. Wyjątek stanowi język angielski.

Tabela 44 Porównanie średnich wyników egzaminu gimnazjalnego w 2015 roku dla województwa podlaskiego i Gminy Krypno

	język polski	Historia i WOS	Matematyka	Przedmioty o przyrodzie	j. angielski (poziom podstawowy)	j. angielski (poziom rozszerzony)	j. niemiecki (poziom podstawowy)	j. niemiecki (poziom rozszerzony)
Województwo	62%	65%	50%	51%	68%	49%	55%	71%
Gmina Krypno	56%	62%	48%	47%	74%	48%	41%	49%

Źródło: Sprawozdania z egzaminu gimnazjalnego Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży z 2015 roku

Z uwagi na spadek liczby uczniów była konieczność zoptymalizowania sieci szkolnej na terenie Gminy Krypno. Optymalnym rozwiązaniem było:

- ✓ zlikwidowanie szkoły podstawowej w Rudzie i przeniesienie uczniów do szkoły podstawowej w Krypie;
- ✓ zlikwidowanie szkoły podstawowej w Górze i przeniesienie uczniów do szkoły w Krypie;
- ✓ przekazać prowadzenie Publicznej Szkoły Podstawowej w Długotęce jednostce lub osobie niepublicznej.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Takie działania zmniejszyły koszty utrzymania szkół i pozwoliło wygospodarować dodatkowe środki na remont i doposażenie budynków szkolnych. Zostały one wybudowane w latach 50-tych i 60-tych i wymagają dostosowania do zmieniających się standardów nauczania.

Kultura

Animatorami życia kulturalnego na terenie Gminy Krypno są: Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie.

Działalność GOK ma na celu kształtowanie osobowości dzieci i młodzieży, przygotowanie ich do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, ujawnianie i rozwijanie uzdolnień w amatorskim ruchu artystycznym, budzenie zainteresowań kulturotwórczych, wdrażanie do kulturalnego spędzania czasu wolnego pozbawionego wszelkiego rodzaju używek oraz kultywowania tradycji.

Do szczegółowego zakresu działania GOK należy:

- a) Edukacja kulturalna dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez udział w zespołach i kołach zainteresowań, przekazywanie i udostępnianie wiedzy o sztuce, uczenie jej rozumienia i właściwego odbioru;
- b) Inspirowanie i rozwijanie zainteresowań amatorską twórczością artystyczną, otaczanie opieką amatorskiego ruchu artystycznego, twórczości ludowej i folkloru;
- c) Sprawowanie mecenatu nad twórczością artystyczną i promocyjną twórców z terenu Gminy;
- d) Organizowanie wystaw i konkurów w różnych dziedzinach sztuki;
- e) Organizowanie koncertów, przeglądów i festiwali;
- f) Organizowanie festynów i turniejów mających na celu integrację społeczności lokalnej;
- g) Organizowanie kulturalnej rozgrywki – zabaw i dyskotek;
- h) Organizowanie czynnego uczestnictwa mieszkańców gminy Krypno w różnorodnych formach działalności sportowej, rekreacyjnej i turystycznej.

Upowszechnianiem kultury w Gminie Krypno zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury w Krypnie i sieć sześciu świetlic wiejskich na terenie Gminy Krypno:

- ✓ Świetlica wiejska w Długoleścu „Paryż”,
- ✓ Świetlica wiejska w Długoleścu „Warszawa”,
- ✓ Świetlica wiejska w Kruszynie (wybudowana na nowo w 2010 r.),

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

- ✓ Świetlica wiejska w Peńskich,
- ✓ Świetlica wiejska w Górze (otwarta w styczniu 2011r.),
- ✓ Świetlica wiejska w Zastoczu (otwarta w styczniu 2012r.).

1. Stałe formy pracy kulturalno – wychowawczej:

- ✓ zajęcia taneczne,
- ✓ zajęcia wokalne – instrumentalne,
- ✓ zajęcia plastyczne.

2. Działalność oświatowo – organizacyjna:

- ✓ Sesje Rady Gminy,
- ✓ zebrania, seminaria, szkolenia, narady różnych grup zawodowych i społecznych,
- ✓ pogadanki dla dzieci i młodzieży, w tym spotkania z Policją,
- ✓ prelekcje, pokazy dla mieszkańców gminy na różne tematy,
- ✓ funkcjonowanie lokalu wyborczego,
- ✓ wynajem sal na potrzeby mieszkańców i firm zewnętrznych (pokazy handlowe, imprezy rodzinne i okolicznościowe).

3. Imprezy artystyczne w wykonaniu zespołów zawodowych i amatorskich:

- ✓ spektakl teatralny przygotowany przez Studio Małych Form Teatralnych z Krakowa „ART – RE” (02.07.2014r),
- ✓ "Historia powraca" w wykonaniu grupy teatralnej z Gminnej Biblioteki Publicznej w Krypie – 11.11.2014r.

4. Wystawy:

- ✓ wystawa pokonkursowa prac plastycznych – konkurs powiatowy „Laurka Matce Bożej”,
- ✓ wystawa pokonkursowa prac plastycznych – plakat o tematyce patriotycznej,
- ✓ wystawa pokonkursowa kartek bożonarodzeniowych – gminny konkurs „Kartka świąteczna związana z tradycją Świąt Bożego Narodzenia” – grudzień 2014r.

5. Konkursy

- ✓ gminne eliminacje Festiwalu Piosenki Przedszkolaków "Mama, Tata i Ja" – udział 20 dzieci;

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

- ✓ udział w XIX Wojewódzkim Przeglądzie pn. "Zdobnictwo Obrzędowe Cyklu Wiosennego i Świąt Wielkanocnych" w Mońkach – nagrody i wyróżnienia dla podmiotów z gminy Krypno (m.in. Grupa Krypniańskich Kobiet Przebojowych, Koło Gospodyń Wiejskich w Kruszyń, świetlica w Zastoczu);
- ✓ II miejsce w kategorii zespołów instrumentalno-wokalnych dla zespołu wokalo-instrumentalnego podczas Podlaskiego Festiwalu Wielkanocnego w Białymstoku – występ w Auli Magna Pałacu Branickich – 26.04.2014r.;
- ✓ gminne eliminacje Konkursu Recytatorskiego Poezji Księdza Jana Twardowskiego "Słowa jak pacierze" (GOK w Krypnie)– 21.03.2014r.;
- ✓ Spotkanie Grup Pielgrzymkowych "Do Matki Bożej Krypniańskiej z pieśnią pielgrzymkową" – 27.05.2014r. występy czterech podmiotów oraz podsumowanie powiatowego konkursu plastycznego Laurka Matce Bożej – wpłynęło 148 prac indywidualnych i 6 grupowych – nagrody i poczęstunek dofinansowany przez Powiat Moniecki;
- ✓ Konkurs fotograficzny dla dzieci i młodzieży „Radość dziecka” – konkurs odwołany z powodu niedostatecznej liczby zgłoszeń;
- ✓ organizacja wydarzenia kulturalnego: Powiatowe Prezentacje Tradycji Ludowej „W poszukiwaniu i przekazywaniu folkloru” – 23.06.2014r. – udział 13 podmiotów wykonawczych, kwalifikacje do eliminacji wojewódzkich m.in. zespołu „Długotęczanki”;
- ✓ Regionalny przegląd „Na Strachy w tradycji ludowej” – Jaświły– 01.06.2014r.- nagrody dla Świetlicy Wiejskiej w Górze, Długotęże „Paryż” i Kruszyń;
- ✓ Gminny Konkurs Plastyczny na plakat o tematyce patriotycznej – listopad 2014r. – 50 prac;
- ✓ Gminny konkurs na kartkę świąteczną związaną z tradycją Świąt Bożego Narodzenia – grudzień 2014r.;
- ✓ udział w XIV konkursie powiatowym "Na choinkę Bożonarodzeniową" – nagrody dla Grupy Kobiet przebojowych oraz koła plastycznego GOK w Krypnie;
- ✓ udział w Regionalnym Przeglądzie "Szopki i gwiazdy w tradycji ludowej i współczesne" w Jaświłach – nagrody i wyróżnienia dla 6 szopek z gminy Krypno.

6. Działalność edukacyjno-artystyczna

- ✓ Zajęcia z zakresu edukacji cyfrowej dla seniorów (bezpłatne zajęcia z Latarnikiem Polski Cyfrowej w ramach programu Polska Cyfrowa Równych Szans);

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

- ✓ Realizacja projektu „Nie zapomnijmy o naszych sąsiadach” w świetlicach wiejskich w Długołęce „Paryż” i Górze podczas ferii zimowych – sfinansowane przez Fundację Wspomagania Wsi;
- ✓ Spotkanie z tradycyjnymi pisankami – warsztaty wielkanocne – 15.03.2014r. – świetlica w Długołęce „Paryż”, tradycyjne metody zdobienia pisanek i ozdób świątecznych, około 30 osób;
- ✓ Realizacja projektu „Mamy przebojowe Mamy” – warsztaty taneczne i muzyczne dla dzieci przedszkolnych, powstanie zespołu, spotkania integracyjne z rodzicami, uszycie 19 strojów, wydanie folderu „Dobre praktyki przebojowych mam” – dofinansowanie ze środków Fundacji Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej w wysokości 7.500 zł;
- ✓ Akcje honorowego oddawania krwi – współpraca z Oddziałem Rejonowym PCK w Mońkach oraz Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Białymstoku (łącznie 4 akcje w 2014r.);
- ✓ Festiwal Muzyki Tradycyjnej i Tradycją Inspirowanej "Oj wiosna, ty wiosna"- 25.07.2014 w Kruszynie – współorganizacja z zespołem „Krusznia” z Suwalszczyzny ;
- ✓ Wydanie albumu „Góra – Złote jabłko” dzięki uzyskaniu dofinansowania w Konkursie Podlaskiego Pozarządowego Funduszu Mikrodotacji;
- ✓ Kreatywne spotkania Kobiet Przebojowych – warsztaty w świetlicach;
- ✓ Wieczorek Patriotyczny z okazji Święta Niepodległości – 11.11.2014r.- występ harcerzy z 78 Krypniańskiej drużyny Harcerskiej "Potok", występ grupy teatralnej z GBP w Krypcie, występ zespołu wokalo-instrumentalnego z GOK-u w Krypcie, wspólne z publicznością śpiewanie pieśni patriotycznych przy akompaniamencie Tomasza Trojanowskiego-instruktora muzycznego GOK – około 120 osób;
- ✓ Spotkanie Opłatkowe ze wspólnym śpiewaniem kolęd – 17.12.2014 r.

7. Działalność rozrywkowo-wypoczynkowa i rekreacyjna

- ✓ Spotkanie z okazji Dnia Babci i Dziadka (24.01.2014r.);
- ✓ Akcja „Ferie Zimowe 2014” – przeprowadzona w GOK-u w Krypcie i świetlicach wiejskich– m.in. zajęcia plastyczne, ruchowe, kulinarne, konkursy, basen (udział łącznie 140 dzieci);
- ✓ Spotkanie z okazji Dnia Kobiet – 7.03.2014r.;
- ✓ I Gminny Rajd Nordic Walking – 23.03.2015r. ;

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

- ✓ Biesiada w Długołęce w ramach projektu "Dobre, bo nasze -Spotkania z folklorem i tradycją w Gminie Krypno" – 3.05.2014r. – świetlica w Długołęce „Warszawa”;
- ✓ Dzień Dziecka – 1.06.2014r. – GOK w Krypnie – zabawy z Klanzą, pierwszy występ dziecięcego zespołu tanecznego, konkursy, występy;
- ✓ Turniej Wsi Partnerstwa o Koronę Królewskiego Gościńca Podlasia – 15.06.2014r. w Knyszynie - udział grupy reprezentującej Gminę Krypno w konkurencjach o Koronę Królewskiego Gościńca Podlasia;
- ✓ Nadbiebrzański Piknik Integracyjny w Dolistowie -15.06.2014r. Celem pikniku była integracja dzieci zdrowych z niepełnosprawnymi. Wzięły w nim udział dzieci z aktywnie uczestniczące w zajęciach w GOK-u i GBP w Krypnie;
- ✓ Akcja wakacyjna „Wesołe Lato 2014” – 01.07.2014r.-11.07.2014r. – 95 dzieci w GOK-u i świetlicach wiejskich; zajęcia animacyjne, spotkania z Policją i KRUS, rajd rowerowy, wycieczka do Parku Wodnego Tropikana i Ogrodu Leśnego Silvarium w Poczopku oraz Supraśla;
- ✓ Bal Seniora – GOK w Krypnie, 23.11.2014r. – współpraca z członkami Koła Terenowego Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Krypnie, zorganizowanie poczęstunku, zabawa dla około 60 osób;
- ✓ „Dobre, bo nasze – Spotkania z folklorem i tradycją w Gminie Krypno” – Festyn Rodzinny (6.07.2014r); liczne atrakcje dla dzieci i dorosłych- trampolina, zabawy dla dzieci, dmuchane zjeżdżalnie, gigantyczne piłkarzyki i bramka celnościowa, konkurs kulinarny, zabawa z zespołami GOLBI i FORTI; impreza była współfinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Europa inwestująca w obszary wiejskie. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach osi 4 Leader - Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

8. Opieka nad zespołami ludowymi

Na terenie Gminy Krypno funkcjonują dwa zespoły śpiewacze z wieloletnią tradycją: Długołęczanki i Góranki. Panie wielokrotnie były nagradzane na różnego rodzaju przeglądach, konkursach, festiwalach. Z uwagi na wiek obydwu zespoły niechętnie biorą udział w proponowanych im uroczystościach. Brakuje też chętnych na kontynuowanie tradycji śpiewu ludowego. Na terenie naszej gminy istnieje też Kapela Mietka Buraka. Udział zespołów w życiu kulturalnym w 2014r.:

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

- ✓ 23.06.2014r. – udział zespołu „Długoleczanki” w Powiatowych Prezentacjach Tradycji Ludowej „W poszukiwaniu i przekazywaniu folkloru”;
- ✓ 05.07.2014r. – II miejsce zespołu „Długoleczanki” w 37 edycji „W poszukiwaniu i Przekazywaniu Folkloru” – X Prezentacje Tradycji Ludowej Województwa Podlaskiego w Czarnej Białostockiej;
- ✓ 19.10.2014r. – udział Kapeli Mietka Buraka w X Senioradzie w Goniądzu.

9. Inne formy działalności

- ✓ współpraca ze Stowarzyszeniem na rzecz rozwoju Kruszyna – realizacja projektu "Było śmietnisko będzie boisko" – dofinansowanie ze środków Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich;
- ✓ w GOK-u działał przez 3 m-ce Gminny Punkt Informacji –punkt pomocy przy wypełnianiu wniosków na dopłaty bezpośrednie dla rolników; pracownik zatrudniony przez Wójta Gminy Krypno udzielił pomocy ponad 300 rolnikom;
- ✓ GOK prowadził swoją stronę internetową www.gminakrypno.pl/gok, zamieszczając na bieżąco ogłoszenia i relacje z imprez i innej działalności ośrodka oraz zdjęcia. W roku 2014 zamieszczono tu 44 posty; GOK ma także swój profil na Facebooku (www.facebook.com/gok.krypno), co ma wpływ na dotarcie z informacją głównie do dzieci i młodzieży, zamieszczanie dużej liczby zdjęć, filmów a także uzyskanie informacji zwrotnej od użytkowników;
- ✓ GOK publikował artykuły w gazecie lokalnej „Wiadomości Lokalne”.

Drugą instytucją kultury działającą na terenie Gminy Krypno jest **Gminna Biblioteka Publiczna w Krypie**. Na terenie gminy Krypno funkcjonuje również Filia Biblioteczna w Długolece. Do niedawna istniał także jeden punkt biblioteczny w Niepublicznej Szkole Podstawowej w Górze prowadzone przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Krypie. Po zamknięciu szkoły, zbiory punktu bibliotecznego przeniesiono do Biblioteki w Krypie.

Biblioteki w gminie Krypno funkcjonują na zasadach instytucji kultury, są jednostką samodzielną, posiadającą własny statut i wpisaną do rejestru instytucji kultury w Urzędzie Gminy Krypno. Celem działalności Biblioteki jest organizowanie działalności bibliotekarskiej i kontynuowanie działalności gminnej biblioteki publicznej oraz upowszechnianie i ochrona kultury. Biblioteka realizuje swoje cele poprzez rozwijanie i zaspokajanie czytelniczych potrzeb społeczeństwa;

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

gromadzenie, opracowywanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu; udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu i wypożyczanie do domu; organizowanie konkursów czytelniczych; prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej; współdziałanie z innymi bibliotekami, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i towarzystwami w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb kulturalno-oświatowych i czytelniczych społeczeństwa.

Gminna Biblioteka w Krypnie może pochwalić się najwyższym w powiecie wskaźnikiem czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności gminy. W 2014 roku wskaźnik ten wyniósł dla Gminy Krypno 161 czytelników plasując ją na pierwszym miejscu.

Tabela 45 Dane dotyczące czytelnictwa w gminie Krypno

Gmina	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
Krypno	161	22,4
Mońki	155	19,2
Knyszyn	147	22,1
Trzcianne	98	13,6
Jasionówka	90	17,8
Jaświły	62	33,0
Goniądz	36	19,4

Problemem biblioteki są niewielkie fundusze na rozwój oraz brak nowoczesnych technologii. Biblioteka nie posiada e-booków ani sprzętu specjalistycznego, który umożliwiałby ich odczyt.

Obecnie biblioteka nie prowadzi katalogu on-line ani innych e-usług. W ciągu nadchodzącym roku planowane jest wprowadzenie systemu MAK+. Biblioteka posiada stronę internetową (www.gminakrypno.pl/biblioteka), na której umieszczane aktualne informacje z działalności biblioteki oraz stronę na facebooku, która służy jako galeria zdjęć i tablica informacyjna.

Budynek Biblioteki jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, tj. toaleta przystosowana do osób niepełnosprawnych, wjazd na piętro specjalnym jeźdźnikiem po schodach, szerokość drzwi dostosowana do wózków inwalidzkich, brak stopni na poszczególnych piętrach. Dotychczas Biblioteka nie podejmowała współpracy z instytucjami wspierającymi osoby niepełnosprawne.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Biblioteka nie otrzymała dotacji ze środków unijnych, a jedynie otrzymuje małe granty z funduszy Gminy i Biblioteki Narodowej.

Największą inwestycją Biblioteki był projekt "*Budowa budynku Gminnej Biblioteki Publicznej w Krypnie wraz z zagospodarowaniem terenu i zakupem wyposażenia*". Postępowanie przetargowe, sfinalizowane wyłonieniem wykonawcy, zakończono 24.04.2014 roku. Inwestycję zakończono w drugiej połowie 2015 roku, co umożliwi w najbliższym czasie zniwelować ww. niedostatki.

Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi i organizacjami pożytku publicznego.

Gmina Krypno zobligowana jest do uchwalenia *Programu Współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego* na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010r. Nr 234, poz. 1536 ze zm). Gmina ustala termin konsultacji społecznych w formie wysłuchania publicznego dotyczącego Programu Współpracy Gminy Krypno z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Zarówno w 2013 jak i 2014 roku w konsultacji nie wzięła udziału żadna organizacja, co wiązało się z brakiem uwag do projektu uchwały.

W 2013 oraz 2014 roku w ogłoszonych przez Wójta Gminy Krypno otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu, uczestnictwo wzięła jedna organizacja - Stowarzyszenie Uczniowski Klub Sportowy „Krypnianka” Krypno. Stowarzyszenie spełniało formalne i merytoryczne kryteria oceny zawarte w ogłoszeniu konkursowym oraz zostało pozytywnie ocenione przez Komisję Konkursową powołaną przez Wójta Gminy Krypno. Dotacja w wysokości 40.000,00 zł była wykorzystana przez Stowarzyszenie na prowadzenie drużyn seniorów, juniorów starszych oraz młodzików w rozgrywkach podlaskiego związku piłki nożnej. Dofinansowanie zadania pozwoliło Stowarzyszeniu na przeprowadzenie rozgrywek 2 rund w 3 sekcjach prowadzonych przez UKS oraz uczestnictwo w Okręgowym Pucharze Polski na szczeblu województwa podlaskiego. Na realizację wyżej wymienionego zadania przeznaczono kwotę 40.000,00 zł w 2013 roku oraz 40.000,00 zł w 2014 roku.

W ramach współpracy poza finansowej pomiędzy gminą Krypno a organizacjami pozarządowymi wymieniano informacje w zakresie planowania działalności i współdziałania w celu

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

zharmonizowania kierunków ustalonych w programie, stosowano zasadę wynajmu i użyczenia lokali stanowiących własność gminy dla organizacji na preferencyjnych zasadach oraz zlecano organizacjom realizację zadań ustalonych w Programie w sposób określony w ustawie (konkurs).

W Gminie Krypno za zadanie priorytetowe uznano promowanie działań dotyczących kultury fizycznej, turystyki, zdrowego trybu życia i profilaktyki na które to został ogłoszony konkurs ofert. Natomiast pozostałe zadania określone w programie realizowane były za pośrednictwem jednostek organizacyjnych gminy oraz instytucji kultury.

Na terenie Gminy funkcjonują niżej wymienione organizacje i stowarzyszenia:

1. Ochotnicza Straż Pożarna w Zastoczu
2. Gminny Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Krypnie
3. Ochotnicza Straż Pożarna w Krypnie
4. Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Ruda
5. Ochotnicza Straż Pożarna w Długołęce
6. Ochotnicza Straż Pożarna w Kruszynie
7. Ochotnicza Straż Pożarna w Kuleszach-Chobotkach
8. Ochotnicza Straż Pożarna w Peńskich
9. Ochotnicza Straż Pożarna w Górze
10. Stowarzyszenie Wsi Góra
11. Stowarzyszenie Komputowa Chorągiew Stefana Czarnieckiego
12. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kruszyn
13. Uczniowski Klub Sportowy „Krypnianka”.

IV. ANALIZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJOWYCH (SWOT) GMINY

Analiza SWOT jest klasycznym narzędziem, stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej i będącym zestawieniem mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu oraz określeniem jego szans i zagrożeń rozwojowych. Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza: S – strenghts (mocne strony), W – weeknesses (słabości), O – Opportunities (możliwości, szanse), T – threats (zagrożenia). Przyjęta metoda pozwala na zebranie i uszeregowanie informacji o potencjale rozwojowym gminy oraz dostrzeganych barierach, a także zwraca się uwagę na pojawiające się zewnętrzne szanse i zagrożenia. Prezentowana poniżej procedura SWOT jest syntezą przedstawionych danych w części II niniejszego Planu Rozwoju Gminy.

Tak uporządkowany opis sytuacji stanowi podstawę sformułowania celów i priorytetów rozwoju, które z kolei powinny być zinstrumentalizowane w postaci wiązki celów strategicznych.

Analiza SWOT obejmuje analizę:

- **Mocnych stron**, tj. uwarunkowań wewnętrznych (endogenicznych), czyli elementów rzeczywistości gminy Krypno mających pozytywny charakter z punktu widzenia jej przyszłego rozwoju.
- **Słabych stron**, tj. uwarunkowań wewnętrznych o negatywnym charakterze.
- **Szans**, tj. uwarunkowań zewnętrznych (egzogenicznych) o charakterze pozytywnym; jako szanse uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem gminy Krypno lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jej obszarze.
- **Zagrożeń**, tj. uwarunkowań zewnętrznych mających negatywny wpływ na dalszy rozwój gminy Krypno.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Małe zanieczyszczenie środowiska naturalnego ✓ Bezpośrednie sąsiedztwo z Parkiem Biebrzańskim i Narwiańskim ✓ Otulina Puszczy Knyszyńskiej ✓ Czyste środowisko naturalne (brak uciążliwych zakładów przemysłowych) ✓ Atrakcyjne warunki krajobrazowo-przyrodnicze sprzyjające rozwojowi różnych form turystyki, rekreacji, wypoczynku i związanej z nimi działalności gospodarczej (hotele, gastronomia) ✓ Możliwość zagospodarowania zasobów naturalnych i przestrzeni na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, usługowo-produkcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mała lesistość gminy ✓ Zanieczyszczenie wód powierzchniowych ściekami bytowo - gospodarczymi ✓ Słaba/bardzo słaba jakość użytków zielonych na terenie gminy ✓ Krótszy okres wegetacyjny w porównaniu do innych regionów Polski 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwój produkcji rolniczej metodami ekologicznymi i zintegrowanymi ➤ Brak zakładów przemysłowych zagrażających środowisku naturalnemu ➤ Rozbudowa systemów oczyszczania ścieków ➤ Opracowanie koncepcji zbiórki i składowania odpadów komunalnych ➤ Atrakcyjne walory naturalne ➤ Występowanie atrakcyjnych walorów krajobrazowo-przyrodniczych w bliskiej odległości od osadnictwa 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Część terenów zagrożonych erozją w stopniu silnym i bardzo silnym ➤ Możliwość zanieczyszczenia wód podziemnych ➤ Degradacja środowiska w wyniku intensyfikacji działalności gospodarczej i rolniczej ➤ Dalsza eksploatacja „dzikich” wysypisk śmieci

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

ROLNICTWO			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zaradność rolników i dostosowanie się do niekorzystnego uwarunkowania gleb, specjalizując się w hodowli bydła mlecznego (czołowa lokata w województwie pod względem produkcji mleka) ✓ Specjalizacja w hodowli trzody chlewnej i drobiu. ✓ Istnienie grupy producentów drobiu 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niezorganizowana produkcja i przywiązanie do tradycyjnych metod produkcji rolnej ✓ Rozdrobnienie rolnictwa i mała liczba gospodarstw specjalistycznych ✓ Niska jakość gleb ✓ jednorodność upraw (dominacja zbóż kosztem roślin motylkowych, paszowych i przemysłowych), ✓ Brak zorganizowanej grupy gospodarstw agroturystycznych ✓ Niewłaściwie stosowany płodozmian. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podnoszenie świadomości społecznej i edukacja rolników w zakresie reformy sektora rolnego ➤ Tworzenie grupy prężnych gospodarstw zdolnych sprostać wymaganiom rynku ➤ Tworzenie grup producenckich zdolnych do działań marketingowych i inwestycyjnych ➤ Dostosowanie kierunków produkcji do potrzeb rynków zbytu ➤ Rozwój usług związanych z obsługą rolnictwa ➤ Narzędzia mające na celu zatrzymanie młodych ludzi na wsi. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spowolnienie procesu restrukturyzacji rolnictwa ➤ Degradacja gleb w związku z intensyfikacją produkcji rolniczej ➤ Brak inicjatywy ze strony rolników ➤ Konkurencja ze strony innych ośrodków ➤ Rozdrobnienie gospodarstw (zwiększone koszty, malejące zyski) ➤ Odchodzenie młodych ludzi od rolnictwa ➤ Migracja ludności w wieku produkcyjnym do większych ośrodków ➤ Starzenie się ludności w gminie

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

POZAROLNICZA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Korzystne uwarunkowania dla biznesu wynikające z dogodnego położenie względem Park Narodowego i Krajobrazowego oraz Sanktuarium w Krypnie. ✓ Predyspozycje do rozwoju działalności agroturystycznej, turystycznej i rekreacyjnej ✓ Atrakcyjne warunki krajobrazowo-przyrodnicze sprzyjające rozwojowi różnych form turystyki, rekreacji, wypoczynku i związanej z nimi działalności gospodarczej ✓ Możliwość zagospodarowania zasobów naturalnych i przestrzeni na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, usługowo-produkcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Słabo rozwinięta baza usługowo rekreacyjna dla odwiedzających gminę turystów ✓ Niewystarczający kapitał inwestycyjny mieszkańców gminy oraz wysokie bezrobocie ✓ Brak podmiotu wspierającego rozwój przedsiębiorczości i turystyki ✓ Brak złóż surowców mineralnych ✓ Brak dużych zakładów gospodarczych ✓ Mała liczba podmiotów gospodarczych (słaby rozwój przedsiębiorczości) ✓ Brak infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej (basen, ścieżki rowerowe, kąpielisko, zaplecze noclegowo-gastronomiczne) ✓ Niski potencjał rozwojowy mikroprzedsiębiorstw, stanowiących większość w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Generowanie i wspieranie rozwoju lokalnego sektora MSP ➤ Tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości ➤ Przemysłana eksploatacja surowców naturalnych ➤ Dalsza rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej ➤ Przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej gminy ➤ Rozwój turystyki i agroturystyki (m.in. budowa ścieżek rowerowych, szlaków turystyki konnej) ➤ Dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji rozwojowych dla podmiotów gospodarczych i jednostek samorządu terytorialnego. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Degradacja środowiska naturalnego ➤ Migracja wykwalifikowanej kadry do większych ośrodków ➤ Obniżenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy ➤ Lokalizacja inicjatyw gospodarczych poza gminą ➤ Zmniejszenie aktywności gospodarczej mieszkańców gminy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

EDUKACJA			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Owocna współpraca gminy ze Społeczno-Oświatowym Stowarzyszeniem „Edukator” w Łomży w zakresie szkolnictwa ✓ Wykwalifikowana kadra pedagogiczna w placówkach edukacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zbyt wysokie koszty utrzymania sieci szkolnictwa podstawowego ✓ Utrzymywanie się niskiej liczby uczniów w najbliższych latach ✓ Brak środków finansowych na inwestycje oświatowe ✓ Słabo rozwinięty rynek pracy dla absolwentów szkół średnich 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obniżenie kosztów funkcjonowania placówek oświatowych ➤ Podnoszenie standardu i poziomu kształcenia ➤ Wspieranie rozwój rynku pracy dla absolwentów ➤ Rozwój pozaszkolnych form edukacji i kształcenia zawodowego ➤ Pozyskanie środków pozabudżetowych na rozwój usług edukacyjnych w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost bezrobocia wśród nauczycieli ➤ Wprowadzanie rozwiązań doraźnych nie rozwiązujących problemu ➤ Obniżenie kwoty subwencji oświatowej ➤ Ucieczka najlepszej młodzieży do szkół w większych ośrodkach ➤ Zamykanie placówek szkolnych i przedszkolnych spowodowane niżem demograficznym ➤ Niekorzystne prognozy demograficzne na przyszłe lata.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

KULTURA, SPORT I REKREACJA			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Istnienie na terenie gminy Gminnego Ośrodka Kultury ✓ Istnienie Gminnej Biblioteki Publicznej ✓ Istnienie Uczniowskiego Klubu Sportowego „Krypnianka” ✓ Istnienie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych ✓ Bogata historia gminy i liczne zabytki kultury ✓ Istnienie na terenie gminy sześciu świetlic wiejskich ✓ Istnienie dwóch zespołów ludowych: Długolęczanki i Góranki oraz Kapeli Mietka Buraka ✓ Odpowiednia baza lokalowa do prowadzenia działalności kulturalnej ✓ Najwyższy wskaźnik czytelników na 1000 mieszkańców gminy w powiecie monieckim 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Brak oferty kulturalnej skierowanej do młodzieży ✓ Brak wykorzystania środków z funduszy UE na rozwój działalności Biblioteki Gminnej. ✓ Brak bazy dla rozwoju działalności sportowo rekreacyjnej ✓ Brak turystycznego punktu informacyjnego ✓ Starszy wiek członków zespołów ludowych oraz brak chętniej młodzieży chcącej kontynuować tradycje zespołów. ✓ niewielkie fundusze na rozwój Bibliotek oraz brak nowoczesnych technologii, np. e-booków lub katalogów on-line ✓ Niska aktywność organizacji pozarządowych w gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wykorzystanie działalności kulturalnej do promocji gminy ➤ Rozbudowa bazy i poszerzenie oferty kulturalnej skierowanej do młodzieży ➤ Wykorzystanie istniejących organizacji społecznych jako organizatorów życia kulturalnego i sportowego ➤ Zagospodarowanie wolnych budynków oraz zabytków architektury ➤ Pozyskanie środków pozabudżetowych na rozwój działalności kulturalnej i sportowej ➤ Rozwijanie życia kulturalnego społeczności ➤ Tworzenie nowych miejsc w celu zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pogłębianie się patologii społecznych, zwłaszcza wśród młodzieży ➤ Zanik aktywności kulturalnej związanej z folklorem i tradycjami gminy ➤ Degradacja dziedzictwa kulturowego gminy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Istnienie na terenie gminy Gminnego Ośrodka Zdrowia w Krypnie ✓ Istnienie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krypnie ✓ Przyjęta „Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Krypno na lata 2014-2022” 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niedostateczne środki finansowe na rozwój publicznej opieki zdrowotnej ✓ Brak dostępu do lekarzy specjalistów na terenie gminy. ✓ Stale rosnąca liczba osób korzystających z pomocy społecznej ✓ Ośrodek Terapii Zajęciowej znajdujący się w Mońkach 17 km od Krypna. ✓ Braki w zakresie nowoczesnego sprzętu medycznego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podniesienie standardu i rozszerzenie zakresu usług podstawowej opieki zdrowotnej ➤ Wzmocnienie kontroli wydatkowania środków opieki społecznej ➤ Zapobieganie patologiom społecznym i ubożeniu ludności ➤ Wzrost inwestycji na przebudowę infrastruktury drogowej zapewniającej bezpieczeństwo mieszkańców gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obniżenie standardu usług medycznych ➤ Poszerzanie się sfery ubóstwa ➤ Pogłębianie się patologii społecznych ➤ Brak środków na ochronę zdrowia ➤ Wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym korzystających z pomocy społecznej

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dobry układ komunikacyjny dróg publicznych ✓ Istnienie rozbudowanej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej ✓ Uchwalony Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Krypno ✓ Istnienie projektów przebudowy i modernizacji dróg gminnych ✓ Istnienie projektu rozbudowy stacji uzdatniania wody ✓ Istnienie projektu modernizacji oczyszczalni ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zły stan większości dróg gminnych i powiatowych ✓ Niewystarczające wykorzystanie odnawialnych źródeł energii 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ochrona i zabezpieczenie ujęć wodnych przed zanieczyszczeniem ➤ Dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej ➤ Modernizacja dróg powiatowych i gminnych ➤ Budowa sieci gazociągowej ➤ Pozyskanie dodatkowych dochodów ze sprzedaży usług komunalnych ➤ Pozyskanie środków pozabudżetowych na inwestycje infrastrukturalne ➤ Budowa instalacji solarnych, fotowoltaicznych na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zanieczyszczenie ujęć wodnych ➤ Zwiększona emisja ścieków w związku z rozbudowaną siecią wodociągową ➤ Niedobór środków własnych gminy, związany z powiększeniem zakresu zadań przy braku pełnego pokrycia ich kosztów

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Istnienie terenów do zalesień ✓ Zainteresowanie ludności zakupem działek budowlanych ✓ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ograniczona liczba terenów pod działalność gospodarczą i usługową ✓ Niska lesistość gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wyznaczenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe i komunalne ➤ Wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą i usługową ➤ Pozyskiwanie nowych terenów pod inwestycje 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niekorzystne dla środowiska naturalnego użytkowanie gruntów ➤ Wykorzystanie gruntów niezgodne z ich przeznaczeniem

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mała liczba ciężkich przestępstw na terenie gminy ✓ Istnienie jednostek OSP pełniących funkcje ratownicze ✓ Wciąż małe natężenie ruchu samochodowego 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zbyt mała liczba funkcjonariuszy Policji na terenie gminy ✓ Brak Posterunku Policji na terenie gminy. ✓ Wzrastające zagrożenie patologiami, wynikające z ubożenia ludności i bezrobocia ✓ Zagrożenie spowodowane okresowymi podtopieniami obszarów znajdujących się w pobliżu rzek 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Edukowanie dzieci i młodzieży szkolnej z zakresu bezpieczeństwa i potencjalnych zagrożeń przez funkcjonariuszy Policji i Straży Pożarnej. ➤ Zapobieganie patologiom społecznym ➤ Udrożnienie i modernizacja systemu odwadniania dróg 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niekontrolowane wypalanie traw ➤ Wzrost przestępczości na terenie gminy ➤ Zwiększenie się natężenia ruchu samochodowego.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

ZARZĄDZANIE GMINĄ			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Silna identyfikacja władz gminy z lokalnymi problemami ✓ Dotychczasowe działania zmierzające do usprawnienia procesu zarządzania gminą ✓ Konsekwentna realizacja przez władze gminy polityki proinwestycyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Słabo rozwinięte narzędzia zarządzania strategicznego. ✓ Niewystarczający fundusze na rozwój zasobów ludzkich w gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wprowadzenie metod i narzędzi zarządzania strategicznego ➤ Zwiększenie udziału mieszkańców w procesie zarządzania gminą ➤ Usprawnienie działania administracji samorządowej i kontroli wydatkowania środków budżetowych ➤ Usprawnienie procesu zarządzania gruntami i usługami komunalnymi ➤ Promocja gminy (m.in. poprzez organizowanie cyklicznych corocznych imprez promujących gminę) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Większy nacisk kładziony na pozyskiwanie środków z UE na infrastrukturę a nie na zasoby ludzkie

V. ANALIZA KLUCZOWYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Aby Gmina Krypno mogła rozwijać się społecznie i gospodarczo, niezbędne jest zahamowanie występujących w gminie negatywnych tendencji. Niekorzystne zjawiska społeczno-gospodarcze prowadzą do degradacji środowiska naturalnego oraz nadmiernego wyludnienia się terenu gminy oraz dysproporcji w strukturze wieku i płci.

1. *Niekorzystne tendencje demograficzne*

Problemy demograficzne, takie jak spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa, presja migracyjna, dysproporcje w rozmieszczeniu siły roboczej, wskazywane są jako kluczowe wyzwania polityki społeczno-gospodarczej nie tylko na poziomie europejskim, krajowym, ale także regionalnym. W odniesieniu do gminy Krypno niewątpliwie jednym z głównych problemów jest ujemne saldo migracji oraz prognozowany dalszy spadek liczby ludności. W świetle powyższych zagrożeń nieuniknione jest podjęcie działań mających na celu neutralizowanie efektów zmian demograficznych, w tym podtrzymanie aktywności zawodowej i społecznej, w szczególności osób starszych, rozwój usług opiekuńczych i opieki długookresowej nad osobami zależnymi, rozwój infrastruktury związanej z czasem wolnym z uwzględnieniem potrzeb osób starszych. Istotnym obszarem działania będzie tworzenie warunków sprzyjających godzeniu ról rodzinnych i zawodowych, w tym poprzez rozwój systemu opieki nad dziećmi. Należy poprawić dostępność oraz jakość edukacji przedszkolnej. Przy stale zmniejszającej się liczbie osób w wieku edukacji szkolnej sektor edukacji formalnej będzie musiał się dostosować do zapewnienia usług i poprawy jakości kształcenia ustawicznego. Metodą łagodzenia skutków niżu demograficznego jest także zwiększanie uczestnictwa w rynku pracy, tworzenie elastycznych warunków pracy, w tym zatrudnienia w niepełnym wymiarze godzin bądź telepracy oraz pomoc pracownikom, zwłaszcza starszym, w nabyciu i podtrzymaniu umiejętności i kwalifikacji niezbędnych do pracy. Należy również podejmować działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, ponieważ stanowią oni sporą część społeczności gminy. Osoby niepełnosprawne stanowią 15% społeczności, z których jedynie 28% jest aktywna zawodowo.

Główne kierunki interwencji:

- ✓ Wspieranie rodzin w opiece nad dzieckiem i osobami zależnymi
- ✓ Rozwój nowoczesnych, dobrze adresowanych usług społecznych.
- ✓ Tworzenie warunków do wzrostu ilości miejsc pracy na terenie gminy, szczególnie w rozwoju turystyki

- ✓ Wsparcie aktywności zawodowej i społecznej osób starszych, umożliwiające lepsze wykorzystanie ich potencjału.
- ✓ Likwidacja barier komunikacyjnych, przestrzennych i technicznych dla osób niepełnosprawnych
- ✓ Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych
- ✓ Sprzyjanie podnoszenia poziomu wykształcenia ludności, rozwojowi kultury, sportu, ochrony zdrowia i opieki społecznej.
- ✓ Dążenie do stworzenia warunków do podniesienia standardu zamieszkiwania tj. wzrostu jakości budowlanych mieszkań, ich wyposażenia oraz remontu mieszkań zaniedbanych.

2. Niekorzystna struktura gospodarki lokalnej

W strukturze gospodarki lokalnej dominuje rolnictwo, a brak jest sektorów o wysokiej wartości dodanej, podwyższających konkurencyjność gminy. Również kluczowy ze względu na tworzenie nowych miejsc pracy - sektor małych i średnich przedsiębiorstw boryka się z problemami strukturalnymi. Przeprowadzona analiza zasobów i uwarunkowań wskazuje, że na obszarze gminy Krypno istnieją dobre warunki do rozwoju turystyki i wypoczynku, jednak gmina nie wykorzystuje tych warunków. Praktycznie nie istnieje baza gastronomiczna, zaś baza noclegowa jest zdecydowanie zbyt mała. O rozwoju przedsiębiorczości i tworzeniu nowych miejsc pracy dla siebie i innych decyduje przede wszystkim osobista aktywność każdego mieszkańca gminy. To właśnie aktywność połączona z rozwojem osobistym i zawodowym składa się na definicję sukcesu i powodzenia wszystkich działań lokalnych.

Zagadnienia strategiczne:

- ✓ Wsparcie rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw.
- ✓ Stworzenie dobrych warunków do promocji turystycznej regionu,
- ✓ Ułatwienie realizacji inwestycji związanych z obsługą ruchu turystycznego
- ✓ Wsparcie doradczo – szkoleniowe dla firm.
- ✓ Przyciąganie inwestorów zewnętrznych.
- ✓ Poprawa dostępności komunikacyjnej.
- ✓ Rozwój sieci sklepów na terenie gminy .

3. Niski poziom aktywności gospodarczej

Miejsca pracy powstają w przedsiębiorstwach, które się rozwijają oraz w wyniku uruchamiania działalności gospodarczej przez nowe podmioty. O aktywności gospodarczej na terenie gminy decyduje panująca kultura przedsiębiorczości, oraz stopień skłonności do podejmowania działalności gospodarczej. Niski wskaźnik aktywności gospodarczej w gminie wynoszący 54 przedsiębiorstw/1000 mieszkańców (Województwo Podlaskie - 83 przedsiębiorstw/1000 mieszkańców) wskazuje na brak postaw przedsiębiorczych oraz sprzyjających warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Zagadnienia strategiczne:

- ✓ Promocja przedsiębiorczości.
- ✓ Wsparcie powstawania mikroprzedsiębiorstw.
- ✓ Dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania działalności gospodarczej.

4. Niska wydajność pracy w rolnictwie i ukryte bezrobocie na wsi

Gospodarka gminy jest oparta na rolnictwie operującym w oparciu o raczej słabe warunki naturalne, co w zderzeniu z „ceno-biorczym” charakterem produkcji rolnej, skutkuje niską efektywnością gospodarowania i ubożeniem ludności wiejskiej. Negatywnymi zjawiskami w sektorze rolniczym są starzenie się pracujących na roli, rozdrobnienie gospodarstw rolnych, krótszy okres wegetacji roślin uprawnych w porównaniu z innymi rejonami gruntów oraz niski poziom warunków życia na wsi. Istniejące obecnie uwarunkowania glebowo-rolnicze stanowiąc będą w dalszym ciągu podstawę gospodarki rolnej w gminie. Gospodarstwa w gminie specjalizują się w hodowli bydła, głównie krów mlecznych.

Należy oczekiwać wzrostu poziomu technologii rolniczej i warunków cywilizacyjnych życia mieszkańców wsi w wyniku rozwoju systemów infrastruktury technicznej.

Zagadnienia strategiczne:

- ✓ Kompleksowe podejście do Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej.
- ✓ Wsparcie infrastruktury obsługi rolnictwa.
- ✓ Poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej i majątku produkcyjnego rolnictwa poprzez dalszą regulację stosunków wodnych (melioracje, drenaż) i zwiększanie udziału nawożenia naturalnego.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

- ✓ Popieranie rozwoju otoczenia rolnictwa w zakresie mechanizacji prac rolniczych zaopatrzenia w środki produkcji, zbytu produkcji rolnej, przetwórstwa rolniczego i obsługi weterynaryjnej.
- ✓ Podnoszenie poziomu technologii produkcji rolniczej i warunków zamieszkiwania ludności wiejskiej poprzez rozwój we wsiach wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej: wodociągów, kanalizacji, elektroenergetyki, telekomunikacji, usuwania i utylizacji odpadów.
- ✓ Rozwijanie rolnictwa ekologicznego na terenach posiadających najkorzystniejsze warunki do produkcji zdrowej żywności, rozwój produkcji warzywnictwa, sadownictwa i zielarstwa oraz systematyczne eliminowanie chemicznych środków ochrony upraw, zwłaszcza na terenach narażonych na skażenie wód.
- ✓ Przeciwdziałanie procesom obniżania się poziomu wód gruntowych oraz ujemnym skutkom melioracji.
- ✓ Upowszechnianie stosowania przyjaznych środowisku nośników energii: wody, wiatru, substancji organicznych.
- ✓ Różnicowanie działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.
- ✓ Aktywizacja i rozwój samorządu wiejskiego.
- ✓ Rozwój sołectw.

5. Niski stopień wykorzystania istniejącego potencjału turystycznego

Dysponująca atrakcyjnymi walorami turystycznymi gmina ma szansę powiększyć lokalną bazę ekonomiczną o znaczące dochody z turystyki, których wzrost przyczyni się do powstawania nowych miejsc pracy oraz intensyfikacji ruchu inwestycyjnego. Braki w infrastrukturę noclegową i gastronomiczną, niezagospodarowane szlaki turystyczne w połączeniu z niewystarczającą polityką promocyjną skutecznie utrudniają rozwój funkcji turystycznej obszaru.

Zagadnienia strategiczne:

- ✓ Zagospodarowanie turystyczne trasy Via Baltica
- ✓ Tworzenie warunków do wzrostu ilości miejsc pracy na terenie gminy, szczególnie w rozwoju turystyki
- ✓ Rozbudowa obiektów noclegowych oraz gastronomii z regionalnymi potrawami.

- ✓ Upowszechnianie agroturystyki
- ✓ Niedopuszczenie do degradacji walorów przyrodniczych poprzez niewłaściwe ich użytkowanie.

6. Dostępność do infrastruktury technicznej

Jakość oraz stopień wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej przesądzą o atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz warunkach życia mieszkańców. O peryferyjności obszaru, bardziej decyduje jego dostępność i spójność komunikacyjna oraz uzbrojenie w media niż położenie geograficzne. Szczególnie zacofanie w zakresie wyposażenia w podstawową dla funkcjonowania ludności i firm infrastrukturę wodociągowo – kanalizacyjną powoduje marginalizację obszaru gminy.

Zagadnienia strategiczne:

- ✓ Zapewnienie ciągłej dostawy wody o jakości zgodnej z obowiązującymi normami sanitarnymi w ilości pokrywającej potrzeby miejscowej ludności poprzez:
 - utrzymanie w należytym stanie technicznym z ewentualną modernizacją istniejących ujęć wody
 - zwiększenie pewności i sprawności dystrybucji wody oraz zmniejszenie ilości sytuacji awaryjnych w wyniku diagnozowania stanu technicznego sieci wodociągowej i wymiany niesprawnej armatury oraz odcinków sieci o dużej awaryjności,
 - rozwój sieci wodociągowej w gminie z wykorzystaniem istniejących wodociągów w szczególności podłączenie do systemu nowych odbiorców.
- ✓ Zabezpieczenie przed likwidacją i przystosowanie do sprawnego uruchomienia w czasie sytuacji kryzysowych i ewentualnych potrzeb obrony cywilnej istniejących ujęć wody,
- ✓ Dalsza rozbudowa systemu kanalizacji na terenie gminy, z preferowaniem indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków dla budownictwa scentralizowanych systemów,
- ✓ Eliminowanie odprowadzania ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych i nie zapewniających ochrony środowiska, zwłaszcza ochrony wód gruntowych, powietrza atmosferycznego oraz gleby,
- ✓ Infrastruktura komunikacyjna,
- ✓ Racjonalna gospodarka odpadami, zwłaszcza minimalizowanie ich wytwarzania, zbiórka selektywna oraz bezpieczne składowanie odpadów,
- ✓ Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

VI. OKREŚLENIE MISJI, WIZJI ORAZ CELÓW STRATEGICZNYCH GMINY

Wizja

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć mieszkańcy – uczestnicy procesu planowania. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmujemy działania strategiczne. Wizja definiowana jest jako pozytywne wyobrażenie przyszłości organizacji lub osoby, wyprowadzone na podstawie uznanych wartości i idei, z którego wywodzą się cele i plany działania. Wizja Gminy Krypno jest następująca:

„Mieszkańcy gminy Krypno są dumni z miejsca zamieszkania oraz zadowoleni z poziomu i warunków życia. Gmina wykorzystuje swoje dogodne położenie w sąsiedztwie parków narodowych – Biebrzańskiego i Narwiańskiego oraz ośrodka kultu religijnego, dla rozwoju przedsiębiorczości w gminie. Turyści cenią sobie odwiedziny w gminie głównie za miejsce zadumy i modlitwy, regionalne potrawy oraz chwile odpoczynku na łonie natury. Znakiem rozpoznawczym gminy są wysokiej jakości ekologiczne produkty rolne, piękna przyroda oraz gościnność mieszkańców.”

Misja

Określając misję gminy należy określić ideę i ogólny kierunek jej rozwoju. Istotne jest wskazanie tych dziedzin wiodących w gospodarce gminy, stanowiących jej bazę ekonomiczną i podstawę egzystencji. Misja gminy to uzasadnienie sensu jej istnienia. Gmina Krypno ma następującą misję:

„Misją Gminy Krypno jest nowoczesna gmina, zapewniająca swoim mieszkańcom wysoki poziom życia w oparciu o rozwój przedsiębiorczości, w tym turystyki, dbająca o środowisko przyrodnicze, swoją historię oraz kreująca społeczeństwo obywateli dumnych ze swojego pochodzenia i miejsca zamieszkania.”

Cele strategiczne

1. Poprawa warunków życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych, dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej.
2. Rozwój kapitału społecznego gminy poprzez wzrost dostępności do infrastruktury społecznej.
3. Funkcjonowanie sprawnego i efektywnego systemu zarządzania gminą, wspierającego jej rozwój gospodarczy i integrację lokalnej społeczności, przy aktywnym udziale mieszkańców.

4. Stworzenie warunków do rozwoju agroturystyki i turystyki poprzez opracowanie i realizację wspólnej oferty we współpracy z sąsiednimi gminami i Dyrekcjami parków narodowych – Narwiańskiego i Biebrzańskiego.

VII. PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE O ZNACZENIU STRATEGICZNYM DLA ROZWOJU GMINY

Rozwój gminy Krypno uwarunkowany jest realizacją odpowiednich inwestycji, które przyczynią się do osiągnięcia zamierzonych celów strategicznych. Główne obszary inwestowania Gminy to będący zadaniem własnym Gminy rozwój infrastruktury technicznej, której stan i dostępność decyduje o warunkach życia ludności oraz warunkach prowadzenia działalności gospodarczej.

W latach 2016-2023 planowana jest realizacja poniższych projektów inwestycyjnych:

- ✓ Przebudowa dróg gminnych na obszarze zabudowanym wsi Góra;
- ✓ Przebudowa drogi z Góry do Morus do drogi wojewódzkiej Nr 671;
- ✓ Budowa świetlicy wiejskiej w Rudzie;
- ✓ Budowa świetlicy wiejskiej w Bajkach Zalesiu ;
- ✓ Rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody w Długotęcie;
- ✓ Przebudowa drogi gminnej z Góry do Krypna Wielkiego;
- ✓ Modernizacja oczyszczalni ścieków w Krypie Wielkim;
- ✓ Budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Rekle;
- ✓ Budowa 100 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków;
- ✓ Budowa 80 szt. instalacji solarnych do ogrzewania wody użytkowej w domach jednorodzinnych;
- ✓ Budowa 200 szt. instalacji fotowoltaicznych do wytwarzania energii elektrycznej na potrzeby własne w budynkach użyteczności publicznej i w budynkach prywatnych;
- ✓ Przebudowa drogi gminnej z Bajek Zalesia do Peńskich;
- ✓ Przebudowa drogi gminnej z Długotęki do Kulesz Chobotek;
- ✓ Przebudowa centralnego węzła komunikacyjnego w Krypie Wielkim;
- ✓ Wymiana oświetlenia publicznego na energooszczędne (lampy sodowe na lampy solarne/LED);
- ✓ Wsparcie mieszkańców w zakresie efektywności energetycznej budynków i ograniczenie emisji (wymiana źródeł ogrzewania w budynkach mieszkalnych);

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

- ✓ Zakup pojazdów taboru transportu zbiorowego , w tym zakup autobusu szkolnego (spełniających wysokie standardy emisji);
- ✓ Organizowanie „Dni energii” oraz popularyzacja gospodarki niskoemisyjnej.

Spośród 18 wyżej wymienionych projektów 4 dotyczą przebudowy dróg gminnych. Drogi te mają bardzo duże znaczenie lokalne, stanowią uzupełniającą sieć dróg służącą miejscowym potrzebom. Inwestycje w te rodzaje dróg przyczynią się do zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej, poprawa ich stanu będzie niewątpliwie dodatkowym atutem gminy Krypno. Lepszy stan dróg gminnych skróci czas przejazdu, a także podniesie jego jakość i bezpieczeństwo.

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, a także modernizacja oczyszczalni w Krypie Wielkim poprawi stan sieci kanalizacyjnej w gminie. Wyposażenie 100 gospodarstw domowych w indywidualne oczyszczalnie ścieków przyczyni się poprawy stanu środowiska, gdyż opuszczająca ją ciecz może być bez obaw rozsączana do gruntu lub odprowadzana do rzeki albo rowu melioracyjnego, nie stanowiąc jednocześnie żadnego zagrożenia dla indywidualnych ujęć wody. Zanieczyszczenia znajdujące się w ściekach poddane są naturalnym procesom biologicznym i rozkładają się do postaci prostych związków mineralnych nieszkodliwych dla środowiska. Dzięki realizacji powyższych inwestycji , w sposób zdecydowany ograniczy się wielkość zanieczyszczeń trafiających do gleby i zlikwiduje problem zanieczyszczenia wód powierzchniowych.

Z siecią wodociągową związana jest inwestycja rozbudowy stacji uzdatniania wody w Długołęce. Uzdatnianie wody oparte jest o procesy jednostkowe i polega na usunięciu z wody agresywnego dwutlenku węgla, związków żelaza oraz manganu. Związki te usuwane są z wody w wyniku procesów napowietrzania i filtracji pośpiesznej. Rozbudowa Stacji Uzdatniania wody w Długołęce pozwoli z lepszym skutkiem doprowadzić zanieczyszczoną wodę do stanu czystości wymaganego dla danego zastosowania oraz zwiększyć zapas wody uzdatnionej do spożycia.

Instalacje solarne do ogrzewania wody użytkowej oraz fotowoltaiczne do wytwarzania energii elektrycznej są przykładem inwestycji opierających się o działania proekologiczne. Wytwarzanie energii czy podgrzewanie wody użytkowej następuje przy wykorzystaniu energii słonecznej.

Gmina Krypno w latach 2016-2018 planuje także budowę świetlic wiejskich w dwóch miejscowościach – w Rudzie oraz w Bajkach Zalesiu. Świetlica wiejska jako centrum kultury będzie miejscem organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz miejscem spotkań i zebrań starszych mieszkańców wsi. Funkcjonowanie świetlic wiejskich umożliwi realizację potrzeb społeczności lokalnej np. poprzez swobodne spotykanie się różnych grup społeczności lokalnej, wspólne działania

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

dzieci, młodzieży, dorosłych i osób starszych, rozwijanie zainteresowań, uczestnictwo w różnorodnych zajęciach, twórcze spędzanie czasu wolnego, odrabianie lekcji i samodzielna naukę, organizowanie zebrań mieszkańców wsi, udział w różnego rodzaju kursach i szkoleniach. Niewątpliwie budowa świetlic wiejskich będzie pozytywnie odebrana wśród społeczności lokalnej.

Realizacja zadań inwestycyjnych planowana jest w oparciu o środki Gminy Krypno oraz źródła zewnętrzne, głównie środki Unii Europejskiej dostępne w ramach funduszy strukturalnych i środki budżetu państwa. Poziom współfinansowania zadań z poszczególnych źródeł będzie zróżnicowany i zależny od zasad określonych w poszczególnych programach pomocowych.

Wszystkie zaplanowane projekty inwestycyjne powiązane są z wizją, misją oraz celami strategicznymi gminy Krypno. Przyporządkowania poszczególnych celów z odpowiednimi projektami dokonano w matrycach projektów w części IX niniejszego Planu Rozwoju Lokalnego.

VIII. PLAN FINANSOWY GMINY NA LATA 2016-2023

Plan finansowy zadań planowanych do realizacji w latach 2016 – 2023 przedstawia tabela nr 46. Koszty poszczególnych projektów są kosztami szacunkowymi i po uaktualnieniu kosztorysów mogą ulec zmianie, w związku z czym zmieni się całkowity koszt zadań.

Budżety zadań zawarte będą w uchwałach budżetowych Rady Gminy Krypno na kolejne lata realizacji Planu.

Tabela 46 Plan finansowy Gminy Krypno na lata 2016-2023

Nazwa Inwestycji	Wartość inwestycji	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1. Przebudowa drogi gminnej z Bajek Zalesia do Peńskich	3 000 000,00 zł	X	X	X	X	X			
2. Budowa świetlicy wiejskiej w Rudzie	500 000,00 zł	X	X						
3. Rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody w Długotęce	1 300 000,00 zł		X						
4. Przebudowa dróg gminnych na obszarze zabudowanym wsi Góra	2 200 000,00 zł		X						
5. Budowa świetlicy wiejskiej w Bajkach Zalesiu	900 000,00 zł		X	X					
6. Budowa 80 szt. instalacji solarnych do ogrzewania wody użytkowej w domach jednorodzinnych	800 000,00 zł		X	X					
7. Budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Rekle	600 000,00 zł		X	X					
8. Organizowanie „Dni energii” oraz popularyzacja gospodarki niskoemisyjnej	50 000,00 zł		X	X					
9. Przebudowa drogi z Góry do Morus do drogi wojewódzkiej Nr 671	2 000 000,00 zł			X					
10. Zakup pojazdów taboru transportu zbiorowego , w tym zakup autobusu szkolnego (spełniających wysokie standardy emisji)	700 000,00 zł			X					
11. Budowa 100 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków	1 200 000,00 zł			X	X				
12. Przebudowa centralnego węzła komunikacyjnego w Krypnie Wielkim	300 000,00 zł			X	X				
13. Przebudowa drogi gminnej z Góry do Krypna Wielkiego	3 500 000,00 zł			X	X	X			
14. Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Krypnie Wielkim	3 000 000,00 zł			X	X	X			
15. Wymiana oświetlenia publicznego na energooszczędne (lampy sodowe na lampy solarne/LED);	400 000,00 zł				X	X			
16. Wsparcie mieszkańców w zakresie efektywności energetycznej budynków i ograniczenie emisji (wymiana źródeł ogrzewania w budynkach mieszkalnych)	1 500 000,00 zł				X	X			
17. Budowa 200 szt. instalacji fotowoltaicznych do wytwarzania energii elektrycznej na potrzeby własne w budynkach użyteczności publicznej i w budynkach prywatnych	4 000 000,00 zł			X	X	X	X	X	X
18. Przebudowa drogi gminnej z Długotęki do Kulesz Chobotek	3 000 000,00 zł						X	X	X

Przedstawiony plan finansowy jest tabelą indykatywną. Koszty poszczególnych zadań będą na bieżąco uaktualniane. Przewiduje się, że poszczególne projekty będą finansowane zarówno z budżetu gminy, jak i środków zewnętrznych. Poziom dofinansowania poszczególnych projektów będzie określony w momencie ogłoszenia konkursu i regulaminu przyznawania na dany cel środków.

Gmina Krypno posiada uchwaloną Wieloletnią Prognozę Finansową na lata 2015-2020. Z punktu widzenia zaplanowanych działań istotne są wielkości prognozowanych dochodów ogółem, wydatków ogółem, w tym wydatków majątkowych. W momencie realizacji danej inwestycji WPF zostanie na bieżąco uaktualniana.

Tabela 47 Prognoza finansowa dochodów i wydatków gminy Krypno na lata 2015-2020.

Wyszczególnienie	Dochody ogółem	Wydatki ogółem	W tym wydatki majątkowe
2016	12 900 000,00	11 973 371,00	773 371,00
2017	12 950 000,00	12 041 535,00	741 535,00
2018	12 950 000,00	12 256 535,00	756 535,00
2019	12 850 000,00	12 010 635,00	510 635,00
2020	12 900 000,00	11 990 719,00	490 719,00

Źródło: Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Krypno na lata 2015-2020

IX. REALIZACJA PRIORYTETOWYCH ZADAŃ I PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH W LATACH 2016-2023

W latach 2016 – 2023 planowana jest realizacja 14 projektów. Dla każdego projektu została opracowana matryca projektu, w której podano najważniejsze dane dotyczące projektu, tj. nazwę projektu, określenie kolejności realizacji, przewidziany okres realizacji, oczekiwane efekty, podmioty uczestniczące we wdrażaniu oraz koszt projektu.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 1	
Nazwa zadania:	Przebudowa dróg gminnych na obszarze zabudowanym wsi Góra
Cel strategiczny:	Poprawa warunków życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych, dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno, wieś Góra
Termin realizacji :	2017 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	2 200 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019
Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zmodernizowana nawierzchnia drogi gminnej na obszarze zabudowanym wsi Góra, ✓ Wzrost dostępności do lepszych jakościowo dróg, ✓ Poprawa jakości i skrócenie czasu przejazdu, ✓ Wzrost bezpieczeństwa ruchu drogowego, ✓ Poprawa warunków funkcjonowania komunikacji samochodowej, ✓ Zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów.
KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 2	
Nazwa zadania:	Przebudowa drogi z Góry do Morus do drogi wojewódzkiej nr 671
Cel strategiczny:	Poprawa warunków życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych, dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno, miejscowość Góra, miejscowość Morusy
Termin realizacji :	2018 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	2 000 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019
Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zmodernizowana nawierzchnia drogi gminnej z Góry do Morus do drogi wojewódzkiej nr 671, ✓ Wzrost dostępności do lepszych jakościowo dróg ✓ Poprawa jakości i skrócenie czasu przejazdu, ✓ Wzrost bezpieczeństwa ruchu drogowego, ✓ Poprawa warunków funkcjonowania komunikacji samochodowej, ✓ Zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów.
-----------------------------------	---

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 3	
Nazwa zadania:	Budowa świetlicy wiejskiej w Rudzie
Cel strategiczny:	Rozwój kapitału społecznego gminy poprzez wzrost dostępności do infrastruktury społecznej.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno, miejscowość Ruda
Termin realizacji :	2016 r. – 2017 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	500 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego.
Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Podniesienie jakości życia mieszkańców, ✓ Umożliwienie rozwijania zainteresowań społeczności lokalnej, ✓ Integracja międzypokoleniowa, ✓ Powstanie miejsca integracji mieszkańców, ✓ Zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców, ✓ Powstanie miejsca organizacji czasu wolnego.

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 4	
Nazwa zadania:	Budowa świetlicy wiejskiej w Bajkach Zalesiu
Cel strategiczny:	Rozwój kapitału społecznego gminy poprzez wzrost dostępności do infrastruktury społecznej.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno, miejscowość Bajki Zalesie
Termin realizacji :	2017 r. – 2018 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	900 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego.
Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Podniesienie jakości życia mieszkańców, ✓ Umożliwienie rozwijania zainteresowań społeczności lokalnej, ✓ Integracja międzypokoleniowa, ✓ Powstanie miejsca integracji mieszkańców, ✓ Zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców, ✓ Powstanie miejsca organizacji czasu wolnego.

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 5	
Nazwa zadania:	Rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody w Długołęce
Cel strategiczny:	Poprawa warunków życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych, dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej. Stworzenie warunków do rozwoju agroturystyki i turystyki poprzez opracowanie i realizację wspólnej oferty we współpracy z sąsiednimi gminami i Dyrekcjami parków narodowych – Narwiańskiego i Biebrzańskiego.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno, miejscowość Długołęka
Termin realizacji :	2017 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	1 300 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa warunków bytowych mieszkańców, ✓ Poprawa stanu wód powierzchniowych, ✓ Poprawa stanu środowiska naturalnego, ✓ Lepszą jakość wody, ✓ Poprawa stanu sieci kanalizacyjnej w miejscowości Długoleś.

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 6	
Nazwa zadania:	Przebudowa drogi gminnej z Góry do Krypna Wielkiego
Cel strategiczny:	Poprawa warunków życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych, dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej. Funkcjonowanie sprawnego i efektywnego systemu zarządzania gminą, wspierającego jej rozwój gospodarczy i integrację lokalnej społeczności, przy aktywnym udziale mieszkańców.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno, miejscowość Góra, Krypno Wielkie
Termin realizacji :	2018 r. – 2020 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	3 500 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zmodernizowana nawierzchnia drogi gminnej z Góry do Krypna Wielkiego, ✓ Wzrost dostępności do lepszych jakościowo dróg, ✓ Poprawa jakości i skrócenie czasu przejazdu, ✓ Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, ✓ Poprawa warunków funkcjonowania komunikacji samochodowej, ✓ Zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów.

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 7	
Nazwa zadania:	Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Krypnie Wielkim
Cel strategiczny:	<p>Poprawa warunków życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych, dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej.</p> <p>Stworzenie warunków do rozwoju agroturystyki i turystyki poprzez opracowanie i realizację wspólnej oferty we współpracy z sąsiednimi gminami i Dyrekcjami parków narodowych – Narwiańskiego i Biebrzańskiego.</p>
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno, miejscowość Góra, Krypno Wielkie
Termin realizacji :	2018 r. – 2020 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	3 000 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa warunków bytowych mieszkańców, ✓ Poprawa stanu środowiska naturalnego, ✓ Poprawa stanu wód powierzchniowych, ✓ Ograniczenie wielkości zanieczyszczeń, ✓ Poprawa stanu sieci kanalizacyjno-wodociągowej.

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 8	
Nazwa zadania:	Budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Rekle
Cel strategiczny:	<p>Funkcjonowanie sprawnego i efektywnego systemu zarządzania gminą, wspierającego jej rozwój gospodarczy i integrację lokalnej społeczności, przy aktywnym udziale mieszkańców.</p> <p>Poprawa warunków życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych, dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej.</p>
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno, miejscowość Rekle
Termin realizacji :	2017 r. – 2018 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	600 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców, ✓ Poprawa stanu środowiska naturalnego, ✓ Ograniczenie wielkości zanieczyszczeń, ✓ Poprawa stanu sieci kanalizacyjno-wodociągowej.

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 9	
Nazwa zadania:	Budowa 100 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków
Cel strategiczny:	Poprawa warunków życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych, dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej. Funkcjonowanie sprawnego i efektywnego systemu zarządzania gminą, wspierającego jej rozwój gospodarczy i integrację lokalnej społeczności, przy aktywnym udziale mieszkańców.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno
Termin realizacji :	2018 r. – 2019 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	1 200 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców, ✓ Poprawa stanu środowiska naturalnego, ✓ Ograniczenie wielkości zanieczyszczeń, ✓ Poprawa stanu sieci kanalizacyjno-wodociągowej.

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 10	
Nazwa zadania:	Budowa 80 sztuk instalacji solarnych do ogrzewania wody użytkowej w domach jednorodzinnych
Cel strategiczny:	Poprawa warunków życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych, dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej. Funkcjonowanie sprawnego i efektywnego systemu zarządzania gminą, wspierającego jej rozwój gospodarczy i integrację lokalnej społeczności, przy aktywnym udziale mieszkańców.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno
Termin realizacji :	2017 r. – 2018 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	800 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców, ✓ Poprawa stanu środowiska naturalnego, ✓ Ograniczenie wielkości zanieczyszczeń, ✓ Rozwój działań proekologicznych, ✓ Poprawa stanu sieci kanalizacyjno-wodociągowej.

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 11	
Nazwa zadania:	Budowa 200 sztuk instalacji fotowoltaicznych do wytwarzania energii elektrycznej na potrzeby własne w budynkach użyteczności publicznej i w budynkach prywatnych
Cel strategiczny:	<p>Poprawa warunków życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych, dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej.</p> <p>Stworzenie warunków do rozwoju agroturystyki i turystyki poprzez opracowanie i realizację wspólnej oferty we współpracy z sąsiednimi gminami i Dyrekcjami parków narodowych – Narwiańskiego i Biebrzańskiego.</p>
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno
Termin realizacji :	2018 r. – 2023 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej, ✓ Przeprowadzenie przetargu, ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	4 000 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców, ✓ Poprawa stanu środowiska naturalnego, ✓ Ograniczenie wielkości zanieczyszczeń, ✓ Rozwój działań proekologicznych.

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 12	
Nazwa zadania:	Przebudowa drogi gminnej z Bajek Zalesia do Peńskich
Cel strategiczny:	Poprawa warunków życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych, dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej. Funkcjonowanie sprawnego i efektywnego systemu zarządzania gminą, wspierającego jej rozwój gospodarczy i integrację lokalnej społeczności, przy aktywnym udziale mieszkańców.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno, miejscowość Bajki Zalesie, Peńskie
Termin realizacji :	2016 r. – 2020 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej, ✓ Przeprowadzenie przetargu, ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	3 000 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019
Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zmodernizowana nawierzchnia drogi gminnej z Bajek Zalesia do Peńskich, ✓ Wzrost dostępności do lepszych jakościowo dróg, ✓ Poprawa jakości i skrócenie czasu przejazdu, ✓ Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, ✓ Poprawa warunków funkcjonowania komunikacji samochodowej, ✓ Zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów.

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 13	
Nazwa zadania:	Przebudowa drogi gminnej z Długoleki do Kulesz Chobotek
Cel strategiczny:	Poprawa warunków życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych, dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej. Funkcjonowanie sprawnego i efektywnego systemu zarządzania gminą, wspierającego jej rozwój gospodarczy i integrację lokalnej społeczności, przy aktywnym udziale mieszkańców.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno, miejscowość Długoleka, Kulesze Chobotki
Termin realizacji :	2021 r. – 2023 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	3 000 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019
Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zmodernizowana nawierzchnia drogi gminnej z Długotęki do Kulesz Chobotek, ✓ Wzrost dostępności do lepszych jakościowo dróg, ✓ Poprawa jakości i skrócenie czasu przejazdu, ✓ Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, ✓ Poprawa warunków funkcjonowania komunikacji samochodowej, ✓ Zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów.

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 14	
Nazwa zadania:	Przebudowa centralnego węzła komunikacyjnego w Krypnie Wielkim
Cel strategiczny:	Stworzenie warunków do rozwoju agroturystyki i turystyki poprzez opracowanie i realizację wspólnej oferty we współpracy z sąsiednimi gminami i Dyrekcjami parków narodowych – Narwiańskiego i Biebrzańskiego. Funkcjonowanie sprawnego i efektywnego systemu zarządzania gminą, wspierającego jej rozwój gospodarczy i integrację lokalnej społeczności, przy aktywnym udziale mieszkańców.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno, Krypno Wielkie
Termin realizacji :	2018 r. – 2019 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	300 000,00 zł

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości i skrócenie czasu przejazdu, ✓ Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, ✓ Poprawa warunków funkcjonowania komunikacji samochodowej.
KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 15	
Nazwa zadania:	Wymiana oświetlenia publicznego na energooszczędne (lampy sodowe na lampy solarne/LED)
Cel strategiczny:	Poprawa warunków życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych, dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno
Termin realizacji :	2019 r. – 2020 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	400 000,00 zł
Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości oświetlenia w gminie, ✓ Wzrost oszczędności z tytułu użytkowania energii elektrycznej, ✓ Poprawa warunków bytowych społeczności lokalnej.

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 16	
Nazwa zadania:	Wsparcie mieszkańców w zakresie efektywności energetycznej budynków i ograniczenie emisji (wymiana źródeł ogrzewania w budynkach mieszkalnych)
Cel strategiczny:	Poprawa warunków życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych, dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno
Termin realizacji :	2019 r. – 2020 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	1 500 000,00 zł

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa warunków bytowych społeczności lokalnej; ✓ Większa efektywność energetyczna budynków znajdujących się na terenie gminy Krypno.

KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 17	
Nazwa zadania:	Zakup pojazdów taboru transportu zbiorowego, w tym zakup autobusu szkolnego (spełniających wysokie standardy emisji)
Cel strategiczny:	Funkcjonowanie sprawnego i efektywnego systemu zarządzania gminą, wspierającego jej rozwój gospodarczy i integrację lokalnej społeczności, przy aktywnym udziale mieszkańców.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno
Termin realizacji :	2018 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	700 000,00 zł

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa warunków bytowych społeczności lokalnej; ✓ Wzrost komfortu dojazdu dzieci do szkoły.
KARTA ZADANIA/PROJEKTU nr 18	
Nazwa zadania:	Organizowanie „Dni energii” oraz popularyzacja gospodarki niskoemisyjnej.
Cel strategiczny:	Funkcjonowanie sprawnego i efektywnego systemu zarządzania gminą, wspierającego jej rozwój gospodarczy i integrację lokalnej społeczności, przy aktywnym udziale mieszkańców.
Podmiot odpowiedzialny za realizację i podmioty współpracujące:	Wójt Gminy Krypno
Lokalizacja:	Gmina Krypno
Termin realizacji :	2017 r. – 2018 r.
Etapy realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowanie dokumentacji projektowej ✓ Przeprowadzenie przetargu ✓ Realizacja inwestycji.
Szacowany koszt zadania:	50 000,00 zł

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Możliwe źródła finansowania projektu:	Budżet państwa, Środki UE, Budżet gminy
Możliwe programy współfinansujące:	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
Beneficjenci projektu:	Gmina Krypno
Warunki realizacji zadania:	Dostępność odpowiednich funduszy
Efekty realizacji zadania:	<ul style="list-style-type: none">✓ Poprawa warunków bytowych społeczności lokalnej;✓ Wzrost świadomości społeczności lokalnej na temat gospodarki niskoemisyjnej,✓ Redukcja zużycia energii oraz emisji CO₂.

X. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA

Projekty i zadania inwestycyjne zidentyfikowane w ramach prac nad Planem Rozwoju Lokalnego są spójne z priorytetami Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Szczegółowym Opiszem Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014-2020, Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 jest kluczowym dokumentem, określającym cele i kierunki rozwoju regionu w kolejnych latach. Wskazuje też dziedziny, które należy wspierać, aby zwiększyć konkurencyjność i spójność społeczno-gospodarczą Podlaskiego. Został on uchwalony 9 września 2013 r.

Spójność Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krypno ze Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 r.:

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

CEL STRATEGICZNY 1: KONKURENCYJNA GOSPODARKA

Cel operacyjny: 1.5 Efektywne korzystanie z zasobów naturalnych

Główne kierunki interwencji:

- ✓ Promowanie postaw i działań sprzyjających efektywności wykorzystania zasobów naturalnych,
- ✓ Ograniczanie energo- i materiałochłonności,
- ✓ Produkcja energii ze źródeł odnawialnych.

Cel operacyjny: 1.6 Nowoczesna infrastruktura sieciowa

Główne kierunki interwencji:

- ✓ Rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej,
- ✓ Przebudowa systemu energetycznego,
- ✓ Wspieranie rozwoju infrastruktury gazowej.

CEL STRATEGICZNY 2: POWIĄZANIA KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE

Cel operacyjny: 2.5 Podniesienie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej regionu

Główne kierunki interwencji:

- ✓ Poprawa zewnętrznej dostępności transportowej regionu
- ✓ Wzmocnienie spójności terytorialnej poprzez wspieranie wewnętrznej dostępności transportowej
- ✓ Efektywny system transportu publicznego.

CEL STRATEGICZNY 3: JAKOŚĆ ŻYCIA

Cel operacyjny: 3.1. Zmniejszenie negatywnych skutków problemów demograficznych

Główne kierunki interwencji:

- ✓ Wspieranie rodzin w opiece nad dzieckiem i osobami zależnymi,
- ✓ Rozwój nowoczesnych, dobrze adresowanych usług społecznych,
- ✓ Wsparcie aktywności zawodowej i społecznej osób starszych, umożliwiające lepsze wykorzystanie ich potencjału.

Cel operacyjny: 3.4. Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami

Główne kierunki interwencji:

- ✓ Edukacja ekologiczna i zwiększenie aktywności prośrodowiskowej społeczeństwa,
- ✓ Ochrona powietrza, gleb, wody i innych zasobów,
- ✓ Efektywny system gospodarowania odpadami,
- ✓ Gospodarka niskoemisyjna (w tym efektywność energetyczna),
- ✓ Ochrona zasobów przyrodniczych i wartości krajobrazowych oraz odtwarzanie i renaturalizacja ekosystemów zdegradowanych.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Spójność Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krypno ze Szczegółowym Opisem Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014-2020:

OŚ PRIORYTETOWA IV. POPRAWA DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ

Działanie 4.1 Mobilność regionalna

OŚ PRIORYTETOWA V. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

Działanie 5.1 Energetyka oparta na odnawialnych źródłach energii

Działanie 5.4 Strategie niskoemisyjne

OŚ PRIORYTETOWA VI. OCHRONA ŚRODOWISKA I RACJONALNE GOSPODAROWANIE JEGO ZASOBAMI

Działanie 6.1 Efektywny system gospodarowania odpadami

Działanie 6.2 Ochrona wody i gleb

OŚ PRIORYTETOWA VIII. INFRASTRUKTURA DLA USŁUG UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Działanie 8.1 Rozwój usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną

Działanie 8.2 Uzupełnienie deficytów w zakresie infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Działanie 8.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego

Działanie 8.4 Infrastruktura społeczna

Działanie 8.5 Rewitalizacja

Działanie 8.6 Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego

OŚ PRIORYTETOWA IX. ROZWÓJ LOKALNY

Działanie 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego

Powyższe wskazuje iż, działania zaplanowane na terenie gminy Krypno są spójne z działaniami realizowanymi na poziomie wojewódzkim. Dostrzega się także spójność działań na terenie gminy ze strategią kraju, w której również zaplanowano działania związane z ochroną środowiska, poprawą dostępności komunikacyjnej czy działania związane z integracją społeczną.

Dodatkowo, zaplanowane działania są zgodne z innymi dokumentami uchwalonymi w gminie Krypno, w tym ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a także z planem gospodarki niskoemisyjnej.

Wykazana w niniejszym punkcie korelacja pomiędzy zaplanowanymi działaniami na terenie gminy Krypno, a zapisami strategii kraju czy województwa, a także zgodność z priorytetami Regionalnego Programu Operacyjnego wskazuje na istotność zaplanowanych działań. Realizacja

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

wskazanych działań przyczyni się nie tylko do rozwoju lokalnego w gminie Krypno, ale także do realizacji założeń strategii kraju czy województwa.

XI. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Nadrzędnym celem wszystkich działań władz samorządowych Gminy Krypno jest zrównoważony rozwój gminy z poszanowaniem otaczającego go środowiska i z zachowaniem panującego krajobrazu. Tylko taki rozwój przyniesie poprawę warunków życia jej mieszkańców. Musi być przy tym zachowana spójność gospodarcza i komunikacyjna gminy z regionem. Taki rozwój może być osiągnięty przy właściwym zagospodarowaniu przestrzennym oraz odpowiednim poziomie infrastruktury technicznej i społecznej. Gmina musi być atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, pracy i odpoczynku, aby ludzie chcieli w niej mieszkać, pracować i inwestować. Tylko takie podejście może odwrócić niekorzystne trendy demograficzne oraz spowodować rozwój gospodarczy gminy.

Osiągnięcia Planu Rozwoju Lokalnego będą mierzone poprzez wskaźniki produktu, wskaźniki rezultatu oraz wskaźniki oddziaływania.

Wskaźniki produktu odnoszą się do działalności. Liczone są w jednostkach materialnych lub monetarnych i charakteryzują fizyczne parametry realizowanych przedsięwzięć.

Wskaźniki produktu:

- ✓ Długość zmodernizowanych dróg gminnych,
- ✓ Długość wybudowanej kanalizacji,
- ✓ Liczba wybudowanych świetlic wiejskich,
- ✓ Liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody,
- ✓ Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków,
- ✓ Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków,
- ✓ Liczba mieszkańców korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków,
- ✓ Liczba zamontowanych instalacji solarnych do ogrzewania wody użytkowej,
- ✓ Liczba mieszkańców korzystających z instalacji solarnych,
- ✓ Liczba zamontowanych instalacji fotowoltaicznych do wytwarzania energii elektrycznej,
- ✓ Liczba osób korzystających z instalacji fotowoltaicznych,
- ✓ Liczba przebudowanych centralnych węzłów komunikacyjnych,
- ✓ Liczba wymienionych lamp sodowych,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

- ✓ Liczba budynków, w których wzrosła efektywność energetyczna,
- ✓ Liczba osób u których wzrosła świadomość na temat gospodarki niskoemisyjnej.

Wskaźniki rezultatu odpowiadają bezpośrednim i natychmiastowym efektem (korzyściom) wynikającym z programu. Dostarczają one informacji o zmianach dotyczących bezpośrednich beneficjentów.

Wskaźniki rezultatu:

- ✓ Podniesienie jakości dróg,
- ✓ Oszczędność w kosztach eksploatacji pojazdów,
- ✓ Poprawa czystości wód powierzchniowych,
- ✓ Skrócenie czasu przejazdu,
- ✓ Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska,
- ✓ Zwiększenie zainteresowania społeczeństwa życiem kulturalnym,
- ✓ Zmniejszenie kosztów jednostkowych oczyszczania ścieków,
- ✓ Poprawa stopnia integracji lokalnej sieci transportowej.

Wskaźniki oddziaływania to długofalowe konsekwencje zrealizowanych inwestycji wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów.

Wskaźniki oddziaływania:

- ✓ Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- ✓ Poprawa stanu środowiska naturalnego,
- ✓ Podniesienie standardu życia mieszkańców,
- ✓ Zwiększenie atrakcyjności gminy.

Oprócz wymienionych wskaźników realizacja Planu wpłynie na szereg dziedzin społeczno-gospodarczych Gminy Krypno w sposób niewymierny. Generalnie wszystkie realizowane projekty spowodują poprawę warunków życia, przyczynią się do poprawy warunków sanitarnych oraz stanu czystości.

XII. SYSTEM WDRAŻANIA

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji ze społeczeństwem. Niniejszy rozdział zawiera ustalenia dotyczące wdrażania projektów i zadań zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego, realizowanych zgodnie z wymogami określonymi w wytycznych, rozporządzeniach krajowych i unijnych.

W celu prawidłowego i terminowego wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego musi podlegać on ciągłej obserwacji pod kątem realizacji potrzeb społecznych. Nie może on znacząco odbiegać od aktualnej sytuacji społeczno – gospodarczej oraz uwarunkowań prawnych, dlatego wskazana jest systematyczna aktualizacja planu. Wdrażanie planu rozpocznie się od momentu pozyskiwania środków strukturalnych z Unii Europejskiej. Gmina reprezentowana przez Wójta ponosi odpowiedzialność za całość zobowiązań zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego oraz ich poprawne i efektywne wdrożenie. W szczególności winna zapewnić dostępność oraz przygotować system udostępnienia wszelkich zasobów w tym finansowanych, niezbędnych do wdrożenia projektów i zadań zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego.

Gmina odpowiedzialna za wybór i przygotowanie projektów, winna również kierować się następującymi zasadami:

- ✓ Przejrzystości – jej zapewnieniu służą wcześniej uzgodnione i znane projektodawcom kryteria wyboru, prosta i transparentna procedura wyłaniania ofert, zaangażowanie partnerów społecznych w najważniejsze etapy wyboru projektów oraz kontrola procedur.
- ✓ Bezstronności – jej zapewnieniu służą jasno sprecyzowane kryteria wyboru i oceny projektów.
- ✓ Jakości – realizacja projektów odbywa się na podstawie umów, a jakość świadczonych usług winna być na bieżąco monitorowana i kontrolowana.
- ✓ Efektywności – poprzez dopuszczenie do realizacji projektów, które gwarantują efektywne, racjonalne, gospodarne i celowe wykorzystanie środków finansowych.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Plan Rozwoju Lokalnego realizowany będzie po jego zatwierdzeniu przez Radę Gminy. Po przyjęciu przez radę gminy, za jego właściwe wdrożenie oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji odpowiedzialny będzie organ wykonawczy gminy tj. Wójt Gminy. Do pomocy we właściwym wdrożeniu Planu Wójt Gminy dysponuje aparatem wykonawczym w postaci Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych gminy.

System wdrażania na poziomie Urzędu Gminy obejmować będzie następujące działania:

- ✓ przygotowanie dokumentacji zadań objętych Planem,
- ✓ występowanie z wnioskami o dofinansowanie,
- ✓ przeprowadzenie procedur wyboru wykonawców zadań,
- ✓ kontraktowanie,
- ✓ monitorowanie przebiegu prac w ramach poszczególnych projektów,
- ✓ raportowanie,
- ✓ przygotowanie propozycji dotyczących korekt w zakresie poszczególnych zadań
- ✓ prowadzenie rozliczeń finansowych,
- ✓ prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych.

Za poszczególne zakresy zadań odpowiadają komórki organizacyjne Urzędu Gminy, zgodnie ze swoją właściwością i zakresem odpowiedzialności.

Warunkiem niezbędnym dla pełnego wdrożenia planu jest również uwzględnianie wydatków z nim związanych w budżetach na kolejne lata. Za ten element odpowiada Rada Gminy. Dlatego też Wójt Gminy przedkładając Radzie projekty budżetów winien przetransponować do nich założenia finansowe zawarte w Planie Rozwoju Lokalnego przewidziane w nim na dany rok.

Poszczególne projekty zawarte w Planie będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków według źródeł ich pochodzenia. Korzystanie ze środków własnych, jak i środków unijnych wymusza konieczność sprostania wielu wymogom formalnym, głównie za sprawą odmiennych zasad wykorzystania danych środków finansowych.

XIII. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Monitoring jest to element procesu bieżącego zarządzania programami publicznymi, mający na celu zapewnienie prawidłowości i wydajności wdrażania programów finansowanych ze środków publicznych, poprzez zbieranie wiarygodnych danych o tych programach, porównywanie ich z zakładanymi wskaźnikami oraz podejmowanie przy udziale partnerów samorządowych, gospodarczych i społecznych decyzji o zmianach w tych programach.

Monitoring i ocena „Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krypno” polega na systematycznej, okresowej ocenie stopnia realizacji zadań zapisanych w dokumencie oraz wprowadzaniu modyfikacji wynikających ze zmieniających się czynników zewnętrznych i wewnętrznych wpływających na rozwój społeczny i gospodarczy gminy. Urząd Gminy w Krypie odpowiada za monitoring i ewaluację zadań, zawartych w programie, dla których jest jednostką wdrażającą.

Poprzez wprowadzenie systemu monitoringu i ewaluacji zostaje rozwiązany problem dezaktualizacji założeń Planu Rozwoju Lokalnego, wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania samorządu lokalnego, prawodawstwa i innych czynników.

Podstawowym warunkiem wiarygodności i skuteczności ewaluacji jest jej niezależność. Z warunku tego wynika konieczność utworzenia niezależnej organizacyjnie od zespołów zaangażowanych w proces tworzenia i wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego komórki ewaluacyjnej w strukturze Urzędu Gminy Krypno. W jej skład wchodziłoby pracownicy zajmujących się ewaluacją ex-post. Celem tej ewaluacji jest określenie faktycznych efektów zrealizowanych projektów w ramach Planu.

W zależności od potrzeb wynikających ze zmian istotnych uwarunkowań zewnętrznych oraz wewnętrznych organizowane będą debaty z udziałem społeczeństwa lokalnego w celu bieżącego aktualizowania Planu.

Monitoring czyli śledzenie realizacji zadań wynikających z „Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Krypno” prowadzone będzie na poziomie oceny realizacji poszczególnych zadań. Każde zadanie posiadać będzie kartę oceny realizacji, zawierającą następujące informacje: nazwę zadania, cele, oczekiwane rezultaty, planowane wskaźniki, osiągnięte wskaźniki, przyczyny odchyień, budżet zadania. Instytucja koordynująca, odpowiedzialna za realizację zadania opracuje na własny użytek

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

terminy zbierania informacji niezbędnych do wypełniania karty oceny. Bieżąca ocena powinna pozwolić na natychmiastowe dostosowanie działań lub ich elementów zmieniających się warunków zewnętrznych (zmiana partnerów; inne źródła finansowania, zmiana zadań).

Szczegółowe zasady wprowadzania korekt i aktualizowania Planu powinna określać specjalna uchwała w sprawie Planu Rozwoju Lokalnego.

Władze samorządowe w trakcie wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Działania promocyjne i informacyjne mają na celu przede wszystkim informowanie potencjalnych i aktualnych beneficjentów o możliwościach korzystania ze wsparcia na realizację projektów w ramach Planu Rozwoju Lokalnego, jak również informowania opinii publicznej o zasięgu i rozmiarze wsparcia wspólnotowego dla poszczególnych projektów oraz o rezultatach tych działań.

Odpowiedzialność za rozpowszechnianie informacji o realizowanych projektach oraz rezultatach spoczywa na Sekretarzu Gminy. Głównym jego zadaniem jest rozpowszechnienie informacji o Planie Rozwoju Lokalnego na szczeblu gminnym oraz ponadgminnym. Osoby i instytucje odpowiedzialne za realizację poszczególnych projektów będą również odpowiedzialne za rozpowszechnianie informacji i promocję. Jednostki te będą wykonywały następujące zadania:

- ✓ dostarczanie i rozpowszechnianie informacji dotyczących funduszy wspierających projekty realizowane w gminie w ramach Planu Rozwoju Lokalnego;
- ✓ dostarczanie i rozpowszechnianie informacji o projektach realizowanych na terenie Gminy w ramach Planu Rozwoju Lokalnego;
- ✓ inicjowanie i realizacja dodatkowych działań promocyjnych (akcje informacyjne, itp.).

Głównymi kanałami informacyjnymi są:

- ✓ billboardy i tablice informacyjne umieszczane w miejscu realizacji projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych,
- ✓ strona internetowa,
- ✓ ogłoszenia na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy,
- ✓ informacje prasowe (press release),
- ✓ informacje przekazywane na sesjach Rady Gminy,
- ✓ konsultacje w postaci zebrań wiejskich.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Działania informacyjne i promocyjne podlegają regularnej ewaluacji oraz ocenie dokonywanej przez Radę Gminy.

Głównymi celami działań informacyjno-promocyjnych związanych z PRL będzie:

- ✓ upowszechnienie informacji na temat inwestycji planowych w gminie do roku 2023 wraz ze wskazaniem szacunkowych kosztów realizacji projektów;
- ✓ wskazanie możliwości uzyskania zewnętrznego dofinansowania na niektóre planowane przedsięwzięcia;
- ✓ bieżące informowanie opinii publicznej o zakresie i wymiarze otrzymanej pomocy unijnej dla poszczególnych projektów.

Grupami docelowymi public relations PRL, czy szerzej promocji PRL będzie przede wszystkim społeczność lokalna gminy Krypno, czyli mieszkańcy, gminne władze samorządowe, lokalne organizacje i instytucje funkcjonujące na terenie gminy (grupy docelowe wewnętrzne). Informacja o dokumencie będzie także ukierunkowana „na zewnątrz”, czyli do władz wojewódzkich oraz różnego typu organizacji społecznych i pozarządowych, samorządów gospodarczych, działających nie tylko na szczeblu lokalnym, ale także regionalnym.

Szczegółowym celem działań promocyjnych skierowanych do „wewnętrznych” grup docelowych będzie:

- ✓ informowanie o postępie realizacji zadań zawartych w PRL;
- ✓ zachęcenie poszczególnych instytucji i organizacji do włączenia się w realizację działań zapisanych w dokumencie.

Natomiast szczegółowym celem działań promocyjnych skierowanych do „zewnętrznych” grup docelowych będzie tworzenie pozytywnego wizerunku gminy Krypno jako gminy posiadającej opracowaną wizję rozwoju.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Zmiany w liczbie mieszkańców gminy Krypno.....	17
Wykres 2 Struktura ludności wg grup ekonomicznych wieku w gminie Krypno.....	19
Wykres 3 Poziom zatrudnienia w gminie Krypno.....	25
Wykres 4 Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Krypno wg struktury własności.....	30
Wykres 5 Liczba gospodarstw domowych z określonym pogłowiem zwierząt.....	31
Wykres 7 Zasięg korzystania z pomocy społecznej w Gminie Krypno w latach 2009-2014.....	34

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

SPIS TABEL

Tabela 1 Miejscowości i sołectwa Gminy Krypno.....	7
Tabela 2 Ludność gminy Krypno.....	16
Tabela 3 Struktura demograficzna gminy Krypno	17
Tabela 4 Porównanie struktury demograficznej	18
Tabela 5 Liczba ludności w poszczególnych sołectwach gminy Krypno	18
Tabela 6 Ludność w wieku 13 lat i więcej według płci i poziomu wykształcenia w 2011 r.	20
Tabela 7 Ludność w wieku 13 lat i więcej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2011 r.	22
Tabela 8 Osoby niepełnosprawne według kategorii niepełnosprawności w 2011 r.	23
Tabela 9 Osoby niepełnosprawne według ekonomicznych grup wieku w 2011 r.	23
Tabela 10 Osoby niepełnosprawne w wieku 15 lat i więcej według płci i kategorii niepełnosprawności oraz aktywności ekonomicznej w 2011 r.....	23
Tabela 11 Osoby niepełnosprawne w wieku 15 lat i więcej według kategorii niepełnosprawności oraz poziomu wykształcenia w 2011 r.	24
Tabela 12 Pracujący według sektorów ekonomicznych w gminie Krypno w latach 2010-2014	25
Tabela 13 Ludność w wieku 15 lat i więcej utrzymująca się z pracy na rachunek własny w rolnictwie według płci, wieku i poziomu wykształcenia w 2011 r.....	26
Tabela 14 Aktywność ekonomiczna mieszkańców gminy Krypno w 2014 r.....	27
Tabela 15 Liczba osób bezrobotnych w gminie Krypno w podziale na płeć, wiek i wykształcenie w latach 2011-2014.....	27
Tabela 16 Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Krypno.....	29
Tabela 17 Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Krypno wg rodzajów działalności PKD 2007 ..	29
Tabela 18 Struktura użytków rolnych w gminie Krypno.....	31
Tabela 19 Liczba sztuk zwierząt gospodarskich.....	32
Tabela 20 Powierzchnia zasiewów wg rodzajów.....	32
Tabela 21 Liczba gospodarstw domowych oraz osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Krypno	33
Tabela 22 Zasiłki rodzinne w Gminie Krypno	34
Tabela 23 Powody uzyskania pomocy społecznej w gminie Krypno	35
Tabela 24 Udzielona pomoc finansowa w gminie Krypno w latach 2010-2014 r.	36
Tabela 25 Udzielone świadczenia niepieniężne	36
Tabela 26 Fundusz alimentacyjny w gminie Krypno (od października 2008 r.).....	37
Tabela 27 Udzielane świadczenia rodzinne w gminie Krypno w latach 2010-2014	37
Tabela 28 Dodatki mieszkaniowe w gminie Krypno.....	38
Tabela 29 Uzyskane i wydatkowane środki związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi w gminie Krypno	39

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KRYPNO

Tabela 30 Pomoc finansowa dzieciom i uczniom na zakup podręczników	39
Tabela 31 Liczba interwencji straży pożarnej w gminie Krypno w roku 2015	42
Tabela 32 Liczba interwencji straży pożarnej w latach 2004-2015	42
Tabela 33 Ilość i rodzaj zdarzeń, w których interweniowała PSP w 2015 r.	43
Tabela 34 Sieć wodociągowa w gminie Krypno	45
Tabela 35 Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Krypno	45
Tabela 36 Kwoty przyznane poszczególnym sołectwom w roku 2014.....	49
Tabela 37 Porównanie dochodów ogółem w gminach powiatu monieckiego w latach 2011-2014 (w zł)	50
Tabela 38 Porównanie wydatków gmin powiatu monieckiego w latach 2011-2014 (w zł)	51
Tabela 39 Obiekty obsługi turystyki w gminie Krypno	61
Tabela 40 Obiekty gastronomiczne w gminie Krypno	62
Tabela 41 Wykaz szkół w gminie Krypno.....	62
Tabela 42 Wskaźnik skolaryzacji w Gminie Krypno	63
Tabela 43 Informacje o wynikach sprawdzianu i egzaminów uczniów w Gminie Krypno w 2015 r.	63
Tabela 44 Porównanie średnich wyników egzaminu gimnazjalnego w 2015 roku dla województwa podlaskiego i Gminy Krypno	64
Tabela 45 Dane dotyczące czytelnictwa w gminie Krypno.....	71
Tabela 46 Plan finansowy Gminy Krypno na lata 2016-2023	96
Tabela 47 Prognoza finansowa dochodów i wydatków gminy Krypno na lata 2015-2020.....	97